

Economisch Weekblad

voor Nederlandsch-Indië

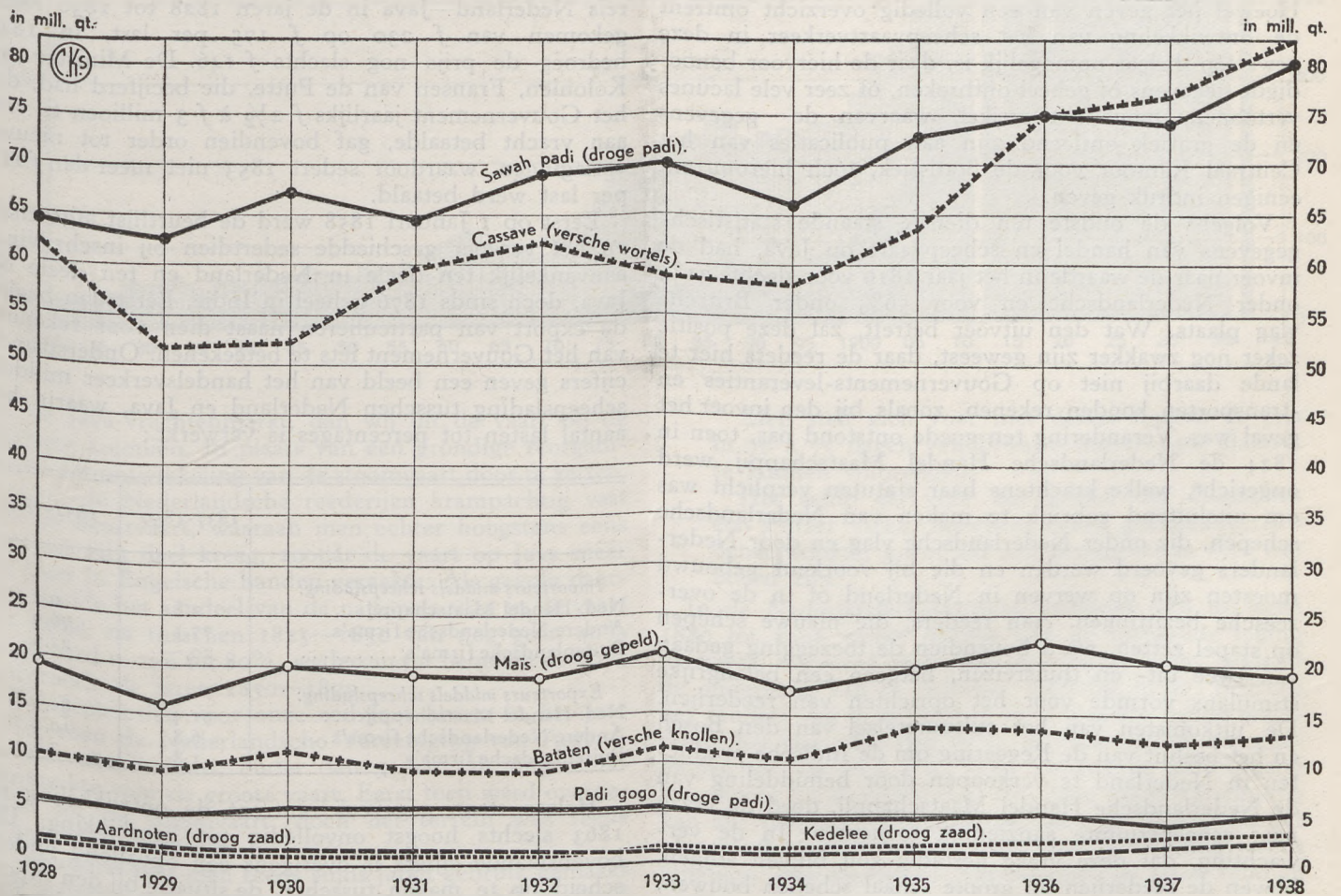
Orgaan van het Departement van Economische Zaken met medewerking van Hoofden van Departementen, Diensten en Bedrijven, alsmede van niet-ambtelijke personen en organisaties.

8e Jaargang

24 FEBRUARI 1939

No. 8

Groote productie van voedselgewassen op Java en Madoera in 1938.

Met uitzondering van die van maïs zijn, gelijk uit bovenstaande grafiek blijkt, in 1938 de geogste hoeveelheden van de voornaamste voedselgewassen groeter geweest dan in 1937. De groote productie van sawahpadi, welke tevens een record beteekent, werd hoofdzakelijk veroorzaakt door de hogere gemiddelde opbrengsten per oppervlakte-eenheid; het geogste oppervlak was slechts $2\frac{1}{2}\%$ meer dan in 1937.

Van padigogo en cassave waren de grotere producties uitsluitend het gevolg van hogere opbrengsten per hectare. Voor cassave maakten deze in 1938 bovendien een record uit.

De bijplant van bataten, aardnoten en kedelee werd door de vochtige weersomstandigheden in den afgelopen Oostmoesson zoowel in areaal als in opbrengst,

gunstig beïnvloed, met als gevolg de grotere producties in dit jaar.

De lagere productie van maïs werd veroorzaakt door een lager geogst oppervlak vanwege mislukkingen.

Uit een beschouwing van de lijnen in de grafiek over een langere periode mag geconcludeerd worden, dat met uitzondering van padigogo (padi verbouwd op droge gronden), de productie van de voornaamste voedselgewassen in de laatste 10 jaren stijgende is. Daarbij dient speciaal de aandacht gevestigd te worden op de enorme toename van kedelee, waarvan de productie in 1938 120% meer bedroeg dan in 1928.

(Centraal Kantoor voor de Statistiek
Afd. Landbouwstatistiek).

De ontwikkeling van het scheepvaartverkeer in Ned.-Indië.

Nadat als uitvloeisel van de Londensche Conventie van 13 Augustus 1814 Nederland de Oost-Indische bezittingen had terugontvangen, waren deze bezittingen feitelijk alleen in politiek en administratief opzicht wederom aan ons ten deel gevallen; op economisch gebied n.l. bleek, dat de intusschen tot stand gekomen Engelsche penetratie zeer moeilijk ongedaan gemaakt kon worden. Stonden wij er op dat tijdstip commercieel dan ook niet zeer gunstig voor, de toestand op scheepvaartgebied was al weinig beter. Hoewel het geven van een volledig overzicht omtrent de ontwikkeling van het scheepvaartverkeer in deze gewesten helaas onmogelijk is, daar de hiervoor benoedigde gegevens of geheel ontbreken, of zeer vele lacunes vertoonen, moge dit artikel, waarvan de gegevens en de grafiek ontleend zijn aan publicaties van het Centraal Kantoor voor de Statistiek, toch hieromtrent eenigen indruk geven.

Volgens de oudste ten dienste staande statistische gegevens van handel en scheepvaart op Java, had de invoer naar de waarde in het jaar 1819 voor slechts 31% onder Nederlandsche en voor 56% onder Britsche vlag plaats. Wat den uitvoer betreft, zal deze positie zeker nog zwakker zijn geweest, daar de reeders hier te lande daarbij niet op Gouvernements-leveranties en -transporten konden rekenen, zooals bij den invoer het geval was. Verandering ten goede ontstond pas, toen in 1824 de Nederlandsche Handel Maatschappij werd opgericht, welke krachtens haar statuten verplicht was om uitsluitend gebruik te maken van Nederlandsche schepen, die onder Nederlandsche vlag en door Nederlanders gevoerd werden en die bij voorkeur gebouwd moesten zijn op werven in Nederland of in de overzeesche bezittingen. Aan reeders, die nieuwe schepen op stapel zetten, werd bovendien de toezegging gedaan van twee uit- en thuisreizen, hetgeen een belangrijke stimulans vormde voor het oprichten van reederijen. De uitkomsten van het cultuurstelsel van den Bosch en het besluit van de Regeering om de Indische producten in Nederland te verkoopen door bemiddeling van de Nederlandsche Handel Maatschappij, deed de vraag naar scheepsruimte aanzienlijk toenemen. In de verwachting, dat deze vraag gestadig zou blijven stijgen, bleven de reederijen op groote schaal schepen bouwen, zoodat de vloot voor de koloniale vaart in 1837 uit 146 schepen bestond met een totaal van 50.000 last. In de volgende twee jaren werden er nog 90 nieuwe schepen op stapel gezet. In 1840, toen er een overproductie ontstaan bleek te zijn, werd de z.g. beurtlijst ingesteld, waarop alle schepen werden ingeschreven, die geschikt waren voor de groote vaart, d.w.z. die boven de 175 last maten. Op 18 Juni 1840 werd dit register voor het eerst samengesteld en bevatte toen 321 schepen met in totaal 122.000 last. Alleen de ingeschreven schepen kwamen in aanmerking voor vervoer van Gouvernementsproducten tegen een standaardvracht. Een poging in 1847 ondernomen, om deze beurtlijst wederom op te heffen en daardoor de vrije concurrentie wederom mogelijk te maken, moest falen, daar de positie der reederijen inmiddels

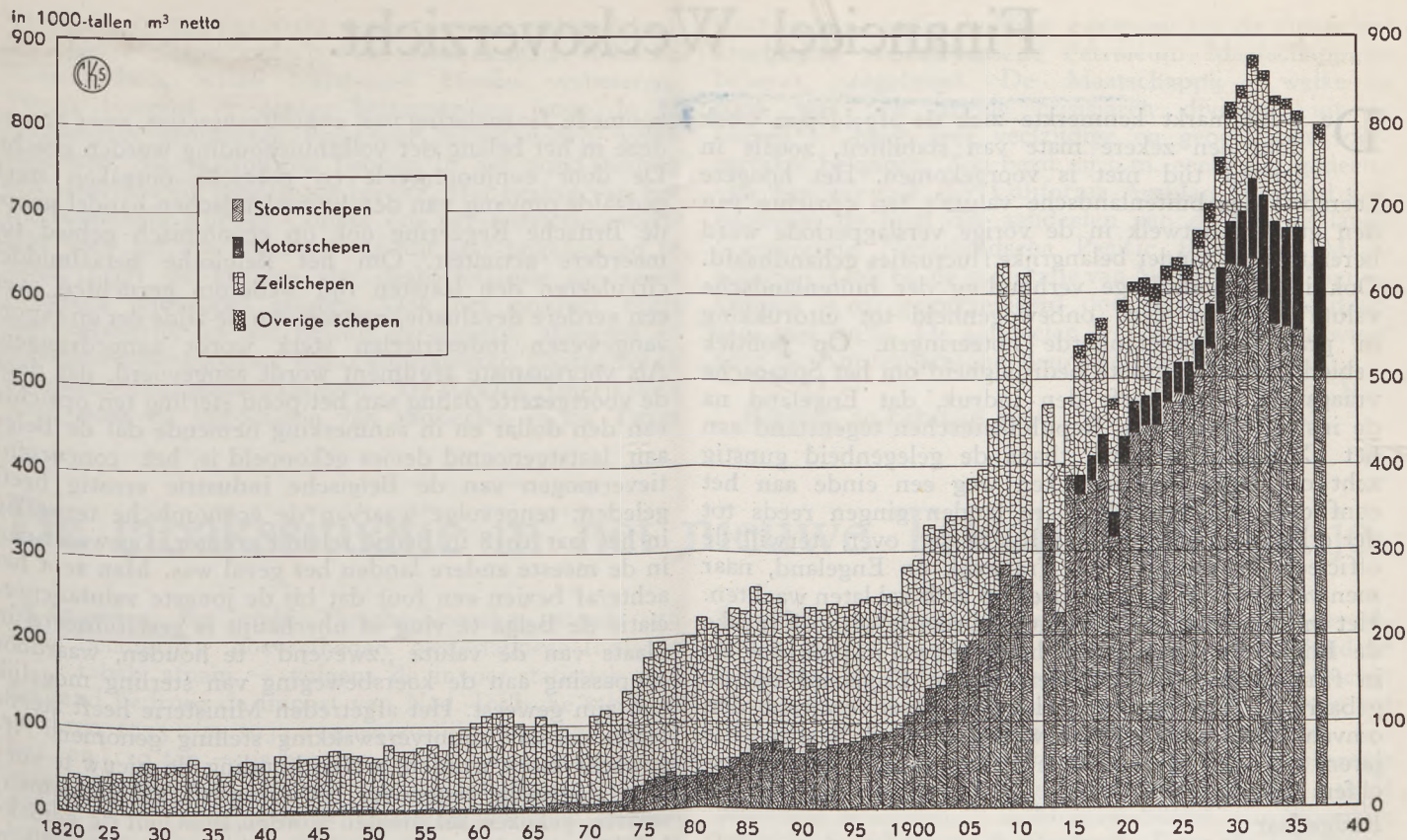
te machtig bleek te zijn geworden. De beurtbevrachting moest daardoor niet alleen worden voortgezet, maar het beginsel van bevrachting op toerbeurt moest zelfs worden uitgestrekt tot alle nationale schepen van minstens 125 last, die daarvoor in aanmerking wenschten te komen. Door dezen maatregel werd de beurtlijst gestadig omvangrijker en zoo waren er in 1853 reeds 539 schepen ingeschreven met een totaal-inhoud van 161.000 last. Dit verschijnsel is te opmerkelijker, daar de vrachtprijs steeds verminderde. Was deze voor een rondreis Nederland—Java in de jaren 1828 tot 1830 reeds gekomen van f 230 op f 175 per last, in 1849 bedroeg de prijs nog slechts f 146. De Minister van Koloniën, Fransen van de Putte, die becijferd had, dat het Gouvernement jaarlijks f 2½ à f 3 millioenen te veel aan vracht betaalde, gaf bovendien order tot nieuwe verlagingen, waardoor sedert 1853 niet meer dan f 110 per last werd betaald.

Eerst op 1 Januari 1858 werd de beurtlijst afgeschaft en het vervoer geschiedde sedertdien bij inschrijving, aanvankelijk ten deele in Nederland en ten deele op Java, doch sinds 1876 geheel in Indië. Eerst dan begint de export van particulieren naast dien voor rekening van het Gouvernement iets te beteekenen. Onderstaande cijfers geven een beeld van het handelsverkeer middels scheepslanding tusschen Nederland en Java, waarin het aantal lasten tot percentages is verwerkt:

	1837-1850	1851-1863
<i>Importeurs middels scheepslanding:</i>		
Ned. Handel Maatschappij.	2,8	0,2
Andere Nederlandsche firma's.	77,1	76,9
Buitenlandsche firma's	20,—	22,9
<i>Exporteurs middels scheepslanding:</i>		
Ned. Handel Maatschappij.	91,4	82,1
Andere Nederlandsche firma's.	6,8	10,2
Buitenlandsche firma's	1,8	7,8

Helaas staan gegevens omtrent de ontwikkeling na 1863 slechts hoogst onvolledig ter beschikking. Uit bovenstaande cijfers is overigens een opvallend onderscheid op te maken tusschen de situatie bij den export en den import. De export werd blijkbaar door de Nederlandsche Handel Maatschappij geheel aan zich gehouden, terwijl de import werd overgelaten aan andere firma's.

Door de afschaffing van de beurtlijst was het met de bescherming van de zeilvloot gedaan. Had deze uiteraard aanvankelijk geleid tot nationalisering van de koloniale vaart, reeds na 1851 kwam hierin verandering als gevolg van de scheepvaartwetgeving, waarbij de Engelsche vlag, op voet van reciprociteit in de Britsche bezittingen, in de vaart op onze koloniën gelijk gesteld werd met de Nederlandsche vlag. De uitwerking van deze liberale wetgeving was wel geheel anders dan de Nederlandsche Staatslieden zich daarbij toen hadden voorgesteld! De Engelschen, die op scheepvaartgebied verre onze meerderen waren, trokken n.l. veel meer profijt

uit de Java-vrachtenmarkt, dan wij uit de vaart op de Britsche koloniën. In plaats van een grondige reorganisatie door ontwikkeling van de stoomvaart door te zetten, hielden de Nederlandsche reederijen krampachtig vast aan de beurtvaart, waaraan men echter hoogstens eens per jaar zijn deel kreeg, zoodat de vaart op Java meer en meer in Engelsche handen geraakte. Als gevolg daarvan daalde het aandeel van de nationale vlag in de vaart op Indië, na tusschen 1825—1850 van nog geen 40% opgevoerd te zijn tot 80%, wederom tot beneden de 50% gedurende de jaren 1850—1875.

De genadeslag voor onze zeilvloot kwam in het jaar 1880, toen de Nederlandsche Vereeniging van Assuradeuren alle bodems, ouder dan 5 jaar, als ongeschikt aanmerkte voor de groote vaart. Eerst toen werd overgegaan tot de stoomvaart, doch het terrein was reeds grootendeels verloren.

Inmiddels had men reeds sinds jaren gebruik gemaakt van schepen met hulpstoomvermogen, in welk verband als aardige bijzonderheid een advertentie moge worden aangehaald uit de Nieuwe Rotterdamsche Courant van 21 Februari 1867, die ook in de Lloyd Mail van December 1938 is aangehaald:

„Naar Batavia en Semarang komt in het voorjaar in lading voor passagiers en goederen, het Clipper-schip 's-Gravenhage, Kapitein J. R. Bok. Dit schip, groot 2.000 gemeten tonnen, geheel op zeilage gebouwd, heeft een stoomvermogen van 80 Paardenkrachten, drie dekken, is uitmuntend ingericht voor den overvoer van Passagiers en Familiën en bestemd voor eene geregelde Pakketvaart tusschen Nederland en Java.

Men stelt zich voor met dezen Bodem de reis in 70 à 75 dagen van Brouwershaven naar Batavia te kunnen volbrengen.

Het schip zal voor het gemak der Passagiers een Purser varen, benevens eenen geëxamineerden Scheepdokter en er zal een melkgevende Koe aan boord zijn”.

In de Nederlandsch-Indische statistiek van de jaren 1880 tot 1906 wordt opgave van de uitgaande lading verstrekt, vervoerd met zeil- of stoomschepen, waaruit de ondergang van de zeilvloot duidelijk blijkt. Bedroeg het aandeel van deze vloot in de uitgaande lading gedurende het jaar 1880 nog 60%, in 1906 was dit teruggevoerd tot nog geen 5%. Toch beteekende de overgang ten onzent tot de stoomvaart nog geen snelle herwinning van het verloren terrein, integendeel, de Nederlandsche vlag bleef in de koloniale vaart naar verhouding steeds afnemen. Het dieptepunt ligt tusschen de jaren 1890 en 1907.

Thans beweegt de Nederlandsche scheepvaart in de koloniale vaart zich weder in stijgende lijn, doch ook hier maken gebrekkige scheepvaartstatistieken het onmogelijk om een nauwkeurig beeld daarvan te geven.

Tenslotte moge hier verwezen worden naar bovenstaande grafiek van de Ned.-Indische koopvaardijvloot, die een beeld geeft van de ontwikkeling dezer vloot, verdeeld in zeil-, stoom-, motor- en andere schepen. Volledige gegevens over het jaar 1936 zijn niet verkrijgbaar, terwijl die over 1938 nog niet ter beschikking staan.

(Naar publicaties van het Centraal Kantoor voor de Statistiek).

Financieel Weekoverzicht.

De valutamarkt kenmerkte zich de afgelopen week door een zekere mate van stabiliteit, zooals in langen tijd niet is voorgekomen. Het hoogere koerspeil der buitenlandsche valuta's ten opzichte van den gulden, hetwelk in de vorige verslagperiode werd bereikt, bleef zonder belangrijke fluctuaties gehandhaafd. Ook in de onderlinge verhouding der buitenlandsche valuta's kwam deze onbewogenheid tot uitdrukking in practisch onveranderde noteeringen. Op politiek gebied heerschte groote bedrijvigheid om het Spaansche vraagstuk. Men heeft den indruk, dat Engeland na de instorting van den Republikeinschen tegenstand aan het Catalaansche front, thans de gelegenheid gunstig acht om langs diplomatieken weg een einde aan het conflict te maken. Meerdere landen gingen reeds tot de erkenning der Franco-Regeering over, terwijl de officieele erkenning door Frankrijk en Engeland, naar men vermoedt, niet lang meer op zich zal laten wachten. Het in de afgelopen week gepubliceerde witboek inzake de Engelsche bewapening heeft zoowel in politieke als in financieele kringen in en buiten Engeland opzien gebaard. Teneinde eenig idee te geven omtrent den omvang der Britsche herbewapening in de laatste drie jaren, laten wij hieronder de desbetreffende begrootingscijfers volgen.

Budgetjaar

1936/7	: £ 186 mill.	= 3,8%	van het nationale inkomen
1937/8	: £ 278 „	= 5,3%	„ „ „ „
1938/9	: £ 386 „	= 7,7%	„ „ „ „
1939/40	: £ 580 „	=	„ „ „ „

De laatst gepubliceerde cijfers oefenen uit een politiek oogpunt in zooverre een gunstigen invloed uit, dat al naarmate de achterstand in bewapening in snel tempo wordt ingehaald, het evenwicht tusschen de strategische machtsverhoudingen zal worden hersteld, waardoor de kansen op een gewapend conflict zullen verminderen. De hierboven gepubliceerde cijfers zijn weliswaar van enormen omvang, toch verliezen zij in betekenis, indien men deze vergelijkt met het nationale inkomen, hetwelk over 1938, niettegenstaande den minder gunstigen economischen toestand, op £ 5 milliard wordt geschat. Nochtans ligt het niet in de bedoeling deze uitgaven geheel door belastingverhoging te financieren, waardoor een te zwaren druk op het economische leven zou worden gelegd. Een belangrijk gedeelte der bewapeningsbehoeften — naar verluidt tot een bedrag van totaal £ 800 miljoen — zal door langlopende leeningen worden gefinancierd, waarvoor een beroep op de kapitaalmarkt zonder bezwaar mogelijk geacht wordt. Het is waarschijnlijk, dat men bij de recente maatregelen inzake de herwaardeering van den goudvoorraad met de leeningsbehoeften van den Staat rekening heeft gehouden in dien zin, dat de daaruit direct of indirect voortvloeiende verruiming der geld- en kapitaalmarkt de uitgifte eener groote defensieleening zal vergemakkelijken. Wij voegen hieraan nog toe, dat ook op economisch gebied de Regeering een groote activiteit aan den dag legt, getuige b.v. de maatregelen, welke genomen zijn om den export te verhoogen, o.a. door het toestaan van export-garanties

zoomede financiering van exporttransacties, voor zoover deze in het belang der volkshuishouding worden geacht. De door conjuncturele en politieke oorzaken sterk gedaalde omvang van den buitenlandschen handel noopt de Britsche Regeering ook op economisch gebied tot meerdere activiteit. Om het Belgische betaalmiddel circuleeren den laatsten tijd wederom geruchten over een verdere devaluatie, waarop van de zijde der op export aangewezen industrieelen sterk wordt aangedrongen. Als voornaamste argument wordt aangevoerd, dat door de voortgezette daling van het pond sterling ten opzichte van den dollar en in aanmerking nemende dat de Belga aan laatstgenoemd devies gekoppeld is, het concurrentievermogen van de Belgische industrie ernstig heeft geleden, tengevolge waarvan de economische terugslag in het jaar 1938 in België relatief grooter is geweest dan in de meeste andere landen het geval was. Men acht het achteraf bezien een fout dat bij de jongste valutadepreciatie de Belga te vlug of überhaupt is gestabiliseerd in plaats van de valuta „zwevend" te houden, waardoor aanpassing aan de koersbeweging van sterling mogelijk zou zijn geweest. Het afgetreden Ministerie heeft steeds tegen verdere muntverzwakking stelling genomen. Afgewacht moet worden, welke houding de nieuw te vormen Regeering tegenover het vraagstuk zal aannemen, waarbij gekozen zal moeten worden tusschen de gemakkelijke methode van muntverzwakking of den moeilijken en indirecten weg van deflatie met de daaraan verbonden consequenties op politiek, economisch en sociaal gebied.

Het verloop van de New-Yorksche effectenbeurzen was de afgelopen week niet ongunstig. Bij nog altijd kleine omzetten kwam het algemeen koerspeil op een iets hooger niveau. Blijkens de beurscommentaren blijft de Europeesche situatie de aandacht trekken. Daarnaast toont Wallstreet meerdere belangstelling voor de binnenlandsche politieke en economische situatie, waarbij vooral het onaangename feit op den voorgrond wordt geplaatst, dat de President in de afgelopen weken een aantal personen tot belangrijke functies heeft geroepen, die tijdens de jongste verkiezingen voor Congres en Senaat een nederlaag hebben geleden. Men ziet hierin van de zijde der Regeering in zeker opzicht een uiting van de blijkbaar nog niet fundamenteel gewijzigde transigente houding van den President. Ongetwijfeld heeft het antagonisme, hetwelk door de felle critieken op het Regeeringsbeleid tijdens de jongste zittingen van Congres en Senaat tot uiting kwam, er niet toe bijgedragen deze houding soepeler te maken. Het door de Federal Reserve Board gepubliceerde voorloopige productie-indexcijfer over Januari bedraagt 101 tegen resp. 104 en 100 in December en November van het vorige jaar. Wallstreet vestigt er de aandacht op, dat dit de eerste daling is sedert vanaf 1 Mei 1938 — op welken datum het indexcijfer slechts 76 bedroeg — het herstel inzette. De op zichzelf geringe daling wordt des te betekenisvoller geacht, omdat de teruggang niet in overeenstemming is met de gebruikelijke seizoenstendenzen.

Ook op de Amsterdamsche Beurs heerschte de afgelopen week een iets betere stemming, waardoor het koerspeil in het algemeen op een iets hooger niveau

kwam. De beleggingsmarkt was iets vaster gestemd voor de diverse Nederlandsche en Nederlandsch-Indische Staatsfondsen, welke fractioneel konden verbeteren. Voorts bestond er eenige belangstelling voor de te Amsterdam genoteerde Engelsche Staatsfondsen, welke voor hen, die vertrouwen hebben in het pond sterling een aantrekkelijk rendement bieden. Het besluit van het Internationale Rubber Comité om het restrictiepercentage voor het 2de kwartaal van dit jaar ongewijzigd te laten, heeft de koersen der desbetreffende aandelen practisch onberoerd gelaten. Ook het product heeft niet belangrijk op het besluit gereageerd, alhoewel er meerdere belangstelling was te constateeren, voornamelijk afkomstig van baissedekkingen. De rubriek Amerikanen werd door de introductie van aandelen in de Texas

Corporation, welke holding company tot de financieel krachtigste Amerikaansche Petroleum Maatschappij behoort, uitgebreid. De Maatschappij — welke in staat was ook in de crisisjaren dividend uit te keeren — heeft zeer veelzijdige en geografisch wijdvertakte belangen. Zoo bezit zij o.m. een groot gedeelte van het kapitaal der California-Arabian Standard Oil, benevens de helft der aandelen van de hier te lande opereerende Nederlandsche Pacific Petroleum Maatschappij. Ook bij de exploratie van Nederlandsch Nieuw-Guinea is zij geïnteresseerd door hare deelname daarvan met 20%. De aandelen worden als een aanwinst voor de Amsterdamsche Beurs beschouwd.

H.

Batavia, 20 Februari 1939.

De tabakssituatie in het nieuwe Tsjecho-Slowakije.

Aangezien het oude Tsjecho-Slowakije steeds vrij belangrijke hoeveelheden Nederlandsch-Indische tabak afnam — volgens de invoer-statistiek van dat land bedroeg de import van Ned.-Indische tabak in de jaren 1933 t/m 1937 respectievelijk 1537, 774, 1065, 892, en 110 ton — is het van belang na te gaan, welke veranderingen ten aanzien van de tabakssituatie zich daar na het verlies van de afgestane gebieden hebben voltrokken. Vooral in verband met den toenemenden politieken en economischen invloed van Duitschland in Zuid-Oost-Europa is het echter niet mogelijk, bepaalde voorspellingen met betrekking tot de afzetmogelijkheden van tabak — hetzelfde geldt voor vele andere producten — naar het nieuwe Tsjecho-Slowakije te doen.

Volgens „Tobacco Markets and Conditions Abroad” van 20 December j.l., werd in de afgestane zuidelijke deelen van de provincies Slowakije en Sub-Karpatisch Roetenï op vrij uitgebreide schaal tabak geplant. De Tsjecho-Slowaaksche Tabaksregie schat, dat het totale beplante tabaksareaal, dat in 1937 nog 9.670 ha bedroeg, in het overblijvende deel van het land slechts \pm 1.600 ha groot zal zijn. Een aantal landbouwers in Zuid-Moravië heeft de Tabaksregie reeds verzocht, plantvergunningen uit te geven in nieuwe voor tabak geschikte streken, doch te dien aanzien is nog geen beslissing genomen. De Regie beschikt nog over groote voorraden binnenlandsche tabak, in hoofdzaak mindere kwaliteiten en slechts geschikt voor goedkope pijptabak en goedkope sigaretten. Het is voorts mogelijk, dat Tsjecho-

Slowakije overweegt, in de toekomst grootere hoeveelheden betere kwaliteiten tabak uit het buitenland te betrekken in ruil voor Tsjecho-Slowaaksche producten en dit kan van invloed zijn op eventuele plannen tot uitbreiding van de binnenlandsche tabakscultuur.

In het oude Tsjecho-Slowakije bezat de Tabaksregie 20 tabaks-, sigaren-, en sigaretten-fabrieken, t.w. 7 in de provincie Bohemen, 7 in Moravië-Silezië, 5 in Slowakije en 1 in Sub-Karpatisch Roetenï. Door de territoriale wijzigingen gingen 10 fabrieken voor de regie verloren. Het totaal aantal arbeiders in de tabaksindustrie liep terug van 8.600 tot 4.600. De 10 overblijvende fabrieken kunnen alle in Tsjecho-Slowakije aan de markt komende tabaks-kwaliteiten verwerken en — zij het na enkele wijzigingen — ook alle benodigde tabaksproducten leveren. De capaciteit van die fabrieken is voldoende, om in de behoefte van de bevolking, die in aantal van 15.260.000 tot naar schatting 9.840.000 terugliep, te voorzien.

De Provinciale Regeeringen van Slowakije en Sub-Karpatisch Roetenï, die politieke en economische autonomie verkregen, hebben een overeenkomst aangegaan met de Tsjecho-Slowaaksche Regie, waarbij is bepaald, dat de controle over den tabaksaanplant, den aankoop van ruwe tabak en de fabricage en den verkoop van tabaksproducten in handen zal blijven van de Centrale Directie van de Tsjecho-Slowaaksche Tabaksregie te Praag.

(Mededeeling van den Dienst van den Landbouw).

Productenoverzichten.

Cassaveproducten.

Tot op heden is de situatie op de cassavemarkten sedert ingang van het nieuwe jaar zeer ongunstig geweest. De algemeene prijsdaling van alle zetmeelproducten, alsmede de geringe belangstelling voor veevoederproducten, veroorzaakten een voortdurende prijsdaling van tapiocameel en cassavemeel. Voorts wordt ieder herstel verhinderd door de onzekere politieke toestanden.

Ter voorziening van de wereldbehoefte van tapioca's,

komt vrijwel uitsluitend Nederlandsch-Indië in aanmerking, vandaar dat deze producten in heviger mate den terugslag van politieke spanningen ondervinden dan zetmeelproducten, welke zoowel in Amerika als in Europa worden voortgebracht. Oorlogsgevaar betrekt vrachtverhooging, verzekering van molestrisico, enz., alle factoren, welke tot gevolg hebben, dat consumenten van cassaveproducten hun inkoop beperken tot de meest dringende behoeften. Het behoeft geen

betoog, dat in de gegeven omstandigheden de afzetmogelijkheden van cassaveproducten in de naaste toekomst niet bepaald gunstig zijn te noemen.

Sedert de tweede week van Februari verlaagden tapiocameelfabrikanten hun prijzen tot f 4,15/4,10 per 100 kg voor AA-kwaliteiten. Het aanbod van A-seeds en A-pearls werd verlaagd tot resp. f 5,10 en f 5,25 per 100 kg. Transacties in deze producten bleven beperkt tot geringe hoeveelheden.

De noteering van gaplekmeel onderging sedert einde Januari een verdere verlaging tot f 1,55 aanbod per 100 kg fob. Soerabaia. Met deze noteering werd het sedert Juli 1934 verlaten niveau van f 1,50 per 100 kg bijna bereikt.

Vergeleken met de maand December toonen de uitvoeren van cassaveproducten in Januari een teruggang; hetzelfde is het geval met de uitvoeren in Januari 1938, met uitzondering van den export van tapiocameel, van welk product in Januari j.l. vrij groote hoeveelheden werden verscheept, in het bijzonder naar de V.S. van Amerika, waarheen 13.406 ton werden verscheept.

Uitvoer van cassaveproducten uit Java/Madoera, in tons van 1000 kg netto.

	Januari 1939	December 1938	Januari 1938
Gaplekmeel.....	4.868	7.632	12.739
Tapiocameel.....	15.307	19.176	5.636
Vlokken en siftings.....	499	519	655
Pearl en seeds.....	686	822	944

Kedelee.

Voor dit product bleef de animo gering; Poetih Mata Itam Djember-kwaliteit is in aanbod tot f 5,66½ per 100 kg franco wagon Djember. Nieuwe oogst Aug./Sept.-levering werd gedaan tot f 5,06.

Poetih Mata Itam Pasoeroean/Probolinggo Aug./Sept.-levering wordt aangeboden tot f 5,26 per 100 kg.

Als gevolg van de algemeen mindere kwaliteit der gele kedeleesoorten uit den laatsten Java-oogst, is de belangstelling van Singapore en Penang voor dit product in tegenstelling met het vorige jaar slechts matig.

Koffie.

Het verloop van de koffietermijnmarkt te New-York was in de afgelopen verslagperiode onbelangrijk. Hoewel de „spot business” zeer beperkt bleef, is het opmerkelijk, dat de markt betrekkelijk zoo weinig daalde, hetgeen een symptoom zou kunnen zijn van toenemend vertrouwen, zoowel bij producenten als bij handelaren, in de toekomst van de koffiesituatie.

Voor den Mei-termijn voor „Rio 7” was het verloop te New-York als volgt:

4 Febr.	4,22	dc.	per	lb.
6	4,22	„	„	„
8	4,27	„	„	„
10	4,26	„	„	„
11	4,26	„	„	„
14	4,25	„	„	„
16	4,32	„	„	„
17	4,32	„	„	„
18	4,34	„	„	„
20	4,27	„	„	„

De koffiemarkt in Nederlandsch-Indië was lusteloos: koopers hielden zich over het algemeen afzijdig. In export-kwaliteit ging vrijwel niets om.

De prijzen per quintaal waren:

	3 Febr.	12 Febr.	18 Febr.
Ready export-kwaliteit te Soerabaia.....	f 19,50	f 19,—	f 18,75
Palembang Robusta	„ 12,52	„ 12,85	„ 12,52
B kwaliteit te Soerabaia.	„ 11,80	„ 11,50	„ 11,60
Lamong Robusta (15%) e.k. Telok Betong.....	„ 11,80	„ 11,50	„ 11,60

Het Institut International d'Agriculture te Rome publiceerde de importcijfers van alle landen gedurende het oogstjaar 1937/1938, vergeleken met die van 1936/1937, welke hieronder volgen:

Oogstjaar Juli/Juni 1937/1938 vergeleken met 1936/1937 (in zakken van 60 kg).

Landen	1937/1938	1936/1937	Vermeerdering of vermindering over 1936/1937	
			Vermeerdering	Vermindering
Amerika:				
Argentinië.....	427.374	384.876	42.498	—
Canada.....	317.133	294.467	22.666	—
Chili.....	67.367	53.186	14.181	—
V. S. v. Amerika.....	13.107.883	13.311.667	—	203.784
Uruguay.....	44.546	36.530	8.016	—
Totaal.....	13.964.303	14.080.726	—	116.423
Europa:				
Oostenrijk.....	84.605	88.802	—	4.197
België.....	887.317	861.050	26.267	—
Bulgarije.....	9.550	9.200	350	—
Tsjecho-Slowakije.....	188.800	188.067	733	—
Denemarken.....	463.700	478.400	—	14.700
Estland.....	2.117	1.683	434	—
Finland.....	385.938	361.383	24.550	—
Frankrijk.....	3.160.200	3.123.700	36.500	—
Duitschland.....	3.027.150	2.877.117	150.033	—
Groot-Britannië.....	384.000	343.483	40.517	—
Griekenland.....	124.366	108.894	15.472	—
Nederland.....	768.317	490.450	277.867	—
Hongarije.....	32.767	32.650	117	—
Ierland.....	4.667	4.133	534	—
Italië.....	578.400	612.400	—	34.000
Letland.....	3.350	2.550	800	—
Litauen.....	2.883	2.717	166	—
Noorwegen.....	289.083	293.200	—	4.117
Polen.....	94.571	94.883	—	312
Portugal.....	119.191	119.806	—	615
Roemenië.....	49.752	65.704	—	15.952
Zweden.....	799.200	797.917	1.283	—
Zwitserland.....	237.150	259.300	—	22.150
U.R.S.S.....	9.749	4.843	4.906	—
Joego-Slavië.....	111.883	111.033	850	—
Totaal.....	11.818.701	11.333.365	485.336	—
Afrika:				
Algiers.....	265.500	121.050	144.450	—
Egypte.....	169.684	134.599	35.085	—
Marokko.....	44.883	38.567	6.316	—
Tunis.....	25.817	23.350	2.467	—
Unie van Zuid-Afrika...	264.130	248.603	15.527	—
Totaal.....	770.014	566.169	203.845	—

Azië en Australië :				
Britsch-Malakka	187.787	147.936	39.851	—
Burma	2.217	1.050	1.167	—
Ceylon	24.817	24.517	300	—
Irak	17.183	14.500	2.683	—
Iran	4.783	1.417	3.366	—
Japan	136.341	118.992	17.349	—
Mandsjoekwo	4.854	3.078	1.776	—
Palestina	36.517	24.000	12.517	—
Syrië en Libanon	25.033	19.400	5.633	—
Turkije	86.767	83.950	2.817	—
Australië	33.600	31.167	2.433	—
Nieuw-Zeeland	14.474	4.048	10.426	—
Totaal	574.373	474.055	100.318	—
Totaal-generaal	27.127.391	26.454.315	673.076	—

Uit deze cijfers blijkt, dat de totale wereldimport is toegenomen met ruim 678.000 zakken of 2,5%, hetgeen relatief een belangrijke vermeerdering is.

Het valt op, dat in de V. S. van Amerika, hoewel de totale consumptie in dat land gestegen is van 13,04 pond per hoofd in 1937 tot 14,38 pond per hoofd in 1938 — een toename dus van 10% — de invoer nog iets is achteruitgegaan vergeleken met dien in het voorgaande tijdvak.

Weliswaar vallen de genoemde perioden van import en consumptie niet geheel samen, zoodat voorzichtigheid geboden is bij het trekken van een conclusie, doch niettemin geven deze cijfers aanleiding te gelooven, dat de totale koffievoorraden, zichtbare en onzichtbare, in de V. S. van Amerika in het midden van 1938 waren verminderd.

Verder zijn de belangrijkste mutaties de vermeerdering van den Duitschen import met 5%; de verdubbeling van den invoer in Algiers en de sterke toename van den import in Nederland, waarvan een groot gedeelte echter geherexporteerd wordt.

Rijst.

De markt op Java bleef de laatste weken over het algemeen onveranderd.

Zoals in het overzicht van 10 Februari j.l. reeds werd gemeld, trokken de prijzen in Oost-Java, na het bekend worden van de padirichtprijzen voor het komende seizoen, iets aan. De prijs voor O.J.S. uit den ouden oogst monteerde *f* 1 à *f* 1,50 per koyang, de noteringen voor leveringen uit den nieuwen oogst stegen zelfs *f* 4 à *f* 5 per koyang.

In West-Java bleef men belangstelling toonen voor Oost-Java-rijst voor verscheping Februari/Maart. Volgens schattingen zou thans reeds omstreeks 12.000 tons Oost-Java-rijst door Batavia-handelaren zijn gekocht.

De consumptieve vraag is in West-Java, in tegenstelling met die in Oost-Java, buitengewoon groot.

Buitengewesten.

Zuid-Celebes. De prijs te Makassar steeg verder tot *f* 6,65 p. 100 kg fob voor Bandar/Paré Paré No. 1. Van het op 60.000 tons geraamde exportoverschot van Zuid-Celebes uit den oogst 1938 werd gedurende de maanden Juli 1938 t/m Januari 1939 reeds ruim 42.000 tons afgescheept, zoodat per 1 Februari nog slechts ca. 18.000 tons voor export in de maanden Februari t/m Juni beschikbaar was. Het moet niet uitgesloten worden geacht,

dat door de residenties Manado, de Molukken en de Z.-en O.-Afdeling van Borneo, die tezamen een maandelijksche invoerbehoefte van rond 7000 tons hebben, in de komende maanden nog een beroep op de Java-markt zal moeten worden gedaan.

De W.-A. van Borneo bleef geregeld als koper van Java-rijst in de markt.

De prijzen van Palembang-rijst zijn na een stijging van 25 cents per 100 kg weer wat gedaald.

Buitenland.

De prijzen van buitenlandsche rijst waren voor Februari-shipment wat vaster, doordat verkoopers moeilijkheden met de levering verwachten in verband met de Chinese feestdagen.

De laatst ontvangen noteringen zijn :
A, Special Broken Rice *f* 3,85 1/2 p. 100 kg fob Bangkok Siam White Garden

25/30 br.	<i>f</i> 5,27 1/2	„	„	„	„
Saigon Longgrain Rice	<i>f</i> 4,85	„	„	„	Saigon
Saigon Japan Quality	<i>f</i> 4,70	„	„	„	„
Rangoon Sioka	<i>f</i> 4,22	„	„	„	Rangoon
Rangoon Loonzain	<i>f</i> 3,90	„	„	„	„

Suiker.

De stemming op de wereldsuikermarkt bleef in de periode van 4 Februari—18 Februari lusteloos, omdat het ontbreekt aan vertrouwen in de toekomst. De wereldsuikerprijs vertoonde een dalende tendenz. De Britsche raffinadeurs verlaagden in de eerste week der maand hun raffinadeprijzen, hetgeen een terugslag had op de ruwsuikermarkt.

Hieronder volgt een overzicht van het prijsverloop gedurende verslagperiode te Londen en te New-York voor :

- Actuals (Raws 96°, c. & f. U.K.) in shillings per cwt. te Londen ;
- den Mei-termijn (Raws 96°, c.i.f. U.K.) in shillings per cwt. te Londen ;
- den Mei-termijn (Cuban Raws, wereldcontract, f.o.b. Cuba) in dollarcenten per lb. te New-York.

	a	b	c
4 Febr.	6/2 1/4 buyers showing no interest	6/1 3/4	1,13 1/2
7 „	6/3 „ „ „ „	6/2 1/4	1,14
10 „	6/2 1/4 „ „ „ „	6/1 1/2	1,12
13 „	geen notering	6/1 3/4	Geen notering
16 „	6/1 1/2 business done	6/1	1,11 1/2
18 „	6/0 3/4 „ „	6/0 1/4	1,09 1/2

Europa schijnt momenteel ruim voorzien te zijn van dadelijk beschikbare suikers, terwijl de onzekerheid der toekomst niet aanlokt tot het aanhouden van groote voorraden in afwachting van een eventuele prijsstijging. Daar bovendien het vrachtenpeil naar het Oosten thans laag is — Duitse scheepvaartmaatschappijen verlaagden den vrachtprijs naar Britsch-Indië tot 12/6 per long ton — is een, na de laatste verlaging der NIVAS-limites latent geworden, bedreiging ontstaan voor den afzet van suiker uit Java in Britsch-Indië, door de concurrentie van British Refined en van uit Europa terug te verscheppen Java-suiker, terwijl — naar het gerucht wil — ook Duitschland de afzetmogelijkheid aldaar overwoog.

Het is voor de Java-suiker een gunstige omstandigheid, dat Britsch-Indië in 1939 een belangrijke koper zal zijn op de vrije wereldsuikermarkt. Volgens de laatste berichten uit dit land wordt gerekend op een productie in de huidige campagne (1938/1939) door de fabrieken van niet meer dan 700.000 long tons suiker, direct uit riet (vorig seizoen was deze productie 930.700 long tons). Niet alleen is het beplante oppervlak voor de productie in het huidige seizoen 12% kleiner dan die in het vorige seizoen, doch bovendien is het gemiddelde beschot per acre dit oogstjaar $\pm 20\%$ geringer dan in de vorige campagne. De Britsch-Indische campagne, welke vorig jaar in Mei eindigde, zal dit jaar waarschijnlijk reeds in Maart afloopen. Verwacht wordt ook een vermindering der productie van Khandsari-suiker als gevolg van gebrek aan riet. De verwerking van riet op ghur schijnt echter in dit seizoen groter te zullen zijn — naar schatting $\pm 20\%$ groter dan vorig seizoen — waartoe aanmoediging en voorlichting van Overheidswege bijdragen. Ook deze vermeerdering der ghurproductie onttrekt weer veel maaliert aan de Britsch-Indische suikerfabrieken.

De uit Britsch-Indië komende berichten vestigen meer en meer den indruk, dat de aldaar gevestigde suikerindustrie niet meer de algemeene sympathie geniet. Herhaaldelijk wordt gemeld van moeilijkheden met de rietleveranciers, die de betaalde rietprijzen onvoldoende achten, van stakingen der arbeiders op de fabrieken en van moeilijkheden met de suikerhandelaren, die zich niet kunnen vereenigen met de door het „Indian Sugar Syndicate” gevolgde prijspolitiek. Ook met de Overheid, welke b.v. minimum-rietprijzen heeft vastgesteld, kwam de industrie in botsing. Reeds worden dan ook stemmen uit Britsch-Indië vernomen, welke het geenszins ongewenscht achten, dat een blijvende invoermogelijkheid van Java-suiker in stand gehouden zal worden als tegenwicht tegen een te sterke machtspositie der eigen industrie.

Zoals reeds in het vorige overzicht werd vermeld, verlaagde de N.I.V.A.S. hare limites voor verkoop naar Britsch-Indië — op 3 Februari 's avonds met 35 cts. per quintaal — om de concurrentie aldaar van vreemde suikers te weren. Op 4 Februari werden die limites weer met 15 cts. per quintaal verhoogd, aangezien anders Java-suiker met voordeel uit Britsch-Indië naar Singapore zou kunnen worden terugverscheept. Op de verlaagde limites kwam Britsch-Indië in de markt, een kwantum van 58.700 ton werd op één dag voor de genoemde bestemming geplaatst. Op 9 Februari werden de limites voor Britsch-Indië opnieuw met 5 cts. per quintaal verlaagd in verband met de mogelijkheid tegen de nieuwe prijzen eenige belangrijke posten te plaatsen; op 16 Februari werd die laatste verlaging echter weer ongedaan gemaakt. Uit de herhaalde prijsmutaties blijkt wel, dat de N.I.V.A.S. de markt in Britsch-Indië aandachtig volgt en zorg draagt aan concurrenten geen voet te geven. Ook de limites voor verkoop ten behoeve der locale consumptie werden door de N.I.V.A.S. op 7 Februari j.l. verlaagd, en wel met 10 cts. per quintaal.

In totaal publiceerde de N.I.V.A.S. in de periode van 1—15 Februari verkoopen tot een hoeveelheid van rond 93.500 ton, n.l. rond 85.500 ton voor export en rond 8.000 ton voor locale consumptie. De exportverkoopen waren grootendeels bestemd voor het Oosten, speciaal voor Britsch-Indië.

De tweede hand deed na de verlaging der limites op 4 Februari niet veel zaken. Nominaal lagen de prijzen in de tweede hand voor transacties naar het Oosten 20 cts. beneden de N.I.V.A.S.-limites, terwijl een klein kwantum werd afgedaan voor Nederland tot een prijs van f 4,45, zijnde 10 cts. beneden de N.I.V.A.S.-limite.

De Java-India Conference berichtte verschepers, dat zij ook verder suikerlading zou accepteren tegen 16/- per ton voor havens aan de Britsch-Indische Westkust.

Java exporteerde in Januari j.l. 90.158 ton suiker tegen 45.126 ton in Januari 1938, waarvan:

Naar bestemmingen ten Westen		
van Suez.....	48.109 ton	(53,3%)
Naar Arabië, Palestina, Aden en Irak.....	2.409	„ (2,7%)
Naar Britsch-Indië.....	5.563	„
Naar Ceylon.....	4.721	„
Naar Singapore en Penang.....	5.730	„ (19,6%)
Naar Siam en Portugeesch Timor	1.666	„
Naar Hongkong.....	7.348	„ (8,2%)
Naar Japan.....	25	„
Naar Australië, Polynesië en Micronesië.....	64	„
Naar Nieuw-Zeeland.....	7.988	„ (8,9%)
Naar Zuid-Amerika.....	6.001	„ (6,7%)
Naar andere bestemmingen.....	534	„ (0,6%)
		90.158 ton (100%)

In de eerste 5 maanden van het tweede conventiejaar (Sept. 1938—Jan. 1939) heeft Java derhalve uitgevoerd 424.881 ton tegenover 403.011 ton in de overeenkomstige maanden van het eerste conventiejaar.

Bekend werd het cijfer van in locale consumptie gebrachte suiker over December. Volgens den Accijnsdienst was deze hoeveelheid 24.282 ton tegenover 29.550 ton in December 1937. Het binnenlandsch verbruik over het geheele jaar heeft in 1938 bedragen 321.821 ton en in 1937 329.580 ton. De achteruitgang bedraagt derhalve slechts 7.759 ton ($\pm 2,3\%$), hetgeen daaraan is te danken, dat in de tweede helft van 1938 een belangrijk herstel in de verbruikscijfers plaats had. In deze jaarhelft werd 5.300 ton meer in consumptie gebracht dan in de tweede helft van 1937, terwijl in de eerste helft van 1938 13.509 ton minder in het binnenland werd verbruikt dan in de eerste helft van 1937.

De voorraad suiker op Java per 1 Januari 1937 bedroeg 566.000 ton tegen 562.000 ton per 1 Januari 1938. Per 1 Februari zal die voorraad, rekening houdend met den export in Januari en een (geschat) binnenlandsch verbruik in die maand van ± 24.000 ton, omstreeks 452.000 ton hebben bedragen tegen 502.000 ton per 1 Februari 1938.

Omtrent het te velde staande riet kwamen in verslagperiode iets minder gunstige berichten binnen. Zware regens brachten plaatselijk wateroverlast, terwijl algemeen werd geklaagd over gebrek aan zonneschijn. Van ziekten en plagen werden vooral het optreden en de uitbreiding van topboorders en fusariumpokkahboeng gemeld, terwijl ook de aantasting door geelvlekkenziekte op vele plaatsen sterk toenam.

Thee.

De theemarkt verkeert klaarblijkelijk in afwachting van de beslissing, die de Internationale Thee Commissie op 2 Maart zal nemen ten aanzien van het restrictiepercentage voor 1939/40. Met eenige zekerheid valt omtrent de hoogte van dit percentage nog niets te zeggen. Vrij algemeen neemt men in marktkringen aan, dat de restrictie, die in het loopende jaar $7\frac{1}{2}\%$ bedraagt, zal worden verscherpt; sommigen spreken van $12\frac{1}{2}\%$, anderen van 10% .

De noteeringen vertoonen weinig verandering; over het geheel genomen bestaat er een prijshoudende tendenz. De Londensche veilingsgemiddelden bedroegen in d. per lb.:

	26 Jan.	2 Febr.	9 Febr.	16 Febr.
N.-Br.-Indië.....	13,48	13,20	13,12	13,36
Z.-Br.-Indië.....	13,90	13,44	13,83	13,97
Ceylon.....	14,99	15,04	15,04	15,11
Java.....	12,29	12,21	12,04	11,60
Sumatra.....	10,61	10,53	10,96	11,21

De voorraden in Groot-Britannië stegen in Januari van 243 tot 253 miljoen lbs.; ze hebben daarmede het hoogtepunt van het seizoensverloop bereikt. Dit hoogtepunt

Thee-uitvoer uit Nederlandsch-Indië (in tonnen van 1000 kg).

Landen van bestemming	1934	1935	1936	1937	1938
Gr.-Britannië & Ierland...	18.062	16.562	14.533	10.964	11.999
Nederland.....	15.563	14.676	13.875	13.941	14.311
Europeesch Rusland.....	132	319	54	47	332
Overig Europa.....	1.287	1.638	1.777	2.290	1.421
V. S. v. Amerika.....	5.497	7.028	8.363	7.877	9.440
Zuid-Amerika.....	1.082	1.879	2.606	2.638	3.231
Overig Amerika.....	15	27	104	77	82
Irak, Iran en Afghanistan..	1.860	1.990	4.298	3.569	4.690
Britsch-Indië en overig Z.-W. Azië.....	43	90	156	212	255
Z.-O.-en Oost-Azië.....	813	969	721	593	195
Singapore & Penang.....	175	290	176	92	347
Egypte.....	3.642	4.352	5.508	5.636	5.830
Overig N.-Afrika.....	208	298	116	193	299
Port-Said, Suez en Alexandrië.....	1.292	1.194	2.025	2.408	2.518
Unie van Zuid-Afrika.....	1.162	1.322	1.379	1.799	1.629
Overig Afrika.....	116	205	133	145	137
Australië.....	13.260	12.793	13.744	14.226	15.201
Nieuw-Zeeland.....	13	—	—	—	—
Niet gespecificeerd.....	16	8	10	0	6
Totaal.....	64.238	65.640	69.578	66.716	71.923

punt ligt boven dat van 1938 en 1937, toen het resp. 227 en 225 miljoen lbs. bedroeg. Het hoge niveau van de jaren 1933 t/m 1936 is echter niet bereikt.

De thee-uitvoeren uit Nederlandsch-Indië zijn in 1938 aan den ruimen kant geweest, ten eerste als gevolg van het lage restrictiepercentage, ten tweede omdat op den in vorige jaren ontstanen achterstand in den export iets werd ingeloopt.

De toenemende verschepingen konden niet door de rechtstreeksche afnemers geheel en al worden opgenomen. Van den meer-export van ruim 5 miljoen kg werden ongeveer 1,5 miljoen ter verdere distributie naar de centrale markten, Londen en Amsterdam, verzonden.

Toch is het beeld van den uitvoer als totaal genomen niet ongunstig. De verschepingen naar de voornaamste rechtstreeksche afnemers (V.S. van Amerika, Zuid-Amerika, West-Azië en Australië) stegen tezamen van 28,5 miljoen kg in 1937 tot 33,5 mill. in 1938. Voorzover reeds gegevens beschikbaar zijn, schijnt het aandeel van Nederlandsch-Indië in den totalen thee-invoer van deze landen gestadig te stijgen. Slechts de afzet naar Afrika vertoont in 1938 eenige stagnatie.

De grotere verschepingen naar Londen, waarvan hierboven sprake was, konden voorshands nog niet door het verbruik worden geabsorbeerd, doch werden in de voorraden opgenomen. De afzet van Nederlandsch-Indische thee in Groot-Britannië loopt n.l. — als gevolg van de preferentie van het Britsche product — gedurig terug, zoodat men voor het meerdere kwantum tot herexport zal moeten overgaan. Voorloopig bestond er daartoe weinig aandrang, daar de gespannen politieke toestand het aanhouden van grotere voorraden (speciaal van Nederlandsch-Indische thee, welke aanvoeren bij een conflict practisch geheel zouden worden afgesneden) in de hand werkte.

De statistische positie van het Nederlandsch-Indische product op de Londensche markt is daardoor in 1938 echter verslechterd, zooals uit de onderstaande cijfers blijkt:

Nederlandsch-Indische thee op de Londensche markt (in miljoenen lbs.).

	1934	1935	1936	1937	1938
Aanvoeren.....	40,8	38,3	32,8	22,8	28,1
Afleveringen.....	45,5	41,9	38,6	25,9	21,0
Voorraden op ultimo van het jaar.....	19,0	15,4	12,0	8,9	16,1
Voorraden in % van de afleveringen.....	42%	37%	31%	34%	77%

Scheepvaartberichten.

Wereldscheepsbouw in 1938.

Gedurende het jaar 1938 liepen in de geheele wereld, exclusief Rusland en Spanje, omtrent welke landen geen betrouwbare gegevens beschikbaar zijn, van stapel:

1.029 stoom- en motorschepen met een inhoud van 2.975.942 B.R.T.

90 zeilschepen, barges, enz. met een inhoud van 57.651 B.R.T.

De productie van mechanisch voortbewogen schepen steekt zeer gunstig af bij die in vorige jaren. Zij is in feite $12,7\%$ groter dan die in 1937 en resp. $43,2\%$ en 133% groter dan die in de jaren 1936 en 1935. Men moet tot het jaar 1921 teruggaan om een jaar te vinden met een nog grotere productie.

Tot dit gunstige resultaat heeft in niet onbelangrijke mate bijgedragen de nieuwbouw van tankschepen. In 1938 liepen 112 tankschepen met een inhoud van meer

dan 1.000 B.R.T., tezamen metende 907.053 B.R.T., van stapel. Sinds 1933 vertoont de van stapel geloopte tanktonnage een voortdurende stijging.

Jaar	Van stapel geloopte tankschepen van meer dan 1.000 B.R.T.
1933.....	82.675 B.R.T.
1934.....	198.337 "
1935.....	338.021 "
1936.....	667.794 "
1937.....	769.744 "
1938.....	907.053 "

De stoom- en motorschepen zijn, wat de wijze van voortstuwing dier schepen betreft, als volgt onderverdeeld :

Stoomschepen : 372 : 1.152.543 B.R.T.	omvattende :	
	1 : 11.651 met turbo-electric aandrijving.	53 : 459.223 B.R.T. turbineschepen.

Motorschepen : 657 : 1.820.399 B.R.T. incl. 10 : 64.098 B.R.T. met electric voortstuwing.

De van stapel geloopte mechanisch voortbewogen tonnage, over de verschillende landen verdeeld, komt in onderstaande tabel tot uiting.

Hiernevens volgen de namen van enkele prominente schepen, welke in 1938 te water zijn gelaten :

Naam	BRT	Bijzonderheden	Gebouwd in :
ss. Queen Elisabeth	85.000	Grootste van stapel geloopte schip.	Gr.-Britannië
ss. Mauretania	34.000	Bestemd voor de Cunard-lijn.	Gr.-Britannië
ss. Pasteur	30.000		Frankrijk
ms. Stockholm	28.000	Sedertdien door brand vernield.	Italië
ms. Dominion Monarch	27.000		Gr.-Britannië
ms. Robert Ley	22.000	Diesel - elektrische aandrijving.	Duitschland
ms. Oranje	19.850	Bestemd voor de St. Mij. Nederland.	Nederland
ss. Tonan Maru no. 3	19.625	Walvischvaarder.	Japan
ms. Kyokuyo Maru	17.548	Walvischvaarder.	Japan
ms. Pretoria Castle	17.390		Gr.-Britannië
ms. Durban Castle	17.388		Gr.-Britannië
ms. Patria	16.595	Diesel-electric aandrijving.	Duitschland

Zeer merkwaardig is de voortdurende daling van het percentage, weergevende de verhouding tusschen eenzijdig de in opvolgende perioden van 8 jaar van stapel geloopte tonnage en anderzijds de tonnage der wereldkoopvaardijvloot aan het begin van elk dier periode.

De van stapel geloopte tonnage in de periode :	komt overeen met :	van de wereldvloot in het jaar :
1898—1905	69 %	1897
1906—1913	54,3 %	1905
1914—1921	41,6 %	1913
1922—1929	28,5 %	1921
1930—1937	18,4 %	1929

Landen	Stoomschepen B.R.T.	Motorschepen B.R.T.	Totaal B.R.T.
(Gr.-Brit. en Ierland.....	147 : 560.102	99 : 465.602	—
1. { Britische Dominions.....	14 : 12.142	42 : 14.742	—
{ Britische wereldrijk.....	161 : 572.244	141 : 480.344	302 : 1.052.588
2. Duitschland.....	67 : 108.630	124 : 370.327	191 : 478.957
3. Japan.....	75 : 229.866	71 : 211.854	146 : 441.720
{ Nederland.....	10 : 10.328	132 : 229.517	—
4. { Nederlandsch-Indië.....	—	6 : 1.284	—
{ Nederl. Koninkrijk.....	10 : 10.328	138 : 230.801	148 : 241.129
5. Zweden.....	2 : 3.341	38 : 163.125	40 : 166.464
6. V. S. v. Amerika.....	20 : 133.822	29 : 25.839	49 : 159.661
7. Denemarken.....	2 : 3.558	33 : 154.872	35 : 158.430
8. Italië.....	2 : 7.890	11 : 85.613	13 : 93.503
9. Noorwegen.....	22 : 38.825	20 : 15.829	42 : 54.654
10. Frankrijk.....	2 : 32.660	5 : 14.639	7 : 47.290
11. België.....	2 : 520	19 : 29.677	21 : 30.197
12. Dantzig.....	1 : 6.200	12 : 18.880	13 : 25.080
13. Finland.....	4 : 4.060	6 : 16.049	10 : 20.109
14. Hongarije.....	—	4 : 2.800	4 : 2.800
15. Portugal.....	1 : 442	3 : 1.736	4 : 2.178
16. Uruguay.....	—	1 : 550	1 : 550
17. Estland.....	—	2 : 475	2 : 475
18. Turkije.....	1 : 157	—	1 : 157
Spanje.....	P.M.	P.M.	P.M.
Rusland.....	P.M.	P.M.	P.M.
Totale van stapel geloopte mechanisch voortbewogen tonnage.....	372 : 1.152.543	657 : 1.823.399	1.029 : 2.975.942
Zeilschepen, barges, enz.....	—	—	90 : 57.651
Wereldtotaal der van stapel geloopte tonnage.....	—	—	1.119 : 3.033.593

Wat betreft den scheepsbouw in *Nederland* gedurende 1938 valt in de eerste plaats op, dat het aantal van stapel gelooopen schepen relatief zeer groot is.

De totale Nederlandsche productie in 1938, inclusief zeilschepen, enz., bedroeg 229.517 B.R.T.

Van de te water gelaten schepen werden niet minder dan 53 schepen met een totale inhoud van 47.208 B.R.T. gebouwd voor buitenlandsche rekening.

(Bron: *Fairplay*; *Lloyd's Register Shipbuilding Summary*).

Aanteekeningen.

NEDERLANDSCH-INDIË.

Groothandelsprijzen exportproducten.

Indexcijfers, gewogen met uitvoerhoeveelheden in 1935
(1929 = 100).

(Voorloopige cijfers)

Sept. 1936.....	39,7	5	Dec. — 10 Dec. 1938 ...	44,7
Dec. "	56,6	12	" — 17 " " ..	45,1
Maart 1937.....	63,5	19	" — 24 " " ..	45,5
Juni "	55,8	26	" — 31 " " ..	45,6
Sept. "	52,6	2	Jan. — 7 Jan. 1939 ...	45,5
Dec. "	44,8	9	" — 14 " " ..	45,4
Maart 1938.....	40,7	16	" — 21 " " ..	45,4
Juni "	40,2	23	" — 28 " " ..	44,5
Sept. "	44,5	30	" — 4 Febr. " ..	44,2
Dec. "	45,1	6	Febr. — 11 " " ..	44,3
Jan. 1939.....	44,6	13	" — 18 " " ..	45,1

(Centraal Kantoor voor de Statistiek).

*

De Postspaarbank in December 1938.

Gedurende de maand December 1938 werd bij de Postspaarbank ingelegd een bedrag van f 2.983.400.— (waaronder inlagen uit hoofde van schoolspaar kaarten tot een bedrag van f 7.535.—) en terugbetaald f 2.507.040, zoodat het inleggerstegoed vermeerderde met f 476.360.—.

Uitgegeven werden 6.193 nieuwe spaarbankboekjes, terwijl 3.593 boekjes werden afbetaald, gevende een vermeerdering van het aantal boekjes in omloop van 2.600.

Het aantal inlagen beliep 75.821 en het aantal terugbetalingen 41.437, totaal 117.258 „handelingen”.

Voor overdracht op de Rijkspostspaarbank in Nederland werden afgesloten 118 boekjes, voor een gezamenlijk tegoed van f 111.942,82.

Verkocht werden 119 spaarbusjes, terwijl schoolspaarzegels verkocht werden ter waarde van f 8.458,50.

Van Januari t/m December 1938 werd ingelegd een bedrag van f 35.878.380.— (waaronder inlagen uit hoofde van schoolspaar kaarten tot een bedrag van f 93.400.—) en terugbetaald f 26.810.895.—, dus vermeerderde het inleggers-tegoed met f 9.067.485.—.

Uitgegeven werden 74.501 nieuwe spaarbankboekjes, terwijl 41.643 boekjes werden afbetaald, gevende een vermeerdering van het aantal boekjes in omloop van 32.858.

Het aantal inlagen beliep 893.893 en het aantal terugbetalingen 450.978, totaal 1.344.871 „handelingen”.

Voor overdracht op de Rijkspostspaarbank in Nederland werden afgesloten 2.128 boekjes met een gezamenlijk tegoed van f 1.798.289,17.

Verkocht werden 1.145 spaarbusjes, terwijl schoolspaarzegels verkocht werden ter waarde van f 102.315.—.

Het inleggers-tegoed bedroeg per ultimo December 1938 rond f 51.944.765.— tegen rond f 42.877.280.—. Rubberstempel per ultimo December 1937.

*

Rubberuitvoeren gedurende 1938.

Ondernemingsrubber-uitvoer uit de Buitengewesten gedurende 1938 (in kg droog).

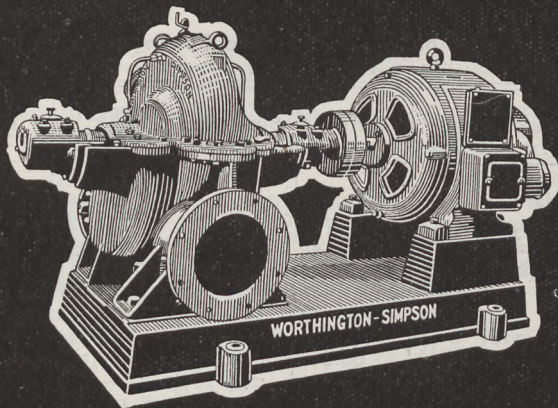
Bestemming	Latex	Sprayed	Droge rubber	Totaal
Nederland	309.901	—	10.876.144	11.186.045
Gr.-Britannië	70.704	—	15.409.077	15.479.781
Duitschland	216.148	—	13.684.644	13.900.792
Frankrijk	273.255	—	6.490.675	6.763.930
België	73.978	—	2.903.828	2.977.806
Italië	100.784	—	3.763.802	3.864.586
Scandinavië	48.864	—	806.240	855.104
Overig Europa	60.474	—	1.928.052	1.988.526
Canada	—	255.767	—	255.767
V. S. v. Amerika	4.938.675	865.056	28.441.040	34.244.771
Overig Amerika	1.320	—	161.417	162.737
Zuid-Afrika	12.714	—	523.795	536.509
Overig Afrika	—	—	54.578	54.578
Singapore/Penang	—	194	4.171.956	4.172.150
Japan (incl. Dalny)	—	—	938.579	938.579
China/Hongkong	—	—	230.225	230.225
Overig Azië	—	—	602	602
Australië/Nw.-Zeeland	5.687	—	231.370	237.057
Niet gespecificeerd	15.402	—	—	15.402
Totaal	6.127.906	1.121.017	90.616.024	97.864.947

Bevolkingsrubber-uitvoer gedurende 1938 (in kg. droog).

Bestemmings-landen	Blankets	Sheets	Scraps	Slabs	Totaal
Nederland	815.728	432.797	—	—	1.248.525
Gr.-Britannië	1.904.046	1.517.175	—	—	3.421.221
Duitschland	1.664.809	340.405	—	—	2.005.214
Frankrijk	633.445	132.832	—	—	766.277
België	380.100	125.011	—	—	505.111
Italië	274.931	140.915	—	—	415.846
Scandinavië	527.250	25.476	—	—	552.726
Overig Europa	208.083	182.829	—	—	390.912
Canada	—	—	—	—	—
V. S. v. Am.	43.616.057	16.329.659	—	—	59.945.716
Overig Am.	231.160	25.400	—	—	256.560
Zuid-Afrika	25.365	577.656	—	—	603.021
Overig Afrika	—	7.910	—	—	7.910
Singapore/Penang	14.131.353	57.572.072	6.886	3.896.554	75.606.865
Japan & Korea en Dalny	366.651	417.518	—	—	784.169
China & Hongkong	23.800	8.628	—	—	32.428
Overig Azië	—	—	—	—	—
Australië/Nw.-Zeeland	—	53.242	—	—	53.242
Niet gespecificeerd	—	—	—	—	—
Totaal	64.802.778	77.889.525	6.886	3.896.554	46.595.743

(Mededeeling van den Dienst van den Landbouw).

POMPEN

Gebr. van Swaay
SOERABAIA-BATAVIA-BANDOENG-MEDAN

De gezamenlijke afrekeningen der Federale en Statenregeringen leverden voor het afgelopen fiscale jaar een overschot van £.A. 3.531.000. De gezamenlijke ramingen voor het jaar 1938/39 vertoonen een tekort van £.A. 415.000, tegen een geraamd tekort van £.A. 403.000 in het vorige jaar. Hoewel de Federale Regeering, welke op het totaal den grootsten invloed uitoefent, in den regel haar inkomsten onderschat, lijkt het twijfelachtig, of, gezien de minder gunstige conjunctuur in het tegenwoordige begrotingsjaar, de uitkomsten wel zoo gunstig zullen zijn als wordt verwacht.

(5563/39).

BRITSCH-INDIË.

Jute-industrie.

In aansluiting op het bericht, voorkomend in het „Economisch Weekblad” No. 41 dd. 14 October 1938, is de Indian Jute Mills Association er thans eindelijk in geslaagd, onder haar auspiciën een overeenkomst van alle bij de jute-industrie belanghebbenden tot stand te brengen.

Deze overeenkomst, die voor den tijd van 5 jaren is aangegaan, bevat in hoofdzaak de volgende bepalingen: het aantal werkuren in de fabrieken zal liggen tusschen 40 en 54 per week. Het thans voor de eerste 3 maanden vastgestelde cijfer is 45, doch daarna kan hierin bij meerderheidsbesluit verandering worden gebracht. In zeer bijzondere omstandigheden zal, op voorstel van het bestuur der Indian Jute Mills Association, het aantal uren op meer dan 54 kunnen worden gebracht.

Deze werkuren worden opgevat als „getouw-uren”, d.w.z. een fabriek heeft de bevoegdheid om b.v. de helft van hare weefgetouwen geheel stil te leggen, en de andere gedurende 90 uren per week te doen werken.

Bijzondere bepalingen zijn nog gemaakt voor fabrieken met niet meer dan 220 getouwen; deze zullen ten hoogste 72 uren per week mogen arbeiden.

De overeenkomst treedt binnen enkele dagen in werking. De „ordinance” van de regeering der provincie Bengalen, waarbij het aantal werkuren in de jutefabrieken werd beperkt, is nog niet opgeheven, dit zal echter zeer spoedig geschieden.

(6183/39).

(Mededeeling van het Consulaat-Generaal der Nederlanden te Calcutta).

AUSTRALIË.

De begroting over het jaar 1938/39.

In aansluiting op de van den Consul-Generaal der Nederlanden te Sydney ontvangen beschouwingen inzake de begroting van de Federale Regeering van het Gemeenebest voor 1938/1939, opgenomen in het Economisch Weekblad van 16 December 1938 No. 50, volgt hieronder een overzicht ¹⁾ van de begrotingen der zes staten waaruit blijkt, dat de financieele resultaten van het afgelopen fiscale jaar in alle Staten beter waren dan verwacht werd, terwijl voor 1938/39 met uitzondering van Zuid-Australië, Nieuw-Zuid-Wales en Tasmanië, betere uitkomsten worden geraamd dan voor 1937/38.

1) Cijfers in £ A. 1000.

	Nieuw-Zuid-Wales	Victoria	Queensland	Zuid-Australië	West-Australië	Tasmanië
Raming inkomsten 1937/38....	53.652	25.162	17.047	12.249	10.653	3.515
„ uitgaven „	53.642	25.151	17.378	12.245	10.782	3.513
„ saldo.....	+ 10	+ 11	- 331	+ 4	- 129	+ 2
Werkelijke inkomsten 1937/38.	60.090	27.617	17.340	12.460	10.819	3.640
„ uitgaven „ ..	59.976	27.586	17.568	12.336	10.830	3.638
„ saldo.....	+ 114	+ 31	- 228	+ 124	- 11	+ 7
Raming inkomsten 1938/39....	61.257	28.097	17.917	12.517	11.039	3.683
„ uitgaven „	61.248	28.085	18.133	12.744	11.058	3.638
„ saldo.....	+ 9	+ 12	- 216	- 227	- 19	—
Openbare schuld 30/6/1937 ...	350.291	176.318	124.898	106.594	92.333	25.248
„ „ 30/6/1938 ...	354.167	177.228	125.782	107.451	93.712	25.841

HONGARIJE.

Handel met Ned.-Indië in 1938.

De invoer in Hongarije uit Ned.-Indië had in 1938 o.a. betrekking op (in 1.000 pengö):

Ruwe dierlijke grondstoffen.....	8
Indische houtsoorten.....	37
Steenriet.....	7
Kamfer.....	12
Tin.....	27

Totaal incl. niet genoemde goederen..... 95

De uitvoer betrof o.a. de volgende artikelen (in 1.000 pengö):

Wijnen, spiritualiën.....	8
Mout.....	61
Toebereide geneesmiddelen.....	29
Papier.....	7
Hennepgaren.....	11
Vrouwen- en meisjesbovenkleeren.....	52
Hoeden.....	4
Bereid leder.....	24
Gummiwaren.....	21
Halfabrikaten van ijzer en staal.....	982
Ijzerwaren.....	793
Electrische gloeilampen.....	227
Diversen.....	14

Totaal incl. niet genoemde goederen..... 2.257

(Med.E.V. 644/39).

ACCOUNTANTSKANTOOR
E. F. JAHN
BATAVIA

Lid v.h. Nederlandsche Instituut v. Accountants

Voor:

ACCOUNTANCY
ADMINISTRATIES en
BELASTINGZAKEN

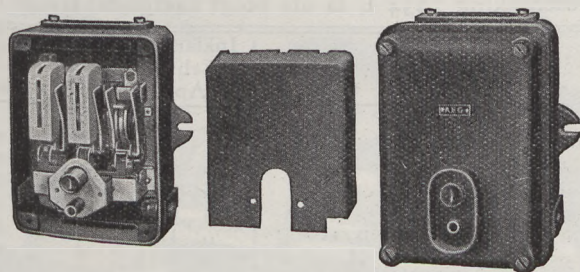
KALI BESAR W. 40-TEL. 109 BT.

MALTA.

Verhoogde invoerrechten voor bier, tabak en sigaren.

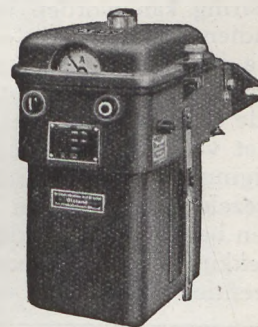
Ingevolge een decreet van 27 Januari 1939 zijn eenige invoerrechten gewijzigd. Van belang zijn o.a. een verhooging der invoerrechten op bier met 1 sh. 6 d. per hl en op sigaren van 1 sh. 6 d per kg. Op onbewerkte tabak is het algemeene recht van 4 sh. 3 d. tot 5 sh. en het preferentiele recht van 3 sh. 9 d. tot 4 sh. 6 d. per kg verhoogd.

(Med.E.V. 647/39).

AEG**BESCHERMT UWE MOTOREN DOOR
AUTOMATISCHE SCHAKELAARS**

In de praktijk zijn deze schakelkasten goedkooper dan die met zekeringen.

Allerlei typen
 leverbaar o.a.

met magnetische en thermische relais, met nulspannings-uitschakeling, met contacten onder olie, met verbreking in de lucht, met ingebouwde ampèremeter, met afstandsbediening.

AEG ELECTRICITEITS MAATSCHAPPIJ
SOERABAIA — BATAVIA

ROEMENIË.

Graanuitvoer gedurende 1938.

Gedurende het jaar 1938 heeft Roemenië in totaal aan granen uitgevoerd 1.666.000 ton. De uitvoer naar landen van bestemming was als volgt (in duizend tons):

Duitschland	449	Zwitserland.....	81
Engeland.....	378	Nederland.....	80
Tsjecho-Slowakije ...	147	Denemarken.....	54
Griekenland.....	141	Italië.....	36
België.....	95	Frankrijk.....	31
		Andere landen.....	174

Het jaar 1938 vertoont een vermindering in den graanuitvoer van 671.000 ton t.o.v. 1937. Hiervan

bedraagt de achteruitgang van maïs 254.052 ton, van haver 143.452 ton en van gerst 236.751 ton.

Engeland neemt nog steeds de tweede plaats in achter Duitschland. Het verschil tusschen de beide landen is sterk verminderd, daar Duitschland in December 1938 slechts 8.000 ton heeft ingevoerd tegenover Engeland ruim 145.000 ton.

De totale export in duizend tons gedurende de laatste vier jaren was als volgt: 1935 - 1.420, 1936 - 2.119, 1937 - 2.337 en 1938 - 1.666.

De normale jaarlijksche export van het oude Koninkrijk Roemenië vóór den oorlog bedroeg ongeveer 3 miljoen tons.

(Med.E.V. 646/39).

Boeken en Tijdschriften.

Economische Voorlichting No. 6, 1939.

Van *Economische Voorlichting*, het weekblad van de gelijknamige afdeling der Directie van Handel en Nijverheid van het Ministerie van Economische Zaken te 's-Gravenhage, werd No. 6 ontvangen, gedateerd 10 Februari 1939.

O.m. worden daarin bijdragen aangetroffen over Nederland's buitenlandschen handel in 1938 en landbouwproblemen in de V.S. van Amerika.

De rubriek „Handel en Nijverheid” brengt een artikel over den Nederlandschen uitvoer naar Argentinië en daarna eenige berichten o.a. over de Bahrein-eilanden, België en Frankrijk.

Onder „Economische Propaganda” is de gebruikelijke kalender opgenomen van internationale tentoonstellingen, jaarbeurzen en congressen, terwijl afzonderlijk bespreking wordt gewijd aan Nederland op de jaarbeurzen te Brussel en Helsinki.

Diverse Berichten.

Mededeeling.

Belanghebbenden hier te lande wordt in overweging gegeven, alvorens zich met verzoeken om inlichtingen tot Nederlandsche diplomatieke en consulaire ambtenaren in het buitenland te wenden, zich in verbinding te stellen met het Hoofd van het Bureau voor Buitenlandsche Handelsvoorlichting en Propaganda van het Kantoor voor den Handel te Batavia-C., aangezien in vele gevallen door genoemd bureau over de gewenschte gegevens wordt beschikt, waardoor niet onbelangrijke tijdsbesparing kan worden verkregen.

Indien blijkt, dat de verzochte gegevens hier te lande niet beschikbaar zijn, verleent het bureau gaarne zijne bemiddeling tot het verkrijgen daarvan bij de betrokken instanties in het buitenland.

Het verdient voorts aanbeveling, aanvragen tot vestiging van handelsrelaties in het buitenland vergezeld te doen gaan van volledige bijzonderheden betreffende de artikelen waarop de aanvraag betrekking heeft, alsmede van bank- en/of andere referenties nopens den aanvrager.

Personalia.

Bij besluit van den Gouverneur-Generaal van 11 Februari 1939 No. 30 is de heer E.Th. Lambert erkend en toegelaten als Consul van het Britsche Rijk te Batavia. De toelating heeft plaats op den voet van vreemd onderdaan.

(7137/39).

Prijverschillen bij invoer van tot veevoeder verwerkte oliehoudende zaden, pitten en noten.

De Nederlandsche Meelcentrale maakt bekend:

Het gedeelte van het prijsverschil per 100 kg voor den invoer van veekeuken (in den zin van artikel 1, lid 1, onder 11°, van het Crisis-Akkerbouwbesluit 1934) als bedoeld in artikel 8, b, onder 2°, van de Crisis-Akkerbouwbeschikking 1934 I, is als volgt vastgesteld:

	Inklaring van 6 Febr. af t/m 30 April 1939:	Inklaring van 1 Mei af t/m 31 Aug. 1939:
voor lijnkeuken	f 0,50	f 0,60
„ lijnzaadschilfers.....	„ 0,20	„ 0,15
„ soya-schroot.....	„ 0,85	„ 0,75
„ soyakoeken.....	„ 0,90	„ 0,80
„ grondnootkeuken....	„ 1,35	„ 1,25
„ gronduotschroot ...	„ 1,25	„ 1,15
„ gronduotschilfers..	„ 1,45	„ 1,35
„ gronduootmeel.....	„ 1,45	„ 1,35
„ cocoskeuken.....	„ 1,50	„ 1,50
„ Nederl. Oost-Indische cocoskeuken.....	„ 1,50	„ 1,50
„ maïsveekeuken e.d....	„ 1,20	„ 1,20
„ sesamkeuken.....	„ 0,75	„ 0,65
„ palmpitkeuken.....	„ 0,90	„ 0,80
„ babassukeuken.....	„ 1,90	„ 0,80
„ alle andere niet ge- noemde soorten vee- keuken (al dan niet verwerkt met bijpro- ducten en/of afvallen)	„ 0,10	„ 0,10

Voor de goede orde wordt opgemerkt, dat in deze bedragen niet is begrepen het in artikel 8, b, onder 1°, van voornoemde beschikking bedoelde gedeelte van het prijsverschil.

CHEVROLET 1939

's Werelds
Favoriet

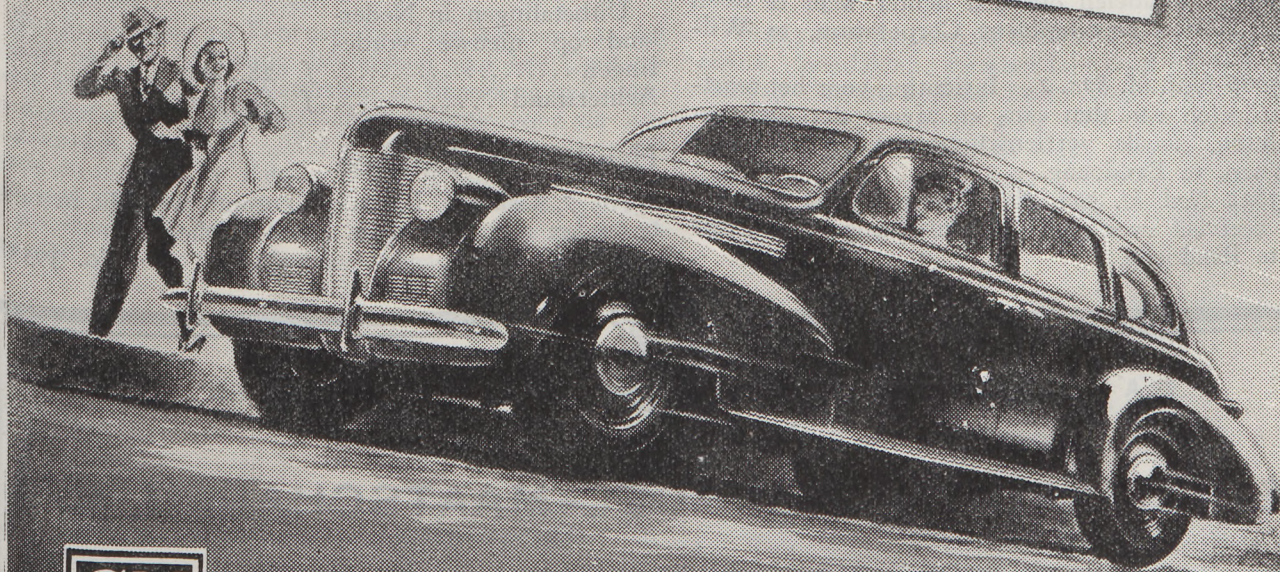
BIEDT U

- Twee wagenseries van standing.
 - a/ Chevrolet Master.
 - b/ Chevrolet De Luxe Special.
- Een prijs, welke lager is dan U verwachtte.
- Een service over geheel Nederlandsch-Indië.
- Een onderdeelen-voorziening, geleid en geruggesteund door de eigen vestiging van General Motors in Nederlandsch-Indië.
- Een kwaliteit en duurzaamheid van het product, waarvoor het grootste automobiel-concern ter wereld zich aansprakelijk stelt.
- Een wagen met erkend hoogste waarde bij lateren verkoop of eventueelen inruil.

PLUS

- Vacuum-servo stuurgangwissel op alle De Luxe Special modellen - een exclusiviteit van Chevrolet toegepast.
- Hydraulische remmen. - Sinds 1936 door Chevrolet toegepast.
- Zuinige 6 cylinder kopkleppenmotor - In 1929 lanceerde Chevrolet dit ontwerp reeds.
- Onafhankelijke voorwielveering op alle De Luxe Special modellen.

Redenen waarom
MILLIOENEN AUTOMOBILISTEN
HUN KEUS BEPAALDEN OP

C.P.5.

N. V. GENERAL MOTORS JAVA HANDEL-MIJ. TANDJONG PRIOK

Indien men zijn import op verderen termijn nu reeds wenscht vast te leggen tot bovengenoemde prijsverschillen, gelieve men zich daarover met de Stichting Nederlandsche Meelcentrale te 's-Gravenhage in verbinding te stellen.

's-Gravenhage, 4 Februari 1939.

No. 203.

Oppositie tegen de verleening van aangevraagde octrooien op uitvindingen.

Het Kantoor voor den Industrieelen Eigendom te Batavia-Centrum maakt hierbij bekend, dat volgens mededeeling van den Octrooiraad te 's-Gravenhage op den 15den Februari 1939 o.m. zijn openbaar gemaakt de hieronder volgende octrooi-aanvragen:

No. 881 *Ind. kl. 73.2.* Inrichting voor het vervaardigen van touw of garen met twee of meer draaiende vezelvoeders, een oog voor het samenbrengen der getwijnde draden en een draaiend frame, waarin een haspel voor het opwinden van het touw. N.V. Constructie Atelier der Vorstenlanden, Djokja.

No. 80916 *Ned. kl. 39b. 1b.* Werkwijze voor het filtreeren van door uitvlokking van latex of dergelijke dispersies verkregen suspensies van neergeslagen rubberdeeltjes in een waterig medium. Wingfoot Corporation, te Akron, Ohio, U.S.A.

No. 81313 *Ned. kl. 23b. 4e.* Werkwijze voor het door middel van caseïne of/en algine in vasten toestand overvoeren van vloeibare koolwaterstoffen. Jacques Marie Georges Pouette, te Parijs.

No. 82525 *Ned. kl. 5a. 35.* Inrichting voor het perforeren van een boorhuis. Ira Johnson Mc Cullough, te Los Angeles, U.S.A.

No. 82981 *Ned. kl. 5a. 19.* Tot zinken te brengen lichter met een romp, waarop een platform met een hierop opgestelde installatie voor oliewinning rust, middelen om den lichter te doen zinken, zoodat de romp komt te rusten op den bodem ter vorming van een stevige fundeering en middelen om den lichter weer te doen opstijgen. Texaco Development Corporation, te Wilmington, U.S.A.

No. 83086 *Ned. kl. 82a. 1.* Inrichting voor het regelmatig verdeelen van den aan- en afvoer der lucht in droogruimten, zooals verflensruimten voor thee. Jes Elius Nissen, te Bandoeng.

No. 83812 *Ned. kl. 50d. 5b.* Zeefinrichting met een op het zeefvlak werkende klop-inrichting. Jes Elius Nissen, te Bandoeng.

Afschrift der beschrijving van bovengenoemde octrooi-aanvragen zijn bij het Kantoor voor den Industrieelen Eigendom te Batavia-Centrum verkrijgbaar tegen den prijs van f 0,50 per exemplaar.

Dit Kantoor brengt nog onder de aandacht van belanghebbenden, dat aan den Octrooiraad te 's-Gravenhage te richten bezwaarschriften tegen de verleening van octrooien, en verzoekschriften tot het verkrijgen van een recht als voorgebruiker of tot vermelding van een naam van den uitvinder in het octrooi, bij het Kantoor kunnen worden ingediend onder aanteekening, dat tegen de verleende octrooien niet anders kan worden opgekomen, dan door een vordering tot nietigverklaring of opeisching bij de gewone rechters in Nederland.

Kennisgevingen.

In de „Verzameling van Kennisgevingen aan de ambtenaren der In- en Uitvoerrechten en Accijnzen over het jaar 1939” is verschenen:

Kennisgeving No. 10. Verbod tot bereiding van gedistilleerd in de residenties Manado (met uitzondering van het gebied van den Minahassaraad) en Celebes en Onderhoorigheden.

Stand der clearing met Duitschland.

Volgens mededeeling van den Agent in Ned.-Indië van het Nederlandsch Clearinginstituut was de stand der clearing met Duitschland op 14 Februari 1939 als volgt:

<i>Stortingen in Nederland:</i>	f 33.009m/
Waarvan bestemd voor achterstallige vorderingen, rentedienst en vrije rekening Reichsbank.....	f 3.880m/
Bestemd voor nieuwe vorderingen.....	f 29.128m/
<i>Stortingen in Duitschland:</i>	f 63.638m/
Uitbetalingen in Nederland op nieuwe vorderingen	f 28.240m/
Achterstand.....	f 34.500m/

Handelsbetrekkingen.

No. 7. *Canada.* Firma te Toronto wenscht in relatie te treden met exporteurs h.t.l. van latex.

No. 395382.

BANKZAKEN

EFFECTENZAKEN

NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ, N.V.

FACTORIJ BATAVIA
en hare kantoren in Nederl.-Indië, Br.-
Indië, Burma, Str. Settl., China en Japan

SAFE DEPOSIT
KOFFERKLUIS

Nieuwe Maatschappijen.

Javasche Courant van 17/2—1939 No. 14.

Bijvoegsel No. 16. Naamlooze Vennootschap: „Javasche Vezelonderneming N.V.” („Javo”), gevestigd te Soerabaia. Kapitaal f 2.500.000, verdeeld in 50 prioriteitsaandeelen van f 1.000.— en 2.450 gewone aandelen van f 1.000.—.

Javasche Courant van 21/2—1939 No. 15.

Bijvoegsel No. 19. Naamlooze Vennootschap: „Handel Maatschappij Ang Kiem Tjhiang Merk Goan N.V.”, gevestigd te Semarang. Kapitaal f 80.000.—, verdeeld in 80 aandelen van f 1.000.—.

Bijvoegsel No. 20. Naamlooze Vennootschap: „N.V. Handel Maatschappij Tjwan Djoe Kongsie”, gevestigd

te Soerabaia. Kapitaal f 100.000.—, verdeeld in 100 aandelen van f 1.000.—.

Bijvoegsel No. 22. Naamlooze Vennootschap: „Handel Maatschappij en Zeepfabriek Tan I Gie N.V.”, gevestigd te Tegal. Kapitaal f 15.000.—, verdeeld in 15 aandelen van f 1.000.—.

Opgeheven Maatschappijen.

Javasche Courant van 17/2—1939 No. 14.

Blijkens akte van 28 Januari 1939 is de vennootschap „Firma Tjin Hwat”, gevestigd te Amboina, per dien datum ontbonden.

Blijkens akte dd. 14 Februari 1939 No. 34, is de vennootschap John Pryce & Co. per 31 Maart 1934 ontbonden.

Aanbestedingen.

Uitslag aanbesteding.

De op Dinsdag 14 Februari 1939 ten kantore van het Hoofd van de Afdeling Waterstaat van het Departement van Verkeer en Waterstaat te Bandoeng gehouden aanbesteding met beperkte mededinging voor de gedeeltelijke uitvoering van het werk: „Het bouwen van een 56,50 m lange en 4,50 m breede gewapend beton brug over de Aer Klingi bij Loboek Linggau, gelegen in de afdeling Palembangse Bovenlanden van de Residentie Palembang”, heeft tot resultaat gehad, dat het werk is gegund aan de N.V. Hollandsche Beton Maatschappij te Batavia-Centrum voor een som van f 29.600.—.

(10)

Uitslag aanbesteding.

De op Dinsdag 14 Februari 1939 ten kantore van het Hoofd van de Afdeling Waterstaat van het Departement van Verkeer en Waterstaat te Bandoeng gehouden aanbesteding met beperkte mededinging voor de uitvoering van het werk: „Het bouwen van een gewapend beton brug over de Batang Oele bij km 32 + 400 in den weg Moeara Boengo — Tanah Toemboeh, gelegen in de onderafdeling Moeara Boengo van de residentie Djambi” heeft tot resultaat gehad, dat het werk

volgens een van het besteksontwerp slechts in onbetekende mate afwijkend variant-ontwerp is gegund aan de N.V. Nederlandsche Aanneming Maatschappij te Batavia-Centrum voor de somma van f 40.300.—.

(11)

Onderhandsche aanbesteding.

Kami Ingenieur, Eerstaanwezend Waterstaatsambtenaar di Padang, membri tahoekah bahwa pada tanggal jang akan ditentokan akan diperlelangkan dibawah tangan pekerdjaan oentok:

Menderikan seboeah roemah tangsi Veldpolitie di Pakoemboeh diatas tanah benteng disana.

Besar taksiran f 16.800.—.

Orang berkepentingan boeat borongan jang termaksoed diatas, hendaklah memberitahoekah (mondeling) atau dengan soerat kepada toean Ingenieur E.A.W. jang terseboet sebelomnja atau pada tanggal 20 Februari 1939, kemoedian oentok siapa jang dipandang tjakap dan sanggoep akan dikirim kepadanja 1 bestek dengan gambar serta soerat perdjandjian boeat memasoekkan tawaran terseboet.

(12)

Marktberichten.

(BATAVIA EN SOERABAIA).

Verslag over de periode 13 Februari t/m 18 Februari 1939.
Prijzen per 100 kg tenzij anders vermeld.

SUIKER.

Soerabaia.

De totale verkoopen gedurende verslagperiode bedroegen: 3.029 tons S.H.S. en 11.000 tons Browns voor export, terwijl aan consumptiesuikers ca. 2.300 tons werden afgedaan.

In het midden van verslagperiode verhoogde Niva-de Br.-Indische limites met 5 cent per quintaal.

In de tweede hand ging niets om. Koopers waren hoofdzakelijk geïnteresseerd voor dichtbij-levering. Verkoopers waren terughoudend.

De Londen- en Fob. Cuba-noteeringen waren resp. op 10/2 en 17/2 als volgt.

LEDERFABRIEK „WONOTJOLO“
SOERABAJA
 Directie:
MAINTZ' PRODUCTEN HANDEL N.V.
ALLE SOORTEN LEDER VOOR SCHOEN-FABRICAGE, BENEVENS LEDER VOOR INDUSTRIEEL DOELEINDEN.

Londen-noteringen (in sh. per cwt.):

Maart	1939	6/1 1/2	6/0 3/4
Mei	"	6/1 1/2	6/0 3/4
Aug.	"	6/1 1/4	6/0 1/4
Dec.	"	6/0	5/10 1/2
Maart	1940	—	5/11 1/2
Actual:	Raws	6/2 1/4 sellers,	Raws 6/1 1/2 sellers,
		buyers showing no interest.	buyers showing no interest.

Fob. Cuba-noteringen (in dc. per lb.):

Maart	1939	1,12	1,10 1/2
Juli	"	1,12 1/2	1,11
Sept.	"	1,11	1,08 1/2
Maart	1940	1,14 1/2	1,12 1/2
Mei	"	1,15	1,13 1/2

THEE.

Batavia.

De hoeveelheid van ready-thee op de markt aangeboden was gedurende afgelopen week weer kleiner, in totaal 6.800 kisten tegen 7.600 kisten in de voorgaande week.

De kwaliteit van de aangeboden soorten thee was in het algemeen gehandhaafd.

Onderstaande prijzen per 1/2 kg verstaan zich op basis: „uitvoerrecht voor verkoopers rekening“.

		Prompt:	
		Laagste	Hoogste
Oranje Pecco	{ fijnste	f 0,46	— f 0,47
	{ fijne	„ 0,44	— „ 0,45
	{ gew.	„ 0,42	— „ 0,43
Pecco		„ 0,40	— „ 0,41
Pecco Souchong en Souchong		„ 0,38 1/2	— „ 0,40
Broken Oranje Pecco	{ fijnste	„ 0,42	— „ 0,45
	{ fijne	„ 0,37 1/2	— „ 0,39
	{ gew.	„ 0,35	— „ 0,36
Broken Pecco		„ 0,34 1/2	— „ 0,35 1/2
Broken Tea		„ 0,33	— „ 0,34
Fannings		„ 0,34 1/2	— „ 0,35
Stof & Small Fannings		„ 0,32 1/2	— „ 0,33

RUBBER.

Batavia.

In het begin van verslagperiode was de markt prijshoudend doch stil, in afwachting van het resultaat der vergadering van het I.R.R.C., welke op 14 Februari werd gehouden. De prijzen noteerden toen 27 1/8 cent per 1/2 kg voor Standard Sheets en 28 3/8 cent voor Standard Crêpe.

In tegenstelling echter met de algemeene verwachting, werd het restrictiepercentage voor het tweede kwartaal gehandhaafd op 50, en bleef derhalve gelijk aan dat van het eerste kwartaal.

Naar aanleiding van deze beslissing trokken de prijzen onmiddellijk aan tot 28 3/8 cent voor Standard Sheets en 30 cent per 1/2 kg voor Standard Crêpe. Van deze gelegenheid maakten producenten onmiddellijk gebruik om hun ready-rubber in behoorlijke hoeveelheden van de hand te doen.

Aan het slot was de markt iets gemakkelijker, doch zeer prijshoudend met koopers à 28 1/8 ct. voor Standard Sheets en 29 5/8 ct. voor Standard Crêpe, echter zonder aanbod.

Licenties:

Licenties waren, mede als gevolg van de stijging van den rubberprijs, opgelopen tot 49 cent per kg, om later tot 48 1/2 ct. te dalen.

Aanbod bleef echter nog beperkt.

U.K. Stockcijfers:

Londen	50756	—	386 tons
Liverpool	27962	—	853 tons
een vermindering van 1239 tons.			

Marktnoteeringen:

Datum	Londen		New York		Singapore		Batavia	
	Std.Sheet per lb.	Std.Sheet per lb.	Std.Sheet per lb.	Std.Sheet per lb.	Med. Bl. Std.Sheet per lb.	Java Std.Sheet per 1/2 kg	Java Std.Crêpe per 1/2 kg	
13-2-'39	d. 7 3/4	—	\$ 0,26 1/2	\$ 0,25 1/8	f 0,27 1/8	f 0,28 3/8		
14-2-'39	„ 7 15/16	\$ 0,16	„ 0,26 1/4	„ 0,25 1/4	„ 0,27 1/8	„ 0,28 1/2		
15-2-'39	„ 8	„ 0,16	„ 0,27 1/2	„ 0,26 1/8	„ 0,28 1/8	„ 0,29 5/8		
16-2-'39	„ 8	„ 0,15 15/16	„ 0,27 3/8	„ 0,25 7/8	„ 0,28 1/8	„ 0,29 5/8		
17-2-'39	„ 8 1/16	„ 0,16 1/16	„ 0,27 1/2	„ 0,25 3/4	„ 0,27 7/8	„ 0,29 3/8		
18-2-'39	„ 8 1/16	„ 0,16 3/16	„ 0,27 3/4	„ 0,26 1/8	„ 0,28 3/8	„ 0,30		

Soerabaja.

De beslissing, dat het uitvoerquotum op 50% blijft gehandhaafd, veroorzaakte een stijging van de prijzen. Sheets werden gedaan met als hoogsten prijs 28 5/8 ct. en Crêpe tot 30 ct. per 1/2 kg. Voor deze prijzen waren

verder koopers in de markt, terwijl verkoopers $\frac{1}{4}$ ct. hooger aanboden.

KOFFIE.

Batavia.

Lamong-Robusta en W.I.B. Robusta-koffie. De New York-noteringen brokkelden de eerste dagen iets af, doch de markt sloot later op ongeveer het oorspronkelijke niveau. Soerabaia export-kwaliteit bleef nagenoeg onveranderd met een tamelijk goeden ondertoon. Prompte levering werd gezocht tot f 19.—, aanbod f 19,25. Er werden weinig zaken gedaan.

Lamong-Robusta. Van exportzijde viel wel eenige belangstelling te bespeuren, doch verkoopers waren nog niet bereid tot export-pariteit af te gevan. Lampong-Robusta 15% noteerde voor Maart/Mei-levg.: koopers f 11,15, aanbod f 11,30 en tenslotte koopers f 11,25, aanbod f 11,50.

Soerabaia.

De markt was de geheele verslagperiode zeer apathisch. Koopers waren zoo goed als niet geïnteresseerd, terwijl houders in het algemeen met den prijs niet naar beneden gingen, zoodat practisch geen afdoeningen plaats vonden. Goede ondernemingskoffie lag nominaal op f 19,12 $\frac{1}{2}$. De markt sloot voor exportkwaliteit op:

Ready & Febr./Maart '39

koopers f 18,62 $\frac{1}{2}$, verkoopers f 18,87 $\frac{1}{2}$

Aug./Oct. '39 " " 18,75 " " 19,12 $\frac{1}{2}$

Oct./Dec. '39 " " 19.— " " 19,12 $\frac{1}{2}$

PEPER.

Batavia.

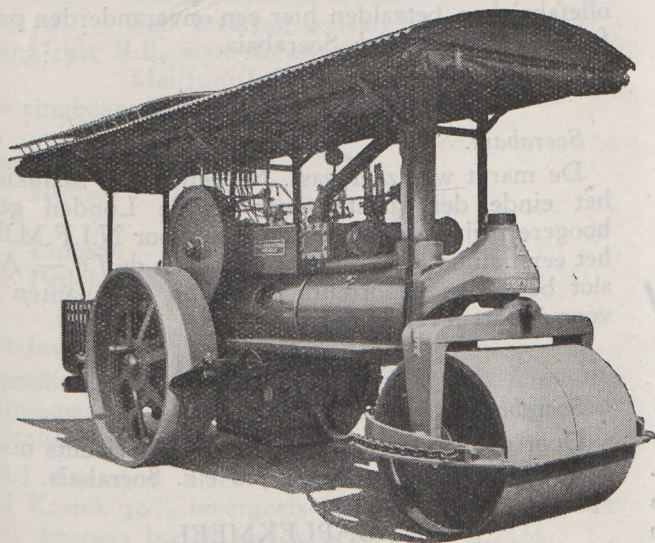
Zwarte Lampong-peper. De Londen-notering liep verder terug en sloot met verkoopers tot $2\frac{1}{4}$ d. per lb. Telok Betong noteerde:

	levg.	Feb./Mrt.	vraag	aanbod
11/2-			f 12,25	f 12,50
13/2-	"	"	" 11,85	" 12,10
14/2-	"	"	" 11,75	" 12.—
15/2-	"	"	" 11,70	" 11,90
16/2-	"	"	" 11,75	" 12.—
17/2-	"	"	" 12.—	" 12,25

De markt was aanvankelijk zeer flauw met voortdurende lagere offertes. Feb./Mrt. en Mrt./Apr. werden tegen f 12.— gedaan, later tot f 11,75, doch op f 11,50 en f 11,60 toonden exporteurs interesse, waarna de prijs weer werd verhoogd. De Aug./Oct.-positie liep eveneens terug van f 12.— tot f 11,50; op f 11,90, f 11,75, f 11,60 en f 11,50 kwamen afdoeningen tot stand, daarna trok de markt weer aan en werd weer tevergeefs f 11,75 geboden. Bij sluiting van dit overzicht was de markt wederom vaster. Feb./Mrt. en Mrt./Mei werden tot f 12,25 gezocht, terwijl Aug./Oct. tot f 12.— gedaan werd.

Londen-voorraad: 1.256 tons.

Witte Muntok-peper. De markt was zeer stil, daar de Bankhouders betere prijzen te Singapore konden bedingen. Singapore kocht voortdurend tot oplopende

WIJ LEVEREN DE JUISTE WALSEN

De N. V. De Nederlandsch-Indische Industrie te Soerabaia levert een in Indië gebouwde wegwals voor Indische wegen en Indische omstandigheden.

Stoomwalsen door de „Industrie” afgeleverd worden overal gevraagd.

Goede Indische wegen worden aangelegd met goed materiaal en met de beste stoomwalsen van de N. V. De Ned. Ind. Industrie, Soerabaia.

Wij zijn specialisten op het gebied van wegwalsen!

N. V. DE NED.-INDISCHE INDUSTRIE SOERABAIA

*Een groote verscheidenheid
van schakelmateriaal!*

De nieuwe Standaard-prijscourant van Hazemeyer waarvan U ongetwijfeld een exemplaar in Uw bezit zult hebben (mocht dit niet het geval zijn, vraagt U er dan even één bij ons aan), maakt het U mogelijk op overzichtelijke wijze een keus te doen uit de groote verscheidenheid van schakelkasten, schakelaars, veiligheden, zekeringkasten, verdeelkasten, schakelmateriaal, kastenbatterijen, weerstanden, kabelschoenen, klemmen, isolatoren enz. van het bekende Nederlandsche fabrikaat

HAZEMEYER

in voorraad bij

LINDETEVES-STOKVIS

prijzen van f 20.— tot f 21,50. Exporteurs te Batavia ontvingen slechts biedingen uit het buitenland uitkomende op f 19,50 à f 19,75 fob Banka. Afdoeningen kwamen dan ook wel tot stand. De nieuwe oogst zal waarschijnlijk zeer klein worden, vermoedelijk 4.000 à 5.000 tons.

Londen-voorraad: 9.539 tons.

CITRONELLA-OLIE.

Batavia.

Citronella-olie contract A werd olopend gedaan van f 0,78 tot f 0,80 per kg voor alle leveringen 1939, met verder vraag op f 0,80 en aanbod op f 0,81 per kg. In leveringen 1940 kwamen transacties tot stand van f 0,80 tot f 0,82 per kg. Hoogere oliën maakten goede premies. Voor olie met 38% citronellal werd f 0,81 en f 0,82, voor 40% f 0,84, voor 45% f 0,96/0,98 per kg betaald.

KAPOK.

Soerabaia.

Nu het Kapokfonds besloten heeft om de „off“-kwaliteiten van den ouden oogst met een max. rafactie van f 5.— over te nemen, vonden wederom ruime afdoeningen dezer kwaliteit aan het Fonds plaats.

Exporteurs waren geïnteresseerd voor goede B-kwaliteiten, welke echter slechts in geringe kwantiteiten voorradig zijn.

KAPOKPITTEN.

Soerabaia.

De exportvraag was vrijwel geheel verdwenen en oliëfabrieken betaalden hier een onveranderden prijs van f 1,30 franco fabriek Soerabaia.

COPRA.

Soerabaia.

De markt was zeer vast. Na een kleine inzinking aan het einde der laatste week seinde Londen geregeld hogere prijzen en kwam de prijs voor N.I.F.M.S. voor het eerst sinds langen tijd weer boven de f 6,—. Aan het slot betaalden exporteurs f 6,05 en speculanten f 6,10 voor Maart-levering fobnug.

GAPLEK.

Soerabaia.

Door gebrek aan aanbod kan de prijs slechts nominaal aangenomen worden op f 1,20 e.k. Soerabaia.

GAPLEKMEEL.

Soerabaia.

Doordat de algemeene markt voor veevoeder volkomen apatisch was, was ook de belangstelling voor meel zeer gering te noemen. Voor Februari-levering werd tevergeefs aangeboden tot f 1,54, terwijl tot dezen prijs voor levering April/Mei nog wel belangstelling bestond. Het aanbod voor de verdere termijnen lag echter zoo hoog, n.l. f 1,65, dat geen zaken tot stand kwamen.

TAPIOCA.

Batavia.

Fabrikanten verlaagden hun prijzen voor AA-kwaliteiten tot f 4,15 levering Febr./Maart. Kleine afdoeningen werden gemeld op een niveau van f 4,15/ f 4,10.

Mach. A Seeds werden gedaan tot f 5.—, mach. A Pearl tot f 5,20.

Noteeringen:

f.f. flake	f 5,05
seeds A.	f 5,05
Pearl A.	f 5,25
fabrieksmeel	kwaliteit A f 3,80,
	kwaliteit AA f 4,15
B III meel	f 2.—

MAIS.

Soerabaia.

De markt was vaster met een kleine inzinking aan het einde van verslagperiode. De betere stemming ontstond door dekkingsvraag voor Februari-levering; en de prijzen stegen in korten tijd van f 3,02½ tot f 3,12½. Tot laatstgenoemden prijs kwam meer aanbod uit de dessa los, zoodat exporteurs hun limites verlaagden tot f 3,07½ alles e.k. Soerabaia. Pasoeroean/Probolinggo noteerden resp. f 0,05½ en f 0,11 lager.

RIJST.

West-Java.

De rijstmarkt was gedurende de afgelopen verslagperiode nagenoeg onveranderd. Slechts weinig afdoeningen kwamen tot stand.

Oost-Java-rijst OJS/HI fob Banjoewangi,
Feb.-levering gedaan tot f 6,40
OJS/HI ¾ Banjoewangi,
Feb.-levering gedaan tot f 6,25
OJS/I fob Soerabaia,
Feb.-levering gedaan tot f 6,80
Krawang-rijst B.B. voor nieuwen oogst,
Mei/Juni/Juli-levg. tot f 6,56
franco ringbaan Batavia met verdere vraag.

Noteeringen:

Huller	Boeloe	f 7,36½
„	Tjere	„ 6,80
Lolosan	Tjere	„ 6,39½
Petjakoelit	Tjere	„ 6,15½

Oost-Java.

Afgescheiden van aankopen door Batavia van OJS/ HI Banjoewangi, kwam in de afgelopen verslagperiode geen transactie tot stand.

OJS/I Djember bleef nominaal f 6,31½ noteeren, terwijl Kretek 30% tevergeefs tot f 6,39½ werd aangeboden: koopers boden niet hooger dan f 6,23½.

In nieuwen oogst ging ook niets om: voor OJS/I Juli/ Sept. bestond wat kooplust tot f 6,31½, met aanbod tot f 6,39½, terwijl Kretek 30% aangeboden werd tot f 6,15½ met koopers tot f 6,03 voor Mei/Juli-levering.

Batavia kocht OJS/ HI tot f 6,40 Banjoewangi, terwijl Hoo Ing ¾ slijp tot f 6,25 naar die haven verkocht werd.

De noteeringen zijn:

Februari.

Banjoewangi	OJS/AA	f 7,88	fr. fabriek
„	OJS/H	„ 6,64	„
„	OJS/ HI	„ 6,31½	„
Djember	OJS/I	„ 6,31½	„
Tjong Bie	Pasoeroean	„ 6,72	fr. wg. Soerabaia
Kretek 30%		„ 6,31½	„
Petja koelit		„ 5,75	„

GRONDNOTEN.

Batavia.

Cheribon, gepelde, e.k. Cheribon Febr./Maart '39 f 7,60 nominaal inclusief zak.

COCOSKOEKEN.

Batavia.

E.k. Tjilatjap, Febr./Maart '39 vraag f 2,45, aanbod f 2,70.

DAMAR.

Batavia.

Sumatra en Pontianak. (asst. No. 1, 2, 3, 4, 5):

Sumatra A/E aanbod f 25,10

Sumatra E aanbod f 11,10

Pontianak A/E f 22,05 nominaal

Pontianak E f 8,50 nominaal

HUIDEN.

Batavia.

Buffel nat: f 12.—

Koe nat: f 21,50

Buffel droog (1-11 kg): I f 38.—; II f 31.—; III f 23,50

(11-13 kg): I f 48,50; II f 38.—; III f 25,50

(13 kg en hooger): I f 52,50; II f 46.—; III f 31.—

Koe droog (1-7 kg): I f 82,50; II f 72,50; III f 62.—

(7-9 kg): I f 63,50; II f 56,50; III f 51.—

(9 kg en hooger): I f 60.—; II f 51.—; III f 45.—

GEITEVELLEN.

Batavia.

Per stuk (basis: 35 kg per 100 st.): I f 0,71½;

II f 0,43½.

SCHAPEVELLEN.

Batavia.

Per stuk (basis: 50 kg per 100 st.): I f 0,53; II f 0,25½.

CACAO.

Batavia.

E.k. Batavia prompt f 24,50 nominaal.

TIN.

Batavia.

± f 187,50.

PUBLICATIES VAN HET CENTRAAL KANTOOR VOOR DE STATISTIEK

MAANDSTATISTIEKEN

BETREFFENDE DEN IN- EN UITVOER DER BELANGRIJKSTE HANDELSARTIKELEN VAN JAVA EN MADOERA EN DE BUITENGEWESTEN

PRIJS INCLUSIEF PORTO VOOR HET BINNENLAND

	per jaarg.	per aflev.		per jaarg.	per aflev.
(1) Uitvoer Java en Madoera	f 3,50	f 0,35	(9) Uitvoer Buitengewesten	f 7,50	f 0,75
(2) Invoer Java en Madoera	" 8,-	" 0,80	(10) Invoer Buitengewesten	" 7,50	" 0,75
(3) Uitvoer der belangrijkste havens van Java en Madoera	" 5,-	" 0,50	(11) In- en uitvoer Menado	" 2,50	" 0,25
(4) Invoer van Garens en Manufacturen van Java en Madoera. (begrepen in No. 2)			(12) Invoer van Garens en Manufacturen in de Buitengewesten ... (begrepen in No. 10)	f 10,-	f 1,-
(5) Invoer der belangrijkste havens van Java en Madoera	f 18,-	f 1,80	(13) Automobielstatistiek		
(6) Uitvoer Sumatra's Oostkust (incl. havenstatistiek)	" 3,50	" 0,35	Maandstatistiek van de Intergewestelijke Handelsbeweging der Buitengewesten.		
(7) Invoer Sumatra's Oostkust (Belawan)	" 6,-	" 0,60	No. 21 (Handel van de Gewesten van Sumatra met Java en Madoera)	" 2,50	" 0,25
(8) Havenstatistiek: In- en uitvoer Padang, Makassar en Palembang	" 15,-	" 1,50	No. 22 (Handel van de Gewesten van Borneo en de Groote Oost met Java en Madoera)	" 2,50	" 0,25
			Een jaarabonnement op beide nummers: ..	3,50	0,35

JAARABONNEMENT OP DE NUMMERS:	BINNENLAND	BUITENLAND
1 t/m 5	f 30,-	f 35,-
6 " 12	" 35,-	" 40,-
1 " 12	" 65,-	" 75,-

Verschenen:

- Indisch Verslag 1936. Deel I. TEKST VAN HET VERSLAG VAN BESTUUR EN STAAT VAN NED.-INDIE over het jaar 1935. Prijs f 3.50.
- Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 146. PRIJZEN, INDEXCIJFERS EN WISSELKOERSEN OP JAVA gedurende het jaar 1913-1937. Prijs f 1.50.
- Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 147. ONDERWIJS-STATISTIEK Schooljaar 1935-1936. Prijs f 1.50.
- Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 148. STATISTIEK VAN DE INTERGEWESTELIJKE HANDELSBEWEGING DER BUITENGEWESTEN over het eerste halfjaar 1937. Prijs f 1.-.
- Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 154. STATISTIEK VAN DE INTERGEWESTELIJKE HANDELSBEWEGING DER BUITENGEWESTEN over het tweede halfjaar 1937. Prijs f 1.-.
- Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 152. JAAROVERZICHT VAN DEN IN- EN UITVOER VAN NEDERLANDSCH-INDIE gedurende het jaar 1936, dl. IV (Gewestelijke Statistiek Buitengewesten). Prijs f 1.50.
- Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 153. JAAROVERZICHT VAN DEN IN- EN UITVOER VAN NEDERLANDSCH-INDIE gedurende het jaar 1937, dl. III (Voorloopige Cijfers). Prijs f 1.50.
- Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 155. JAAROVERZICHT VAN DEN IN- EN UITVOER VAN NEDERLANDSCH-INDIE gedurende het jaar 1937, dl. I (Java en Madoera). Prijs f 4.-.
- Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 159. JAAROVERZICHT VAN DEN IN- EN UITVOER VAN NEDERLANDSCH-INDIE gedurende het jaar 1937, dl. II (Buitengew.). Prijs f 5.-.
- Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 156. STATISTISCH ZAKBOEKJE VOOR NEDERLANDSCH-INDIE 1938, betreffende het jaar 1937. Prijs f 1.50.
- Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 157. DE LANDBOUWEXPORTGEWASSEN VAN NED.-INDIE in 1937. (Holl. & Eng. Tekst). Prijs f 3.50.
- Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 160. HANDELSSTATISTIEK VAN JAVA EN MADOERA gedurende het jaar 1825-1873. Prijs f 1.-.
- Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 168. DE EERSTE INDISCHE HANDELSHUIZEN. Prijs f 1.-.

Korte Mededeeling van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 15. ENKELE OPMERKINGEN OVER DE UITKOMSTEN VAN DE STATISTIEK DER PERSONEELE BELASTING gedurende 1929-1936. Prijs f 0.50.

Korte Mededeeling van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 16. TROPISCH AFRIKA ALS PRODUCENT VAN LANDBOUWEXPORTGEWASSEN. Prijs f 0.75.

Korte mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 18. PRIJSNIVEAU NED.-INDIE 1929 - Mei 1938. Prijs f 0.75.

Korte Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 29. DE BUITENLANDSCHE HANDEL VAN NEDERLANDSCH-INDIE gedurende het jaar 1937. Prijs f 0.50.

In bewerking:

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 158. ONDERWIJS-STATISTIEK Schooljaar 1936-1937. Prijs f 1.50.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 169. JAAROVERZICHT VAN DEN IN- EN UITVOER VAN NEDERLANDSCH-INDIE gedurende het jaar 1937, dl. III. (Landen van herkomst en bestemming). Prijs f 3.-.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 161. HANDELSSTATISTIEK VAN NEDERLANDSCH-INDIE gedurende het jaar 1874-1937.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 162. HANDELSBETREKKINGEN MET SINGAPORE gedurende het jaar 1825-1937.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 163. HANDELS- EN SCHEEPVAARTBETREKKINGEN MET NEDERLAND gedurende het jaar 1825-1937.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 164. SCHEEPVAART-STATISTIEK VAN NEDERLANDSCH-INDIE gedurende het jaar 1825-1937.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 165. DE CULTURES VAN NEDERLANDSCH-INDIE gedurende het jaar 1840-1937.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 166. HISTORISCHE PRIJZEN IN NEDERLANDSCH-INDIE sedert het jaar 1825.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 167. DE ECONOMISCHE ONTWIKKELING VAN NEDERLANDSCH-INDIE gedurende het jaar 1823-1937.

Indisch Verslag 1938. DI. II. STATISTISCH JAAROVERZICHT VAN NEDERLANDSCH-INDIE over het jaar 1938. Prijs f 5.-.

Economisch Weekblad

voor Nederlandsch-Indië

Orgaan van het Departement van Economische Zaken met medewerking van Hoofden van Departementen, Diensten en Bedrijven, alsmede van niet-ambtelijke personen en organisaties.

Statistische Mededeelingen

bijvoegsel van No. 8 van den 8en Jaargang

24 Februari 1939

Kort overzicht betreffende den economischen toestand van Nederlandsch-Indië.

I. ALGEMEEN GEDEELTE *).

De contingentteering van den invoer van *gloeiperen* is bij Stbl. 1939 No. 14 („Invoerverordening elektrische gloeiperen 1939”) voor weder een jaar tot 18 Januari 1940 verlengd.

De „Bevolkingsrubberrestrictie-verordening Java en Madoera 1939” (Stbl. 1938 No. 701) is bij Stbl. 1939 No. 62 aangevuld met de bepaling, dat ingaande 8 Februari 1939 de uitvoer van *bevolkingsrubber* van Java en Madoera naar eenig ander restrictiegebied in Nederlandsch-Indië verboden is. Van dit verbod kan tot 1 Mei 1939 wegens bijzondere omstandigheden door den Directeur van Binnenlandsch Bestuur ontheffing worden verleend.

Als aanvulling van de „Krossok-verordening 1937” (Stbl. 1937 No. 608) is bij Stbl. 1939 No. 61 (in werking getreden op 11 Februari 1939) bepaald, dat de Directeur van Economische Zaken bevoegd is voorschriften vast te stellen ten aanzien van *krossok* voor uitvoer bestemd.

Ter uitvoering van het bepaalde in artikel 3 van de Wet van 16 December 1937 — houdende instelling van het *Madoera-welvaartsfonds* (Stbl. 1937 No. 692) — is bij Stbl. 1939 No. 43 de „Madoera-welvaartsfonds-ordonnantie” afgekondigd, regelen bevattende nopens het beheer en de verantwoording van de gelden van bedoeld fonds.

Bij besluit van den Gouverneur-Generaal van 28 Januari 1939 No. 13 (Jav. Crt. No. 12 ddo. 10 Februari 1939) is voor den duur van 6 maanden aan den Consul-Generaal van Frankrijk voor Nederlandsch-Indië te Batavia vergunning verleend om ten hoogste 1.000 Inlanders (mannen en vrouwen) op Java en Madoera aan te werven voor het verrichten van uitsluitend bovengrondschen arbeid op de in de Fransche kolonie Nieuw-Caledonië gelegen ondernemingen van landbouw, mijnbouw en nijverheid.

* *

II. BIJZONDER GEDEELTE.

(de cijfers betreffende den economischen toestand in Januari/December 1938).

Het jaar 1938 zou, indien het alleen met het zeer goede jaar 1937 werd vergeleken, een slecht jaar genoemd kunnen worden. Betreft men echter ook de jaren 1936 en 1935 in de beschouwing, dan is dit zeker niet het geval. Van het Europeesche bedrijfsleven, en het Inheemsche bedrijfsleven in de Buitengewesten — welke beide in hoofdzaak van export bestaan — was de toestand het minst gunstig, van het Inheemsche leven op Java en Madoera, dat voor een groot deel in eigen behoeften voorziet, looninkomen geniet uit het Europeesche bedrijfsleven en slechts voor een klein deel uit export van eigen producten inkomsten trekt, was echter slechts weinig of geen achteruitgang ten opzichte van 1937 te bespeuren.

* *

*) Bijgewerkt tot medio Februari 1939.

Het Europeesche bedrijfsleven.

Voor het Europeesche bedrijfsleven was 1938 geen ongunstig jaar.

Rubber.

TABEL 1. Uitvoeren en prijzen van rubber.

Jaren	Uitvoer van ondernemingsrubber, droog, in 1000 kg (netto).	Gemiddelde prijs van st. sheets (excl. uitvoerrechten) per ½ kg in guldens.
1933	180.496	0,10½
1934	1) 189.851	0,19½
1935	1) 147.186	0,18½
1936	1) 163.696	0,26
1937	1) 231.432	0,34½
1938	1) 157.837	0,23½
ultimo 1938		0,27½

De uitvoer was in verband met de verscherping van de restrictie in 1938 kleiner dan in 1937. De gemiddelde prijs (exclusief de uitvoerrechten) lag in 1938 lager dan in 1937 en was zelfs nog lager dan in 1936. In verband met voorverkoopen hebben vele ondernemingen echter meer ontvangen dan de, in tabel 1 vermelde, gemiddelde prijs voor 1938.

De restrictiepercentages sinds het begin der restrictie waren als volgt (tabel 2):

TABEL 2. Rubber-restrictiepercentages.

Perioden	1934	1935	1936	1937	1938	1939
1e kwartaal	—	25	40	25	30	50
2e „	2) —	30	40	20	40	50
3e „	2) 6 ² / ₃	35	35	10	55	
4e „	2) 23 ¹ / ₃	40	35	10	55	

De grondslag of het basisquotum van ondernemingsrubber voor Ned.-Indië is als volgt vastgesteld (tabel 3):

TABEL 3. Basisquotum rubber.

Kalenderjaar	Basisquotum in tonnen droge rubber
1934	208.532
1935	236.968
1936	262.442
1937	276.660
1938	287.324
1939	323.064
1940	329.737
1941	333.931
1942	337.299
1943	338.010

Het basisquotum voor ondernemingsrubber is slechts weinig lager dan de standaardproductie, zoodat ook de interne restrictie slechts weinig hoger is dan de internationaal vastgestelde.

1) De uitvoer ten laste van het betrekkelijke restrictiejaar, inclusief de onder Douane-contrôle gestelde hoeveelheden.

2) De restrictiepercentages waren voor de maanden Juni t/m December 1934 resp. 0, 0, 10, 10, 20, 20 en 30.

In verband met de verhooging van het basisquotum voor het jaar 1939 t.o.v. 1938 met 12% en de verlaging van het restrictiepercentage van 55 voor het 2e halfjaar 1938 tot 50 voor het 1e halfjaar 1939, zal de uitvoer in de 1e helft van 1939 25% meer mogen bedragen dan in de 2e helft van 1938.

Het International Rubber Regulation Committee besloot voor de jaren 1939 en 1940 het herplanten van een rubberaanplant toe te staan, terwijl eveneens voor deze twee jaren een uitbreiding van 5% van den aanplant mogelijk zal zijn. Een en ander zal de werkgelegenheid bevorderen. Mogelijk is het hieraan toe te schrijven, dat het aantal ondernemingskoelies ter Oostkust van Sumatra, welk gewest voor een belangrijk deel op de rubber is aangewezen, gedurende 1938 ondanks de belangrijke verhooging van het restrictiepercentage slechts een geringen teruggang heeft vertoond (tabel 4).

TABEL 4. Aantal ondernemingsarbeiders ter Oostkust van Sumatra (in 1000-tallen).

Periode	Aantal contractanten	Aantal vrije arbeiders	Aantal losse arbeiders	Totaal
ult. Juni 1934....	5,7	152,3	7,7	165,6
" Dec. "....	6,0	152,1	8,7	166,8
" Juni 1935....	6,4	149,3	10,6	166,3
" Dec. "....	7,1	150,4	11,1	168,6
" Juni 1936....	6,0	152,1	12,4	170,5
" Dec. "....	6,4	159,7	15,1	181,2
" Juni 1937....	9,5	174,4	15,7	199,6
" Dec. "....	9,9	186,6	17,2	213,8
" Maart 1938....	8,0	187,1	16,9	212,0
" Juni "....	7,2	182,6	17,3	207,1
" Sept. "....	6,1	181,3	17,8	205,2
" Dec. "....	4,7	184,4	18,3	207,4

Suiker.

De uitvoer van suiker was in 1938 iets lager dan in 1937, maar bleef bijna 200.000 ton boven dien van 1936. Per 1 September 1938 — het internationale suikerjaar loopt van 1 September t/m 31 Augustus — had Ned.-Indië het internationaal toegewezen quotum practisch geheel geëxporteerd. Dit kon echter alleen verkregen worden door nog meer suiker dan in 1937 naar „bewesten Suez” te verkoopen, aangezien naar China, Japan en Formosa, mede in verband met het China-incident, slechts weinig afgezet kon worden.

TABEL 5. Uitvoer van Java-suiker naar landen van bestemming, in 1000 ton (netto).

Landen van bestemming	1935	1936	1937	1938	1938 meer (+) of minder (-) dan 1937 abs.
Nederland en v.o.....	0,4	5,9	119,6	164,-	+ 44,4
Gr.-Britannië en v.o.....	25,7	—	24,6	39,8	+ 15,2
Overige best. bew. Suez	26,3	62,8	247,7	374,7	+ 127,0
Hongkong.....	143,2	184,8	128,1	101,7	- 26,4
China.....	54,8	40,5	44,9	23,-	- 21,9
Britsch-Indië.....	298,5	43,-	29,8	39,1	+ 9,3
Japan en Formosa.....	155,4	199,4	176,3	14,7	- 161,6
Penang en Singapore.....	83,9	91,3	94,7	81,6	- 13,1
Siam.....	34,9	29,3	27,6	23,7	- 3,9
Overig Azië.....	136,3	164,4	166,-	111,2	- 54,8
Nieuw-Zeeland.....	63,4	50,7	61,3	73,7	+ 12,4
Elders.....	6,6	8,1	8,2	24,4	+ 16,2
Totaal.....	1.029,4	880,2	1.128,8	1.071,6	- 57,2

Hoewel het op zichzelf een gelukkig verschijnsel is, dat de suiker naar „bewesten Suez” afgezet kon worden, waren de aldaar gemaakte prijzen lager dan die in het natuurlijke afzetgebied van Java, n.l. Oost-Azië. De terugkeer tot den toestand van het einde der 19e eeuw, toen ook een groot deel van de suikerproductie zijn weg vond naar „bewesten Suez”, is dus voor producenten geen onverdeeld voordeel.

De binnenlandsche afzet was in 1938 lager dan in 1937 (tabel 6).

TABEL 6. Veraccijnsde hoeveelheden suiker, in 1000 kg (Nederlandsch-Indië).

1934.....	325.050
1935.....	302.450
1936.....	289.700
1937.....	329.600
1938.....	321.850

De suikerprijzen in het natuurlijke afzetgebied van Java waren in 1938 gemiddeld lager dan in 1937 (tabel 7).

TABEL 7. N.I.V.A.S.-limites van suiker voor export naar eenige bestemmingslanden (in glds. per 100 kg).

Bestemmingen	1934	1935	1936	1937	1938	ult. 1938
	S.H.S.					
Westkust van Br.-Indië..	3,62	3,85	4,02	5,95	5,82	6,45
Oostkust van Br.-Indië..	3,72	3,90	4,06	6,-	5,87	6,50
China.....	4,15	4,06	4,19	6,23	6,10	6,75
Singapore.....	4,33	4,34	4,54	6,68	6,48	7,10
	H.S.					
China.....	3,70	3,93	4,10	6,06	5,95	6,60
Singapore.....	4,22	4,16	4,48	6,58	6,38	7,-

Bij Staatsblad 1938 No. 730 is de suikeraanplant 1939 (oogst 1940) vastgesteld op basis van een productie van 1.475.000 ton, tegen een productie van 1.550.000 ton in 1939.

Tabel 8 geeft den in den grond gebrachten aanplant en de productie per kalenderjaar aan, waarbij zij vermeld, dat de productie van een bepaald jaar afkomstig is van den aanplant van het voorgaande jaar.

TABEL 8. Aanplant en productie van suiker.

Jaren	Aanplant in ha ³⁾	Productie in 1000 kg
1932	87.671	2.611.376
1933	38.177	1.401.327
1934	29.398	644.164
1935	37.359	513.554
1936	84.859	592.390
1937	84.900	1.414.500
1938	± 94.872	1.398.927
1939		± 1.550.000
1940		± 1.475.000

De inkomsten van de bevolking uit de suikerindustrie in 1938 waren uit hoofde van den grooteren aanplant, welke dat jaar in den grond gebracht werd, iets grooter, uit hoofde van de verhooging van de loonen belangrijk meer dan in 1937.

3) Inclusief de uitgestrektheid planriet, welke vermalen werd.

Thee.

TABEL 9. Uitvoeren en prijzen van thee.

Jaren	Uitvoer in 1000 kg (netto)	Gemiddelde prijs van B.P., B.O.P., P.S. en O.P. per ½ kg in guldens ⁴⁾
1933	71.872	0,26
1934	64.236	0,33½
1935	65.632	0,26
1936	69.580	0,31½
1937	66.717	0,43½
1938	71.880	0,39½
ult. 1938		0,38

De theeprijzen waren in 1938 weliswaar lager dan in 1937, doch de uitvoeren van dit product bedroegen in verband met het kleinere restrictiepercentage meer dan in 1937 (tabel 9).

De sedert den aanvang van de internationale theerestrictie vastgestelde restrictiepercentages waren als volgt.

TABEL 10. Thee-restrictiepercentages.

Voor	April	1933/Maart	1934 : 15 %
"	"	1934/ "	1935 : 12½%
"	"	1935/ "	1936 : 17½%
"	"	1936/ "	1937 : 17½%
"	"	1937/ "	1938 : 12½%
"	"	1938/ "	1939 : 7½%

Het exportquotum voor het restrictiejaar 1938/1939 is bij Stbl. 1938 No. 146 bepaald op 145.672.700 hkg. Het deel, dat aan thee uit ondernemingsblad ten goede komt, bedraagt 119.186.754 hkg. De standaardproducties voor thee van ondernemingsblad zijn voor het jaar 1938/1939 nog niet alle definitief vastgesteld; het voorloopige cijfer bedraagt 192.620.873 hkg. De interne restrictie is dus belangrijk hooger dan de internationale. Voor het restrictiejaar 1938/1939 bedraagt de interne restrictie 38% (voorloopig cijfer), tegen 41% in het vorige restrictiejaar.

Als gunstige factor mag tevens beschouwd worden, dat het binnenlandsche verbruik van ondernemingsthee in Januari/September 1938 grooter was dan in Januari/September 1937.

Tabak.

De gemiddelde opbrengstprijs van de, grootendeels in 1938 verkochte, Sumatra-tabak oogst 1937 was lager dan dien van oogst 1936. Van den oogst 1938, welke waarschijnlijk wel even groot geweest zal zijn als oogst 1937, zullen slechts ± 125.000 pakken naar Nederland worden verzonden; de mindere soorten zullen in Indië

TABEL 11. Aantal verkochte pakken en opbrengstprijzen van Sumatra-tabak.

Oogstjaar	Pakken	Gem. opbrengstprijs in centen per ½ kg
1935	131.083 ⁶⁾	140½ ⁵⁾
1936	141.766 ⁷⁾	138 ⁵⁾
1937	149.923 ⁸⁾	130 ⁵⁾
1938	± 125.000 ⁹⁾	

4) Vanaf 25 Nov. 1936 t/m 24 Febr. 1938 inclusief 2%, nadien inclusief 1% uitvoerrecht.

5) Volgens Dentz & van der Breggen.

6) Excl. 760 pakken in Indië verkocht.

7) Incl. 133

8) Excl. 2469 " " " "

9) Raming.

worden vernietigd. Op den aanplant 1939 zal een restrictie worden toegepast van ± 10%.

De gemiddelde verkoopprijzen van Vorstenlandsche en van Besoeki-tabak oogst 1937, eveneens grootendeels in 1938 verkocht, waren ook lager dan die van oogst 1936.

Koffie.

De oogst van ondernemingskoffie was in 1938 slecht, terwijl de prijzen beneden die van 1937 bleven en zelfs nog lager waren dan in 1936 (tabel 12).

TABEL 12. Productie en prijzen van koffie.

Jaren	Productie van ondernemingen in 1000 kg		Prijzen van koffie Robusta W.I.B. per 100 kg in guldens
	Java en Madoera	Buitengew.	
1933	47.049	9.653	31,87
1934	53.450	10.827	25,97
1935	45.580	9.727	20,12
1936	41.943	8.440	19,84
1937	54.036	8.368	25,74
1938	39.114	5.800	19,35
ult. 1938			18,75

Oliepalmproducten.

Ook over het jaar 1938 geven de uitvoercijfers van palmolie en palmpitten een stijging te zien (tabel 13).

TABEL 13. Uitvoeren en prijzen van palmolie.

Jaren	Uitvoer in 1000 kg (netto)		Prijs van palmolie te Londen in guldens per long ton (1016 kg) ¹⁰⁾
	Palmolie	Palmpitten	
1933	116.222	23.100	120,36
1934	121.260	25.068	95,15
1935	143.191	30.622	138,98
1936	172.397	36.802	151,77
1937	196.895	41.461	199,99
1938	220.752	47.399	127,25
ult. 1938			117,05

De gemiddelde marktprijs van palmolie was in 1938 veel lager dan in 1937, een gevolg van de prijsdaling van de oliën en vetten op de wereldmarkt.

Sumatra-palmolie is een product, dat op groote schaal wordt voorverkocht. Waarschijnlijk is de gemiddelde prijs, waartegen de Indische producenten in 1938 hebben geleverd, dan ook belangrijk hooger dan het in tabel 13 opgenomen rekenkundig gemiddelde van de maandelijksche noteringen in 1938.

Harde touwvezels.

De export van harde touwvezels was in 1938 ten opzichte van 1937 iets gestegen. De prijzen waren in 1938 echter aanzienlijk gedaald (tabel 14).

TABEL 14. Uitvoeren en prijzen van vezels.

Jaren	Uitvoer van harde touwvezels in 1000 kg (netto)	Prijs van sisal te A'dam/R'dam per 100 kg in guldens
1933	94.898	15,32
1934	69.672	13,75
1935	92.321	15,50
1936	76.471	22,33
1937	85.453	26,07
1938	88.365	16,32 ¹¹⁾
Nov. 1938		16,25

10) Afrikaansche palmolie.

11) Gemiddeld Januari/November.

Aardolieproducten.

Ondanks de gedaalde wereldmarktprijzen van petroleum en benzine nam de productie van ruwe aardolie in 1938 toe (tabel 15).

TABEL 15. Productie en prijzen van aardolieproducten.

Jaren	Productie van ruwe aardolie in N.I., in 1000 ton	Gulfcoast-prijzen in gulden	
		Gasoline 60-62 400 e.p. per 10 liter	Kerosine 41-43 prime white per 10 liter
1933	5.527	0,2232	0,2123
1934	6.042	0,1817	0,1621
1935	6.082	0,1909	0,1617
1936	6.438	0,2235	0,1558
1937	7.262	0,2822	0,2367
1938	7.399	0,2310	0,2069
ult. 1938		0,2219	0,1946

Opmerkelijk is vooral de stijging van de productie op Djambi, welke in 1938 meer dan het drievoudige van die in 1934 bedroeg (tabel 16).

TABEL 16. Productie van aardolie naar de verschillende productiegebieden, in 1000 ton.

Productiegebieden	1934	1935	1936	1937	1938
Java en Madoera....	509,9	464,7	499,-	960,1	934,5
Nrd.-Sumatra.....	1.040,6	889,4	690,-	819,9	904,8
Palembang.....	2.221,-	2.493,9	2.761,7	2.784,5	2.747,-
Djambi.....	309,2	375,7	663,1	885,8	1.010,7
Oost-Borneo.....	1.103,1	1.009,-	1.028,5	1.005,8	984,7
Tarakan.....	812,-	801,-	740,-	733,6	735,1
Boenjoe.....	9,1	6,-	5,-	0,2	—
Ceram.....	36,8	42,-	50,4	72,1	81,8
Ned.-Indië.....	6.041,7	6.081,7	6.437,7	7.262,-	7.398,6

Tin.

In verband met de vergroting van de restrictie was zowel de productie als de uitvoer van tin in 1938 kleiner dan in 1937. De prijzen van dit product waren eveneens lager dan in 1937 (tabel 17).

TABEL 17. Productie, uitvoer en prijzen van tin.

Jaren	Productie in 1000 kg ¹²⁾	Uitvoer in 1000 kg (bruto) ¹²⁾	Prijzen in gulden per 100 kg
1933	12.802	14.536	157,76
1934	19.965	19.500	164,98
1935	20.508	23.269	154,96
1936	31.221	32.191	150,55
1937	39.760	40.462	207,56
1938	27.715	21.337	162,06
ult. 1938			181,77

Aangezien de beoogde stabilisatie van den tinprijs niet bereikt kan worden door alleen de quota te regelen, is het International Tin Committee overgegaan tot de vorming van een z.g. „bufferstock”. Al naar gelang van de omstandigheden zullen tinvoorraden uit de markt worden gehouden, of op de markt worden gebracht.

Van de door het Committee voor het 3e en 4e kwartaal 1938 en het 1e kwartaal 1939 vastgestelde quota van 45%, is 10% bestemd om in voornoemde bufferstock te worden opgenomen.

¹²⁾ Inclusief tinerts, omgerekend in tin (volgens opgaven van het Verkoopkantoor van 's Lands Mijnbouwproducten).

Bij de quota van 1938 en 1939 dient voorts te worden aangeteekend, dat zij voor Ned.-Indië zonder meer niet vergelijkbaar zijn met die van de voorgaande jaren, daar de basis voor de vaststelling daarvan verschilt. Bij de 3e Internationale overeenkomst is, gelijk tevoren, voor Ned.-Indië een standaardtonnage van 36.330 long tons vastgesteld, welke voor alle vier kwartalen van 1937 golden. Voor het eerste halfjaar 1938 kreeg Ned.-Indië een „operative tonnage” toegewezen van 41.324 long tons en voor het tweede halfjaar 1938 een „revised standard tonnage” van 36.330 long tons plus een verhoging van 7½%, in totaal dus 39.055 long tons, welke hoeveelheid ook voor het jaar 1939 zal gelden. Rekening houdende met deze verhogingen, kwamen de vanaf 1935 voor Ned.-Indië vastgestelde quota op de volgende percentages uit (tabel 18), waarbij, teneinde een volledige vergelijking te kunnen verkrijgen, een onveranderde standaardtonnage is aangenomen.

TABEL 18. Tinquota voor Ned.-Indië.

Perioden	1935	1936	1937	1938	1939
1e kwart.....	40%	90%	100%	79,6%	48,3%
2e „.....	45%	85%	110%	62,5%	—
3e „.....	70%	90%	110%	48,3%	—
4e „.....	80%	105%	110%	48,3%	—

Door de verscherping van de restrictie is het aantal werklieden op Banka en Onderhoorigheden belangrijk afgenomen, nl. van 33.257 op ultimo December 1937 tot 18.209 op ultimo October 1938.

Scheepvaart.

Voor de scheepvaart gaf 1938 minder vervoer dan 1937 (tabel 19). De vrachttarieven waren nochtans iets hoger (tabel 20).

TABEL 19. In- en uitvoerhoeveelheden excl. aardolieproducten, in 1000 ton.

Jaren	Invoer	Uitvoer
1933	1.521,9	4.084,-
1934	1.411,6	6.441,2
1935	1.466,8	4.230,4
1936	1.450,9	4.440,9
1937	1.838,5	5.435,-
1938	1.829,2	4.865,8

TABEL 20. Indexcijfers vrachttarieven (1923/25 = 100).

Specificatie	Gemiddeld						Jan.
	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939
Vrachttarieven:							
n. Europa.....	66,9	62,9	60,1	63,0	81,4	86,5	80,2
„ de V. S. v. Nrd.							
Amerika.....	87,3	82,3	80,2	73,5	90,2	95,9	88,0

*

Tabel 21 geeft de uitvoerwaarde van de bovengenoemde producten en van enkele kleinere exportartikelen. Hieruit blijkt, dat de totale uitvoerwaarde in 1938 tientallen millioenen gulden lager was dan in 1937, doch voor de meeste producten die van 1936 overtrof.

* * *

TABEL 21. Waarde van den uitvoer van enkele ondernemingsproducten uit Ned.-Indië. in 1000 guldens.

Producten	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Suiker	61.138	44.723	35.017	33.623	49.826	44.429
Ondernemingsrubber ¹³⁾	26.099	57.621	53.286	67.546	151.928	74.219
Palmolie	10.693	8.717	13.637	21.396	26.101	16.530
Palmpitten	1.239	969	1.201	1.748	2.949	2.343
Tin (incl. tinerts)	17.685	31.898	34.976	46.733	77.928	32.704
Aardoliën	103.723	98.624	86.496	96.231	165.207	161.455
Harde touwvezels	8.557	5.811	7.291	8.897	14.918	9.076
Steenkolen	1.278	989	882	828	1.458	2.414
Kinabast	4.876	5.044	5.505	7.899	6.608	8.186
Kinine	1.498	1.399	2.183	3.200	3.677	3.517

Het Inheemsche bedrijfsleven in de Buitengewesten.

Was het inkomen van de bevolking in de Buitengewesten uit exportgewassen in 1937 in verband met de invoering van de individuele rubberrestrictie, de kleinere restrictiepercentages voor bevolkingsrubber en de hogere prijzen van bevolkingsrubber, copra en andere

producten veel hooger dan in 1936, in 1938 liep dit inkomen met bijna de helft terug, door de prijsdaling der verschillende producten (tabel 22) en de scherpe verhooging van het restrictiepercentage voor rubber.

De uitvoerwaarde (exclusief de uitvoerrechten) van bevolkingsrubber (tabel 23) bedroeg in 1938 nog slechts 41% van die in 1937. De inkomsten in 1938 van de

TABEL 22. Groothandelsprijzen, in guldens per 100 kg.

Producten	1933	1934	1935	1936	1937	1938	Dec. '38
Blankets, te Singapore ¹⁴⁾ ¹⁷⁾	0,08	0,15½	0,17	0,27	0,34½	0,25	0,29½
Copra, sundried, ex godown Makassar	5,90	4,07	6,20	8,29	9,78	5,68	5,15
Copra, sundried, basis through freight Makassar	4,19	2,19	4,90	7,25	8,55	4,50	4,10
Koffie, Robusta Padang	24,29	20,54	13,40	13,19	19,41	11,81	11,15
Peper, witte Muntok, Batavia	35,86	58,13	35,83	23,75	29,29	21,99	18,75
Maïs, for export, ex godown Makassar	—	2,32	2,58	2,45	2,84	2,84	2,78
Copal, loba, half-hard, unassorted, Makassar	14,37	11,74	11,68	13,14	16,05	13,35	12,—
Damar, Pontianak/Sumatra A/E, Batavia	22,25	21,37	18,92	24,61	38,01	28,55	23,87
Rottan, Tohiti, Makassar	5,06	4,39	4,01	3,98	5,79	3,39	2,63
„, Sago, Padang	8,56	8,82	6,85	6,83	9,56	6,67 ¹⁵⁾	5,82 ¹⁶⁾
Pinangnoten, gedr. heele of in stukken, Semarang	—	—	4,74	6,63	8,98	8,30	7,69
„, split-med., te Singapore ¹⁴⁾	5,16 ¹⁸⁾	5,88	8,62	9,68	12,53	12,20	11,54

TABEL 23. De uitvoer van enkele bevolkingsproducten uit de Buitengewesten, naar gewicht en waarde.

Producten	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Bev. rubber, dr. aeq.	114.658	185.754	144.804	151.397	208.577	146.596
Copra	471.835	412.194	481.482	504.021	489.571	550.225
Peper (Ned.-Indië)	44.014	48.182	58.451	78.062	31.042	54.490
Maïs	30.733	11.526	20.584	39.152	72.475	45.111
Copal (Ned.-Indië)	9.554	10.291	11.983	12.286	13.528	11.237
Damar (Ned.-Indië) (bruto)	7.257	7.657	11.009	12.122	11.482	8.021
Rotting (bruto)	34.049	36.253	39.447	40.583	44.583	34.549
Pinangnoten	33.092	37.105	41.214	47.067	49.388	55.120
			Gewicht in 1000 kg netto.			
Bev. rubber ¹⁹⁾	10.866	30.270	15.894	19.136	144.767	59.290
Copra	37.297	16.684	25.794	41.008	61.577	37.896
Peper (Ned.-Indië)	13.309	15.319	11.672	10.684	6.950	8.551
Maïs	724	218	494	947	2.344	1.419
Copal (Ned.-Indië)	796	883	1.082	1.162	1.549	1.303
Damar (Ned.-Indië)	768	788	912	1.084	1.655	1.047
Rotting	2.056	2.198	2.329	2.287	2.902	2.272
Pinangnoten	3.247	3.139	2.857	3.341	4.651	5.042
			Waarde in 1000 guldens.			
Totaal belangrijkste bevolk. export-producten	69.063	69.499	61.034	79.649	226.395	116.820

13) Exclusief uitvoerrechten (ten bedrage van : in 1936 f 3.387.000.—, in 1937 f 8.762.000.— en in 1938 f 9.783.000.—).

14) Omgerekende Singapore-prijzen. 15) Januari/November. 16) November 1938. 17) Prijzen per ½ kg. 18) Juli/December.

19) Exclusief uitvoerrechten (ten bedrage van : in 1933 f 591.000, in 1934 f 13.072.000, in 1935 f 24.923.000, in 1936 f 50.953.000, in 1937 f 15.782.000 en in 1938 f 12.324.000).

bevolking uit deze cultuur bleven echter een veelvoud van die in 1936 en bedroegen nog 5½ maal zooveel als die in 1933, vóór de invoering van de rubberrestrictie.

De uitvoerwaarde van copra in 1938 bedroeg 62% van die in 1937, maar was belangrijk hooger dan in 1934 en 1935 en stond ongeveer op hetzelfde peil als in 1933 en 1936. Hoewel de prijs in 1938 uiterst laag was — alleen 1933 en 1934 gaven nog lagere noteringen — bedroeg de uitvoerhoeveelheid nog 12% meer dan in 1937.

Opmerkelijk is het feit, dat in 1938 ten opzichte van 1937 de uitvoerwaarde en dus ook de inkomsten van de bevolking uit het aan restrictie-bepalingen onderworpen product rubber veel meer gedaald zijn dan die uit het vrije product copra. Wel is de prijs van copra meer gedaald dan die van rubber, maar de geëxporteerde hoeveelheid rubber nam af, die van copra toe. In verband met de onelastische vraag naar rubber mag hieruit niet geconcludeerd worden, dat de bevolking in 1938 zonder rubberrestrictie meer in handen zou hebben gekregen dan nu het geval is geweest. De vooruitzichten van de bevolkingsrubbercultuur voor 1939 zijn in verband met het hogere basisquotum voor 1939 en het lagere restrictie-percentages gunstiger dan in het laatste halfjaar van 1938, terwijl die van copra in verband met de lage prijzen van dit product gedurende Januari en de eerste helft van Februari 1939 nog ongunstiger zijn dan in 1938.

De koffieprijs was in 1938 belangrijk lager dan in 1937 en ook lager dan in 1936. Door weersomstandigheden was ook de productie in 1938 minder bevredigend.

De prijzen van peper waren in 1938 lager dan in 1937. Door de veel grootere uitvoerhoeveelheid was de uitvoerwaarde in 1938 grooter dan in 1937.

Opmerkelijk is het vrij gunstige prijsverloop van pinangnoten — vooral voor Atjeh van belang — waarvan de prijs in 1938 slechts weinig lager was dan in 1937. Het uitvoergewicht geeft al sinds jaren een regelmatige stijging te zien, welke stijging zich ook in 1938 voortzette.

De welvaartsindices van de Buitengewesten wijzen in het algemeen op een teruggang van de conjunctuur.

TABEL 24. De invoer van consumptiegoederen in de Buitengewesten, in 1000 kg (bruto).

Kwartalen	Eetwaren en genotmiddelen ²⁰⁾	Dierl. en plant-aard. voort-br. ²¹⁾	Chemische voort-br. ²²⁾	Aardewerk & porselein ²³⁾	Glas & glaswerk enz. ²⁴⁾	Huiden enz. ²⁴⁾	Manu-facturen enz. ²⁵⁾	Papier enz. ²⁴⁾	Metalen ²⁶⁾	Voer-tuigen enz. ²⁷⁾	Machi-nerie-ën enz. ²⁸⁾	Andere goede-ren ²⁹⁾	Totaal
1e kwartaal 1936	24.275	220	1.526	1.421	1.077	318	4.498	4.136	847	532	391	750	39.991
2e " "	23.168	140	1.619	2.630	1.309	360	5.137	3.871	937	682	486	835	41.174
3e " "	25.089	130	2.000	2.080	1.382	441	6.434	4.156	1.240	964	571	889	45.376
4e " "	27.144	145	1.861	1.811	1.448	406	6.207	3.497	1.111	710	536	736	45.612
1e kwartaal 1937	28.709	152	1.928	2.115	1.682	483	7.518	5.221	1.624	765	666	681	51.544
2e " "	34.369	238	2.240	3.403	2.893	612	10.517	5.212	2.488	1.467	1.005	924	65.368
3e " "	32.202	90	2.105	3.105	2.538	552	8.959	6.765	2.435	1.210	1.026	930	61.917
4e " "	30.976	120	2.182	1.898	2.527	449	7.185	4.384	1.577	864	669	761	53.592
1e kwartaal 1938	25.720	162	1.655	1.554	1.348	250	5.302	3.464	948	476	426	348	41.653
2e " "	25.909	219	1.801	1.609	1.025	236	4.886	4.023	722	469	368	396	41.663
3e " "	26.713	235	1.901	1.237	1.083	376	5.287	3.982	656	516	352	537	42.875
4e " "	33.500	170	2.185	1.217	1.348	494	7.239	4.761	858	850	490	631	53.743

20) Exclusief kedelee, rijst a.s., bier en tabak; 21) dennenhars; 22) bestaat uit: lucifers, vuurwerk, geneesmiddelen, reukwerken, verfwaren, insectenwerende en parasietdodende middelen en buskruit excl. mijnkruit; 23) de geheele groep exclusief bouwmaterialen; 24) de geheele groep; 25) de geheele groep exclusief goeniezakken; 26) bestaat uit: Gs. Nos. 679 t/m 683 en 739 t/m 747; 27) hieronder opgenomen: rijwielen en deelen daarvan; 28) opgenomen Gs. Nos. 897, 908 t/m 932 en 936 t/m 945; 29) de geheele groep excl. Gs. Nos. 972/973.

De invoer van consumptiegoederen was in 1938 aanzienlijk lager dan in 1937 (tabel 24). Schakelt men den import in het 4e kwartaal 1938 uit, welke in verband met de verhooging van de opcenten op de invoerrechten per 1 Januari 1939 abnormaal groot was, dan blijkt, dat de invoer nog een fractie lager was dan in 1936. Met inbegrip van den import gedurende het 4e kwartaal waren de cijfers in 1938 iets hooger dan in 1936.

De invoeren van sarongs, enz. uit Java en Madoera namen eveneens af, die van sigaretten daarentegen bleven op het hooge peil van 1937 (zie tabel 29).

De veraccijnsde hoeveelheden petroleum en benzine in de Buitengewesten bleven echter hoog. Het verbruik van regie-zout nam nog toe (tabel 25).

TABEL 25. Verbruik van petroleum, benzine en zout in de Buitengewesten.

Specificatie	1935	1936	1937	1938
Veraccijnsde hoeveelheden in 1000 liters:				
petroleum.....	91.205	91.624	100.970	100.984
benzine.....	54.582	60.285	75.228	76.678
Verbruik regie-zout in 1000 kg:				
verpakt zout.....	30.516	31.610	34.496	35.319
loszout.....	22.725	22.572	24.099	25.259

De ontvangsten uit het reizigersvervoer van de S.S. en de Delispoor waren lager dan in 1937, maar bleven boven die van 1936 (tabel 26).

TABEL 26. Ontvangsten uit het reizigersvervoer, in 1000 gulden.

Specificatie	1935	1936	1937	1938
S.S. in de Buitengewesten.....	915	819	1.264	1.188
Deli Spoorweg Mij.	435	499	632	594

TABEL 27. De uitvoer van de voornaamste bevolkingsproducten uit Java en Madoera³⁰⁾.

Specificatie	Gewicht in 1000 kg (netto)			Waarde in 1000 guildens		
	1936	1937	1938	1936	1937	1938
Rijst naar het buitenland.....	11.918	17.107	7.646	894	1.349	638
Rijst a.s. naar de Buitengew.....	101.998	197.160	76.645	7.276	15.131	6.259
Rijstmeel naar het buitenland.....	20.431 ³¹⁾	33.567 ³¹⁾	26.974 ³¹⁾	327	685	570
Tapiocaproducten naar het buitenland	242.336	326.885	182.558	9.260	12.538	6.161
Mais naar het buitenland.....	133.919	142.396	56.137	3.446	4.423	1.751
Kedele naar de Buitengew.....	1.767 ³¹⁾	11.158 ³¹⁾	7.114 ³¹⁾	89	512	522
Kedele naar de Buitengew.....	2.888	5.283	5.488	181	329	413
Aardnoten naar het buitenl.....	20.724	18.135	17.632	1.762	1.564	1.764
Katjang-olie naar het buitenland.....	7.180	9.059	10.303	1.300	1.891	1.986
Goela toemboek naar het buitenland..	3.535	8.832	6.736	137	365	279
Kapok naar het buitenland.....	24.773	16.039	13.390	7.013	6.825	5.738
Totaal.....	571.469	785.621	410.623	31.685	45.612	26.081

Het Inheemsche bedrijfsleven op Java en Madoera.

Ondanks de kleinere exporten van vele door de bevolking geteelde producten bleef toch het inkomen van de bevolking op Java in 1938 op peil, dank zij de groote oogsten van Inlandsche landbouwgewassen en de hooge prijzen van deze producten.

De ontvangsten uit export naar het buitenland en naar de Buitengewesten verminderden belangrijk (tabel 27).

Ook de inkomsten uit thee van de bevolkingstheetuin, voorzover voor export bestemd, namen iets af (tabel 28).

TABEL 28. Gemiddelde opkooprijzen van thee-blad van de bevolking per kg in centen.

Maanden	1936	1937	1938
Januari.....	5,44	7,41	7,57
Februari.....	5,66	7,71	7,65
Maart.....	5,61	8,99	7,81
April.....	5,56	9,24	8,14
Mei.....	5,42	9,51	8,12
Juni.....	5,48	9,50	8,22
Juli.....	5,52	9,21	8,02
Augustus.....	5,58	9,30	7,96
September.....	5,61	9,40	8,18
October.....	6,74	9,58	8,22
November.....	7,14	9,50	8,14
December.....	7,34	8,87	7,72
Totale ontvangsten uit opkoop-thee.....	f 3,3 mm	f 4,8 mm	f 4,4 mm

De vraag in de Buitengewesten naar de nijverheidsproducten van Java nam voor sommige producten af, voor andere toe. Voor alle producten bleef de vraag echter op of ver boven het peil van 1936 (tabel 29).

De werkgelegenheid van de Inheemsche bevolking nam in de suikercultuur zoowel als in de theecultuur in 1938 nog iets toe, terwijl die in de rubbercultuur daarentegen verminderde.

Flinke loonsommen vloeiden in 1938 nog uit de f 25 mm bijdrage van Nederland aan Indië voor welvaartzorg.

Voorts was het loonniveau in de Europeesche cultures gemiddeld in 1938 vrij belangrijk hooger dan in 1937 (tabel 30), met een neiging tot dalen tegen het eind van het jaar.

TABEL 30. Dagverdienste/dagloon per cultuur ³⁶⁾ (gemiddeld 1937=100).

Cultures	Oct. 1936	Gem. 4e kw. 1936	Gem. 1937	Gem. 1938
Thee.....	96	97	100	107
Rubber.....	93	93	100	102
Kina.....	99	99	100	104
Koffie.....	85	86	100	97
Tabak (Vorstenlanden).....		98	100	113
Tabak (Oosthoek).....		93	100	105
Suiker.....		87 ³⁷⁾	100	107

Dat de toestand op Java en Madoera ondanks de geringere ontvangsten uit export toch bevredigend bleef, was een gevolg van den exceptioneel hoogen padi-oogst.

TABEL 29. Invoer in de Buitengewesten uit Java en Madoera. ³²⁾

Artikelen	Gewicht in 1000 kg (netto)			Waarde in 1000 guildens		
	1936	1937	1938	1936	1937	1938
Sarongs, kains, slendangs en hoofddoeken.....	3.883	5.679	3.817	9.145	15.566	10.358
Sigaretten.....	5.442	7.773	7.860	13.083	18.366	18.554
Zeep.....				1.259	1.913	1.825
Bamboe- en pandanhoeden.....	³³⁾ 740	³³⁾ 957	³³⁾ 858	69	117	104
Automobielbanden.....	³⁴⁾ 88.409	³⁴⁾ 102.889	³⁴⁾ 101.964	1.156	1.677	1.906
Rijwielbanden.....	³⁴⁾ 659.268	³⁴⁾ 1.449.083	³⁴⁾ 1.378.462	291	752	712
Bier.....	³⁵⁾ 2.572	³⁵⁾ 3.659	³⁵⁾ 3.918	1.295	1.904	2.129

30) De in dezen staat vermelde gegevens hebben betrekking op den uitvoer uit Java en Madoera naar het buitenland c.q. den invoer in de Buitengewesten uit Java en Madoera. De rijst naar de Buitengewesten is inclusief enkele kleine posten buitenlandsche rijst. De uitvoer van tapiocaproducten is excl. die van het ondernemingsproduct (geraamd).

31) Bruto-gewicht.

32) Incl. buitenlandsch product. 33) In 1000 stuks. 34) In stuks. 35) In 1000 liters.

36) Deze cijfers zijn berekend uit de gegevens in tabellen 1 t/m 4 van het Verslag over de uitkomsten der loonstatistieken in het vierde kwartaal 1938 van de cultuurondernemingen op Java (op pg. 256 e.v.). 37) Gemiddeld 1936.

TABEL 31.

Productie na aftrek voor zaaizaad in 1000 quintalen.

Producten	Gemidd. 1928/37	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938 voorl.
Rijst (gepeld) van sawahpadi	32.998	33.125	33.715	31.791	34.779	35.999	35.853	36.991
Rijst (gepeld) van padigogo	2.367	2.549	2.449	2.158	2.112	2.391	2.056	2.401
Maïs (gepeld)	18.957	18.550	20.746	16.760	19.398	21.675	19.880	18.516
Cassave (versche knollen)	61.725	62.220	58.313	57.935	63.431	74.808	76.374	82.426
Bataten (versche)	11.020	9.578	11.420	10.688	13.596	13.166	11.823	12.885
Aardnoten (gepeld)	1.424	1.451	1.442	1.334	1.286	1.494	1.628	2.017
Kedelee (zaad)	1.558	1.355	1.655	1.600	1.852	2.279	2.488	2.687

Op Java en Madoera werd in het jaar 1938 8.759.000 ha éénjarige Inlandsche landbouwgewassen geoogst, d.i. 1% meer dan in 1937 en 8% meer dan gemiddeld in de jaren 1928/37. Dat ook de toestand op het einde van het jaar goed was, blijkt daaruit, dat ook de oogst in de maand December 3% meer was dan in December 1937 en 18% meer dan het gemiddelde in de jaren 1928/37. De voedselproductie liet derhalve in December in het algemeen niets te wenschen over. De enkele plaatselijke, van weinig belang zijnde, moeilijkheden met de voedselvoorziening, die gerapporteerd werden, (Noord-Tangerang en Bodjonegoro) vonden hun oorsprong in mislukkingen van vroegere maanden. Het verloop van den patjeklijktijd tot December kan derhalve zeer bevredigend geacht worden.

Een beschouwing van het achter ons liggende jaar 1938 geeft tot slotsom, dat de voedselvoorziening geen moeilijkheden ondervond, behalve in Bodjonegoro, waar oogstmislukkingen van maïs, padi en tabak groot ongerief veroorzaakten, zoodat vrijwel gedurende het

geheele jaar belangrijke steunmaatregelen getroffen moesten worden.

Voor Java en Madoera volgen thans de „Voorloopige gegevens betreffende de productie en het verbruik der belangrijkste plantaardige voedingsmiddelen op Java en Madoera in 1938”.

Neemt men voor het jaar 1938, zooals bij deze berekeningen gebruikelijk is, een accrès aan van 1,50% voor de totale bevolking, dan zou het bevolkingcijfer voor 1938 op 46.648.000 gesteld kunnen worden (voor 1937 bedroeg dit berekend cijfer 45.959.000).

Uit de gegevens betreffende de productie na aftrek van zaaizaad in tabel 31 vindt men de productie per hoofd in quintalen (tabel 32).

De berekende invoer- (+) of uitvoer- (—) excessanten met inbegrip van het intergewestelijk verkeer zijn in tabel 33 opgenomen. Tabel 34 geeft hetgeen dus voor het verbruik in totaal beschikbaar is uit de productie na aftrek van zaaizaad minus den uitvoer en plus den invoer, terwijl tabel 35 vermeldt, hetgeen per hoofd beschikbaar is.

TABEL 32.

Productie per hoofd van de bevolking in quintalen.

Producten	1938 voorl.	1937	1936	1935	1934	1933	1932	Gemidd. 1928/37
Rijst (gepeld) van sawahpadi	0,79	0,78	0,80	0,78	0,72	0,78	0,77	0,76
Rijst (gepeld) van padigogo	0,05	0,04	0,05	0,05	0,05	0,06	0,06	0,05
Rijst totaal	0,84	0,82	0,85	0,83	0,77	0,84	0,83	0,81
Maïs (gepeld)	0,40	0,43	0,48	0,43	0,38	0,48	0,43	0,44
Cassave (versche knollen)	1,77	1,66	1,65	1,42	1,32	1,34	1,45	1,43
Bataten (versche)	0,28	0,26	0,29	0,30	0,24	0,26	0,22	0,25
Aardnoten (gepeld)	0,043	0,035	0,033	0,029	0,030	0,033	0,034	0,033
Kedelee (zaad)	0,058	0,054	0,050	0,041	0,036	0,038	0,032	0,036

TABEL 33.

Berekende invoer- (+) of uitvoer- (—) excessant in duizenden quintalen.

Producten	1938 voorl.	1937	1936	1935	1934	1933	1932	Gemidd. 1928/37
Rijst	— 535	— 1.976	— 962	+ 793	+ 225	+ 783	+ 1.370	+ 957
Maïs	— 509	— 1.400	— 1.342	— 627	— 319	— 798	— 1.078	— 1.020
Cassave (berekend als versche knollen)	— 8.066	— 12.821	— 8.491	— 4.305	— 3.859	— 4.068	— 5.762	— 6.936
Aardnoten (berekend als gepeld)	— 589	— 552	— 470	— 292	— 278	— 378	— 321	— 353
Kedelee zaden	— 117	— 152	— 38	+ 9	+ 221	+ 470	+ 546	+ 476

TABEL 34.

Voor het verbruik beschikbare hoeveelheden in duizenden quintalen.

Producten	1938 voorl.	1937	1936	1935	1934	1933	1932	Gemidd. 1928/37
Rijst	38.857	35.933	37.428	37.684	34.174	36.947	37.044	36.323
Maïs	18.007	18.480	20.333	18.771	16.441	19.948	17.472	17.937
Totaal rijst + maïs	56.864	54.413	57.761	56.455	50.615	56.895	54.516	54.260
Cassave	74.360	63.553	66.317	59.126	54.076	54.245	56.458	54.790
Bataten	12.885	11.823	13.166	13.596	10.688	11.420	9.578	11.020
Aardnoten	1.428	1.076	1.024	994	1.056	1.064	1.130	1.071
Kedelee	2.570	2.336	2.241	1.861	1.821	2.125	1.901	2.033

De berekende voorloopige cijfers over 1938 zullen, behalve voor rijst, betrekkelijk weinig afwijken van de definitieve cijfers. Voor rijst zijn de cijfers door een eenigszins andere berekeningswijze echter aan den lagen kant en daardoor niet geheel vergelijkbaar met de definitieve cijfers. De ervaring heeft geleerd, dat de December-raming voor sawahpadi gemiddeld $\pm 4\%$ lager is dan de definitieve cijfers. Verhoogt men de berekende sawahpadi-productie met dit percentage, dan wordt de rijstproductie per hoofd 88 kg inplaats van 84 kg en de voor verbruik beschikbare hoeveelheid rijst 87 kg inplaats van 83 kg.

Volgens deze correctie zou dan het totaal der granen in 1938, beschikbaar voor consumptie op 126 kg komen te staan, hetgeen 8 kg meer is dan het definitieve cijfer van 1937, slechts 2 kg minder dan het zeer goede jaar 1936 en vrijwel gelijk aan het tienjarige gemiddelde van 1928/37.

Het berekende verbruikscijfer per hoofd voor maïs is voor 1938 gekomen op 39, hetgeen iets minder is dan in 1937 en minder dan het gemiddelde in de 10 voorafgaande jaren en 6 kg per hoofd minder dan in het recordjaar 1936.

Voor cassave is de voor verbruik beschikbare hoeveelheid in 1938, zoowel wat de absolute cijfers als die per hoofd betreffen, ondanks het betrekkelijk hooge uitvoerexcedent in het afgelopen jaar, het hoogst vergeleken bij alle vorige jaren en het tienjarige gemiddelde.

Het berekende verbruikscijfer voor bataten ad 28 kg voor 1938 is met de jaren 1936 ad 29 kg en 1935 ad 30 kg het hoogst sedert de laatste 10 jaren.

De voor het verbruik per hoofd beschikbare hoeveelheden aardnoten en kedelee zijn dit jaar weer groter dan het gunstige jaar 1937. Waar de uitvoerexcedenten in 1938 niet veel afwijken van 1937 (voor aardnoten groter en voor kedelee iets kleiner dan 1937) blijkt hieruit wel duidelijk, hoe ook in het afgelopen jaar

van deze gewassen wederom bijzonder groote oogsten zijn binnengehaald.

Berekent men de waarde van de geproduceerde Inlandsche voedingsgewassen op Java en Madoera, dan verkrijgt men de in tabel 36 vermelde bedragen.

Uit deze tabel mag niet geconcludeerd worden, dat de tani in 1938 61 miljoen gulden meer in handen gekregen heeft dan in 1937; immers, een belangrijk deel van deze producten werd niet verkocht, maar door producenten zelf verbruikt en het geconsumeerde was indifferent voor den prijs.

Neemt men aan, dat bijvoorbeeld van de geproduceerde sawahpadi in 1937 door producenten werden verbruikt 60.000.000 quintalen of 30.000.000 quintalen rijst en in 1938 in verband met de bevolkingstoename 60.900.000 quintalen padi, dan zouden voor verkoop in 1937 en 1938 beschikbaar zijn gebleven respectievelijk 14.470.000 en 19.115.000 quintalen padi met een geldopbrengst van respectievelijk 41 en 60 miljoen gulden, d.i. in 1938 f 19.000.000.— of 45% meer dan in 1937. In dit willekeurig gekozen voorbeeld had de tani dus 45% meer geld beschikbaar voor aankoop van allerlei artikelen, voor betaling van belastingen, enz.

Ten deele gaat de tani ook van het standpunt uit: voor belastingen, zout, kleeren, enz. heb ik zooveel gulden nodig. Ik verkoop zooveel padi tot ik dat bedrag heb en de rest dient voor eigen grootere consumptie bij een grooteren oogst. In dit laatste geval neemt dus de welvaart bij een grooten oogst en een hoogen prijs, zooals in 1938, toe, niet door grooter geldinkomen, maar door betere voeding.

Er is eenige tegenstelling tusschen de groote oogsten van Inlandsche landbouwgewassen eenerzijds en de kleinere uitvoeren anderzijds en tusschen de hoogere inkomsten van den tani en den kleineren geldstroom in Java uit hoofde van export van Inlandsche landbouwgewassen, welke een verklaring behoeven.

Wat de tegenstelling tusschen grootere oogsten en kleinere exporten betreft, kan het volgende worden opge-

TABEL 35. Voor het verbruik per hoofd van de bevolking beschikbaar, in kilogrammen.

Producten	Gemidd. 1928/37	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938 voorl.
Rijst.....	84	86	86	78	85	83	78	83
Maïs.....	41	40	46	37	42	45	40	39
Totaal rijst + maïs.....	125	126	132	115	127	128	118	122
Cassave.....	126	132	125	123	132	146	138	160
Bataten.....	25	22	26	24	30	29	26	28
Aardnoten.....	2,49	2,64	2,45	2,40	2,23	2,26	2,34	3,06
Kedelee.....	4,71	4,43	4,89	4,14	4,17	4,95	5,08	5,51

TABEL 36. Geraamde waarde van de voornaamste Inlandsche voedingsgewassen op Java en Madoera, in mill. gulden.

Producten	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938 ³⁸⁾ (voorl.)
Sawahpadi.....	434	435	431	272	189	162	156	184	171	213	252
Padigogo.....	34	31	35	20	16	12	10	12	12	11	16
Maïs.....	121	112	120	66	52	51	47	60	57	65	66
Cassave.....	97	101	110	63	34	39	46	64	65	71	80
Bataten.....	18	19	23	12	7	9	9	14	12	11	13
Aardappelen.....	10	9	7	6	6	3	3	3	2	3	3
Aardnoten.....	28	26	27	14	14	12	10	10	11	16	18
Kedelee.....	17	15	16	12	10	12	10	12	13	16	19
Totale waarde.....	759	748	769	465	328	300	291	359	343	406	467

38) December-raming (voor sawahpadi is het ramingscijfer met 4% verhoogd).

merkt. De rijstuitvoer van Java naar de Buitengewesten was in 1938 veel geringer dan in 1937: 1e omdat in begin 1937 groote hoeveelheden (van voorraad oogst 1936) konden worden uitgevoerd, 2e omdat vooral in de 2e helft van 1938 het gebruik per hoofd grooter was en 3e omdat de op 31 Dec. 1938 beschikbare voorraden zeker wel $\pm 30\%$ grooter waren dan in 1937.

De met 86.259 ton verminderde uitvoer van maïs was onder meer een gevolg van de 137.800 ton kleinere productie. Bovendien lagen de groothandelsprijzen vaak boven exportpariteit. De vraag uit het binnenland was intensiever dan die van de exporteurs.

Bij tapiocaproducten stond echter tegenover een geringeren uitvoer van 461.254 ton (wortel equivalent) een meerdere productie van 605.200 ton wortel. Misschien is gedurende de eerste maanden van 1938 meer cassave gegeten, dan normaal in deze periode van het jaar het geval is, omdat cassave toen in verhouding tot rijst en maïs goedkoop was. De hogere marktprijzen voor cassave in de eerste helft van 1938 ten opzichte van die in de overeenkomstige periode van 1937 gepaard aan een zooveel lageren uitvoer zouden hier inderdaad op wijzen. De daling van de marktprijzen van dit product in de 2e helft van 1938 — in de 2e helft van 1937 waren de

marktprijzen gestegen — en de belangrijke daling van de groothandelsprijzen te Soerabaja van gaplek wijzen op een steeds dringender wordend aanbod, dus op een te groote voorraad.

De oplossing van de tegenstelling tusschen de kleinere geldstroom uit het buitenland en uit de Buitengewesten uit hoofde van aankoop op Java en Madoera van rijst, maïs en cassaveproducten en het grooter geldinkomen van den tani moet waarschijnlijk gezocht worden in de hooge prijzen, welke de handel en via deze in het algemeen de consumenten op Java gedurende een groot gedeelte van het jaar voor deze producten betaalden.

Een flink deel van de consumenten kon hogere prijzen betalen door de doorgevoerde loonsverhoogingen. Het behoeft dan ook niet te verwonderen, dat de welvaartsindices in 1938 ten opzichte van 1937 voor Java een gunstiger beeld vertoonen dan in de Buitengewesten.

De invoer van consumptiegoederen liep in 1938 wel terug, maar bleef in tegenstelling tot dien van de Buitengewesten hooger dan in 1936, ook indien men de hooge cijfers van den invoer in het 4e kwartaal 1938, welke verband houden met de verhooging van de opcenten op de invoerrechten in 1939, uitschakelt (tabel 38).

TABEL 37.

Prijzen in guldens per 100 kg.

Maanden	Pasarprizen op Java en Madoera								Groothandelsprizen te Soerabaia			
	Padi boeloe I & II		Padi tjere I & II		Maïs gepeld I & II		Cassave I & II		Maïs gele gepeld		Gaplek	
	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938
Jan.....	2,99	3,98	2,48	3,46	2,88	3,47	0,86½	1,03	3,51	3,59	2,69	2,44
Febr.....	3,12	4,05	2,60	3,48	2,78	3,33	0,86	1,09	3,42	3,50	2,61	2,27
Mrt.....	3,09	3,93	2,57	3,42	2,83	3,41	0,84½	1,08	3,53	3,82	2,18	2,26
Apr.....	2,93	3,55	2,36	2,95	2,99	3,43	0,85	0,99½	3,86	3,55	2,21	2,26
Mei.....	2,94	3,27	2,40	2,81	3,21	3,46	0,90	1,02	3,96	3,56	2,16	2,34
Juni.....	2,99	3,24	2,49	2,75	3,23	3,39	0,90	1,03	3,78	3,75	2,21	2,31
Juli.....	3,17	3,25	2,64	2,73	3,24	3,52	0,90½	1,01	3,83	3,65	2,31	2,24
Aug.....	3,43	3,30	2,86	2,85	3,52	3,57	0,97½	0,95	4,05	3,66	2,35	2,14
Sept.....	3,63	3,41	3,06	2,94	3,77	3,58	0,94	0,91	3,75	3,76	2,37	1,97
Oct.....	3,79	3,50	3,22	3,03	3,87	3,62	0,95½	0,90½	3,35	3,48	2,42	1,86
Nov.....	3,90	3,55	3,35	3,05	3,89	3,54	1,02	0,89½	3,30	2,87	2,31	1,66
Dec.....	3,96	3,57	3,45	3,09	3,78	3,45	0,99½	0,89½	3,43	2,94	2,25	1,58
Jan. 1939.....										3,03		1,41

TABEL 38.

De invoer van consumptiegoederen in Java en Madoera, in 1000 kg (bruto).

Kwartalen	Eetwaren en genotmidd. 39)	Dierl. en plant-aard. voort-br. 40)	Chemische voort-br. 41)	Aardewerk en porselein 42)	Glas en glaswerk 43)	Huiden enz. 43)	Manufacturen enz. 44)	Papier enz. 43)	Meta-len 45)	Voertuigen enz. 46)	Machinerieën enz. 47)	Andere goederen 48)	Totaal
1936													
1e kwart.													
2e "	35.105	2.988	3.722	1.866	3.473	355	13.435	14.479	409	706	782	1.476	78.796
3e "	35.487	1.873	3.801	2.563	4.227	360	14.713	11.632	432	792	1.001	1.630	78.511
4e "	38.547	2.579	4.437	3.295	4.537	537	16.680	13.003	624	1.059	987	2.039	88.424
1937													
1e kwart.													
2e "	42.062	3.123	6.061	2.848	3.037	541	18.583	15.172	830	1.144	1.138	2.111	96.650
3e "													
4e "													
1938													
1e kwart.													
2e "	40.462	5.192	5.169	3.820	4.472	464	19.188	16.092	982	1.326	1.073	1.494	99.734
3e "	39.422	3.814	5.911	4.157	4.695	753	25.188	20.699	1.332	2.017	1.387	2.274	111.649
4e "	36.696	3.166	5.720	3.553	6.838	736	25.768	19.992	1.189	1.754	1.377	2.573	109.362
1938													
1e kwart.													
2e "	38.817	2.645	6.505	2.185	7.476	773	20.895	15.600	856	1.274	1.365	1.996	100.387
3e "													
4e "													
1938													
1e kwart.													
2e "	33.568	2.226	3.803	2.256	6.271	483	16.051	12.703	636	558	870	955	80.380
3e "	39.140	2.567	4.481	3.434	6.632	496	14.350	11.297	960	783	856	1.120	86.116
4e "	45.360	2.297	5.653	3.082	5.432	572	16.518	15.273	825	1.056	934	1.557	98.559
1938													
1e kwart.													
2e "	48.129	2.999	6.436	2.780	6.403	835	21.704	18.299	738	1.543	1.432	1.995	113.293

39) Exclusief kedelee, rijst a.s., bier en tabak; 40) dennenhars; 41) bestaat uit: lucifers, vuurwerk, geneesmiddelen, reukwerken, verfwaren, insectenwerende en parasietdoodende middelen en buskruit excl. mijnkruit; 42) de geheele groep exclusief bouwmaterialen; 43) de geheele groep; 44) de geheele groep exclusief goeniezakken; 45) bestaat uit: Gs. Nos. 679 t/m 683 en 739 t/m 747; 46) hieronder opgenomen: rijwielen en deelen daarvan; 47) opgenomen Gs. Nos. 897, 908 t/m 932 en 936 t/m 945; 48) de geheele groep exclusief Gs. Nos. 972/973.

De landrente kwam in 1938 nog sneller binnen dan in 1937 (tabel 39).

TABEL 39. Betalingen op landrente-aanslagen, in f 1000,— (excl. Vorstenlanden).

Periode	Betalin- gen op aanslag 1936	Periode	Betalin- gen op aanslag 1937	Periode	Betalin- gen op aanslag 1938
1936		1937		1938	
1e kwart.	1.546	1e kwart.	2.070	1e kwart.	2.379
2e „	5.747	2e „	7.707	2e „	7.820
3e „	7.423	3e „	7.340	3e „	7.010
4e „	5.333	4e „	3.542	4e „	3.345
Totaal	20.049	Totaal	20.659	Totaal	20.554

De pasarretributies en de opbrengsten der vermakelijkheidsbelasting namen toe (tabel 40).

TABEL 40. Java en Madoera incl. Vorstenlanden (bedragen in guldens).

Specificatie	1936	1937	1938
<i>Pasarretributies :</i>			
Regentschapspasars	2.828.052	2.987.489	3.074.778 ⁴⁹⁾
Desa-pasars	773.751	852.595	880.525 ⁴⁹⁾
Gemeente-pasars	1.619.267	1.666.914	1.756.755
<i>Vermakelijkheidsbelasting :</i>			
In de Regentschappen	101.543	127.230	145.598 ⁴⁹⁾
In de Gemeenten	674.465	784.979	853.240

De beschikbare consumptiecijfers waren in 1938 voor benzine en zout hoger dan in 1937, de andere lager. Toch bleven deze laatste boven het niveau van 1936 (tabel 41).

49) voorl. cijfers.

50) Het aantal door de postkantoren in de maanden Jan./Sept. verkochte slachtbriefjes. De gegevens over het vierde kwartaal 1938 zijn nog niet ontvangen.

51) Sem.-Joana St. Mij, Oost-Java St. Mij, Sem.-Cheribon St. Mij. en Serajoedal St. Mij.

TABEL 41. Enkele cijfers betreffende de consumptie op Java en Madoera.

Specificatie	1936	1937	1938
Veraccijnsde hoeveelheden benzine, in 1000 liters . .	208.829	206.075	221.253
Veraccijnsde hoeveelheden petroleum, in 1000 liters	101.234	115.560	113.368
Debiet verpakt zout, in 1000 kg.	90.341	105.056	109.870
Aantal geslachte runderen/buffels :			
gewone slacht, incl. noodslacht	⁵⁰⁾ 296.361	⁵⁰⁾ 403.938	⁵⁰⁾ 351.391
slacht voor eigen gebruik . .	⁵⁰⁾ 96.335	⁵⁰⁾ 123.892	⁵⁰⁾ 100.174

De ontvangsten uit het reizigersvervoer van de voornaamste spoor- en tramwegen op Java waren in 1938 nog iets hooger dan in 1937 (tabel 42).

TABEL 42. Ontvangsten uit het reizigersvervoer, in 1000 guldens.

Specificatie	1935	1936	1937	1938
S.S. op Java & Mad.	6.862	6.511	8.125	8.770
N.I.S.	950	951	1.127	1.191
Zustermijnen ⁵¹⁾	1.439	1.394	1.632	1.635

* * *

Verwachting voor 1939.

De vooruitzichten voor de exportproducten van Nederlandsch-Indië als geheel zijn volgens de per 18 Februari 1939 bekende prijzen, restrictie-percentages, enz. voor 1939 ongeveer gelijk, misschien een fractie beter dan de resultaten in 1938. Voor sommige producten zoals ondernemings- en bevolkingsrubber zijn de vooruitzichten beter, voor andere, waaronder copra, minder goed.

De economische toestand van de bevolking op Java en Madoera in 1939 zal voor een belangrijk deel afhangen van den oogst van inlandsche landbouwgewassen, waaromtrent nog weinig valt te zeggen. Wel kan de verwachting worden uitgesproken, dat de prijzen van de inlandsche voedselgewassen lager zullen zijn dan in 1938.

(Verslag van het Centraal Kantoor voor de Statistiek).

Verslag over de inkomsten der loonstatistieken in het 4e kwartaal 1938 van de cultuurondernemingen op Java.

1. Thee, rubber, kina, koffie, tabak.

De ondervolgende kwartaalcijfers (tabellen 1 t/m 3) zijn op dezelfde wijze samengesteld als in voorgaande verslagen (o.m. in het E.W. dd. 25/11-1938 No. 47 pag. 2155), waarheen korthedshalve verwezen moge worden.

Vergelijking 4e kwartaal 1938 met 3e kwartaal 1938.

In het 4e kwartaal 1938 waren de dagverdiensten of dagloonen over het algemeen vrijwel gelijk aan het 3e kwartaal 1938. Het aantal werkzaamheden waarvoor

de dagverdiensten of dagloonen waren gestegen bedroeg 9, terwijl 11 gelijk bleven en 8 daalden. De verschillen waren over het algemeen gering. De sterke daling van de dagverdienste voor koffiepluk is een seizoensverschijnsel, terwijl de oorzaak van de daling van het loon voor rubbertap uit de hier bekende gegevens niet verklaard kan worden.

Ten opzichte van het 3e kwartaal 1938 daalde van de drie in de tabel vermelde taakloonen het taakloon van rubbertap, steeg het taakloon voor koffiepluk (seizoensinvloed) en bleef het taakloon voor theepluk onveranderd.

TABEL 1.

Specificatie	Oct. 1936	Gem. 4e kw. 1936	Gem. 1e kw. 1937	Gem. 2e kw. 1937	Gem. 3e kw. 1937	Gem. 4e kw. 1937	Gem. 1e kw. 1938	Gem. 2e kw. 1938	Gem. 3e kw. 1938	Gem. 4e kw. 1938
<i>Thee.</i>										
a Pluk Taakloon	100	102	104	107	104	109	112	112	110	110
Dagverdienste	100	102	108	114	101	124	127	131	122	123
b Theesortatie-dagverdienste ..	100	102	102	105	97	119	113	117	114	118
<i>c Theebereiding-dagloon.</i>										
Mannen	100	100	100	100	100	103	101	101	102	104
Vrouwen	100	99	98	95	98	100	100	100	98	100
<i>Rubber.</i>										
a Tap Taakloon	100	96	99	106	125	125	115	108	114	108
dagverd./dagloon	100	101	107	117	120	120	120	119	120	116
b Rubberbereiding-dagloon.										
Mannen	100	100	101	106	108	107	109	110	109	109
Vrouwen	100	100	100	100	103	103	105	105	101	101
<i>Kina.</i>										
a Oogst-dagverdienste.										
Mannen		(Augustus 1937 is 100)			103	106	114	115	111	109
Vrouwen		(Augustus 1937 is 100)			2 mnd. 99	105	113	111	108	109
					2 mnd.					
b Bereiding-dagloon.										
Mannen	100	98	96	100	100	101	98	100	100	97
Vrouwen	100	101	96	98	97	98	98	98	101	103
<i>Koffie.</i>										
a Pluk Taakloon	100	103	110	100	88	113	116	111	87	115
Dagverdienste	100	101	122	162	179	133	127	141	168	124
b Sortatie-dagverdienste	100	97	96	106	120	115	102	104	115	106
<i>c Bereiding Nat dagloon.</i>										
Mannen	100	100	107	100	100	105	112	100	100	100
Vrouwen	100	111	120	113	120	120	120	120	120	119
Bereiding-Drooghuisdagloon.										
Mannen	100	100	107	105	111	111	111	107	105	101

TABEL 2. Vorstenlanden.

	4e kw. 1936	1e kw. 1937	2e kw. 1937	3e kw. 1937	4e kw. 1937	1e kw. 1938	2e kw. 1938	3e kw. 1938	4e kw. 1938
<i>Tabak.</i>									
Veldarbeid-dagloon.									
Mannen	100	101	100	101	106	111	110	110	109
Vrouwen	100	101	90	100	117	117	117	117	117
Kinderen	100	103	105	106	107	118	118	118	113
<i>Schuurarbeid-dagloon.</i>									
Mannen	100	98	98	101	104	112	112	111	111
Vrouwen	100	98	98	97	102	113	113	111	111
Kinderen	100	100	99	110	110	124	123	122	122

TABEL 3. Oosthoek.

	4e kw. 1936	1e kw. 1937	2e kw. 1937	3e kw. 1937	4e kw. 1937	1e kw. 1938	2e kw. 1938	3e kw. 1938	4e kw. 1938
<i>Tabak.</i>									
Veldarbeid-dagloon.									
Mannen	100	101	107	107	109	108	109	106	105
Vrouwen	100	105	109	98	107	117	114	106	106
Kinderen	100	100	116	105	110	123	120	119	125
<i>Schuurarbeid-dagloon.</i>									
Mannen	100	112	121	110	116	124	125	114	113
Vrouwen	100	103	103	100	107	109	109	101	106
Kinderen	100	102	101	108	106	105	104	107	108

Vergelijking 4e kwartaal 1938 met 4e kwartaal 1937.
Bij deze vergelijking zijn seizoensinvloeden goeddeels uitgeschakeld, zoodat daarmee een indruk kan worden

verkregen of het niveau der loonen in 1938 t.o.v. 1937 nog stijgende is. Met uitzondering van de loonen in de tabakscultuur in de Vorstenlanden, valt over het algemeen geen stijgende tendenz meer te constateeren, eerder een iets dalende tendenz, want 14 werkzaamheden toonden dalende dagverdiensten of dagloonen, 2 bleven gelijk en 10 (waarvan 5 in de Vorstenlandsche tabakscultuur) stegen.

Het verloop van de 3 taakloonen was als volgt. Het taakloon voor theepluk en koffiepluk steeg in zeer geringe mate, het taakloon voor rubbertap daalde sterk.

Vergelijking 4e kwartaal 1938 met 4e kwartaal 1936.

Na precies 2 jaren loonstatistiek mag in dit overzicht een beschouwing over het verloop der loonen in die periode niet ontbreken. Uit de tabel der verhoudingscijfers blijkt, dat van 26 vergelijkbare werkzaamheden de dagverdiensten of dagloonen voor 24 gestegen zijn, 1 onveranderd is gebleven en 1 is gedaald. De loonsveranderingen variëren van - 1% tot + 25% met een ongewogen gemiddelde stijging voor geheel Java van 9,8%. De taakloonen voor rubbertap, thee- en koffiepluk geven stijgingen t.o.v. het 4e kwartaal 1936 te zien van respectievelijk 12%, 8% en 11%.

De algemeene tendenz der loonen is sedert medio 1938 echter dalende.

Het verloop der loonen in de voornaamste cultures.

De omstandigheden in de theecultuur bleven stationnair, hetgeen eveneens tot uiting kwam in de loonen welke vrijwel geen verandering ondergingen, ook niet t.o.v. het overeenkomstige kwartaal 1937.

De loonen in de rubbercultuur vertoonen in het 4e

kwartaal 1938 een omslag tot dalen, hetgeen in de laatste 2 jaar geen enkele maal wordt geconstateerd. Niettemin nam t.o.v. het 3e kwartaal 1938 het loonvolume voor rubbertap iets toe, doordat als gevolg van de toegenomen productie weer meerdere tappers te werk werden gesteld.

In de *kinacultuur* zijn de loonen stationnair gebleven met een geringe neiging tot stijging t.o.v. het overeenkomstige kwartaal 1937.

Het loonpeil in de *koffiecultuur* is t.o.v. het vorige jaar gedaald.

Van de *tabakscultuur* dient speciaal vermeld te worden de algemeene stijging van de loonen t.o.v. het vorige jaar in de Vorstenlanden, terwijl in Oost-Java de loonen meerendeels een verlaging te zien gaven.

2. Cassave en vezel.

Het zou te uitvoerig zijn om alle loonindexen voor de verschillende werkzaamheden gesplitst naar West-, Midden- en Oost-Java in dit overzicht te vermelden; volstaan kan worden met de mededeeling dat in het 4e kwartaal 1938 de dagloonen/dagverdiensten in de *vezelcultuur* gemiddeld $\pm 16\%$ gestegen zijn t.o.v. het 4e kwartaal 1936. Het waren vooral de werkzaamheden te velde, als snit en tuinarbeid, die de grootste stijgingen vertoonden. Oost-Java gaf de grootste vooruitgang te zien. De gegevens zijn echter van zeer weinig ondernemingen afkomstig. Er treden hierbij tal van toevallige factoren op, die een vergelijking uiterst precair maken. Men dient dus de stijgingspercentages met de noodige reserve te beschouwen.

De loonen op de enkele *cassave*ondernemingen, die aan de loonstatistiek deelnemen, is gemiddeld met $\pm 12,5\%$ t.o.v. het 4e kwartaal 1936 gestegen.

3. Suiker.

In ondervolgende tabel worden voor de jaren 1936, 1937 en 1938 het verloop van de medianen der taakloonen en dagverdiensten in de suikerindustrie gegeven, waarbij het loon in 1936 op 100 wordt gesteld. De dagverdiensten zijn normale dagverdiensten voor 8 werkuren.

TABEL 4.

Specificatie	1936	1937	1938
Geulen graven ; taakloon	100	109	116
" " ; dagverdienste	100	109	116
Planten ; taakloon	100	106	114
" ; dagverdienste	100	110	120
laatste aanaarding ; taakloon	100	120	120
" " ; dagverdienste	100	125	133

Met bovenstaande indexcijfers wordt een helder beeld verkregen van het verloop van de suikerloonen (taakloonen en dagverdiensten) van 1936 op 1937 en van 1937 op 1938, waarbij vrijwel voor alle loonen behoorlijke stijgingen zijn waar te nemen.

Het feit, dat voor planten en laatste aanaarding de stijging van de normale dagverdiensten groter was dan van de betreffende taakloonen, kan alleen verklaard worden, door aan te nemen, dat in vergelijking met 1936 voor de jaren 1937 en 1938 door de ondernemingen gemiddeld een toenemend aantal taakeenheden per 8 werkuren werd opgegeven.

Onderstaande tabel geeft een beeld van de stijging der gemiddelde dagloonen voor fabrieksarbeid. Hierbij is niet van de medianen uitgegaan, omdat de spreiding der loonen over de verschillende betalingsklassen zeer ongelijk was en de medianen daardoor een onjuist beeld van de stijging geven.

TABEL 5.

Specificatie	1936	1937	1938
Fabrieksarbeid (mannen)	100	103	115
Fabrieksarbeid (vrouwen)	100	106	117

Ook de dagloonen vertoonen gemiddeld een bevredigende stijging.

(Verslag van het Centraal Kantoor voor de Statistiek).

	1937		1938								1939	Gem. 1922/37	1937	1938
	Nov.	Dec.	Jan.	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.	Jan.	Dec.	Jan. t/m Dec.	
Landbouwenderningen Ned.-Indië.														
Productie van ondernemingen 1).														
cacao.....	221	50	2	564	297	84	63	53	176	115			1.677	1.595
kina.....	615	429	794	985	1.016	1.038	1.032	1.040	798	653			10.425	10.966
koffie.....	975	764	408	5.664	12.224	13.134	6.231	2.040	781	672			62.404	44.914
palmolie.....	16.984	15.774	15.525	18.189	24.287	30.280	21.830	19.814	19.508	20.172			199.092	229.586
palmپitten.....	3.643	3.339	3.246	3.640	4.990	5.669	4.706	4.308	3.955	4.763			41.825	47.783
rubber.....	21.138	19.637	19.672	14.136	13.013	11.356	11.938	13.513	12.629	15.893			244.680	173.857
suiker (alle fabr.).....	39.889	580	—	272.611	356.759	331.040	180.834	111.253	34.746	—			1.414.500	398.927
thee.....	7.674	6.541	6.583	6.285	6.043	6.449	6.616	7.131	6.654	6.394			74.516	80.912
Mijnwezen.														
stenkolenproductie 2)	123.069	114.747	114.205	118.042	120.768	114.273	110.213	117.966	109.756	123.154			97.714	1.283.458
aardolieproductie.....	620.957	625.577	602.510	613.923	606.087	597.478	606.686	637.196	626.356	653.363			7.261.999	7.398.586
tinproductie.....	3.530	5.376	1.991	2.351	2.215	2.239	2.070	1.922	1.834	1.637	2.158		39.493	28.768
Handel 3).														
Invoer.														
Eetwaren en genotmiddelen (J. en M. (22/162)).....	3.321	3.214	3.123	3.100	3.967	3.498	3.455	3.094	3.339	4.673			37.309	42.510
Kedele (31).....	3.984	4.351	3.511	2.850	3.123	3.610	3.986	4.549	3.967	4.915			40.759	46.251
Rijst (71/74).....	—	439	198	—	—	—	7	—	10	—			558	1.553
Meststoffen (353/359).....	1.563	1.746	1.442	965	1.154	1.693	1.934	2.110	1.749	2.114			10.657	20.470
Aardewerk (423/447).....	433	890	1.068	149	270	460	267	226	392	805			6.645	5.054
Garens, manufacturen v. a.s., touw en touwwerk, kleederen en modewaren (549/606).....	434	293	532	58	91	46	73	400	502	173			2.476	2.376
Ijzer en ijzerlegeringen (687/754).....	82	80	75	154	151	131	112	136	104	130			1.461	1.434
Machinerieën, werktuigen, toestellen, instrumenten, enz. (843/958).....	85	62	62	62	70	48	41	47	45	70			1.204	714
Geheele invoer (J. en M. (B.g.)).....	8.753	8.003	8.416	6.402	7.363	6.279	7.430	7.080	8.693	12.300			115.452	91.563
Eetwaren en genotmiddelen (J. en M. (22/162)).....	3.430	2.837	2.721	2.253	2.227	2.071	2.343	2.302	2.559	3.731			42.149	29.089
Kedele (31).....	1.697	2.550	1.968	1.815	2.110	1.849	2.012	2.300	1.894	3.169			26.814	25.110
Rijst (71/74).....	2.329	3.242	2.092	1.921	1.698	1.486	1.739	1.817	1.383	1.903			27.744	24.689
Meststoffen (353/359).....	3.065	4.019	3.250	2.603	3.731	2.644	3.440	3.110	3.434	5.555			31.549	40.025
Aardewerk (423/447).....	2.017	4.589	1.955	2.261	1.822	1.559	1.717	2.370	2.502	3.043			26.217	26.592
Garens, manufacturen v. a.s., touw en touwwerk, kleederen en modewaren (549/606).....	25.411	27.322	26.198	20.937	25.015	23.473	26.108	26.428	27.911	41.920			318.445	319.580
Ijzer en ijzerlegeringen (687/754).....	15.658	18.638	13.931	12.061	11.890	11.491	12.422	14.767	14.100	18.010			180.009	165.947
Machinerieën, werktuigen, toestellen, instrumenten, enz. (843/958).....	14.728	19.097	14.353	13.069	17.154	15.472	14.647	13.778	14.708	21.024			171.878	194.943
Geheele invoer (B.g.).....	36.100	39.015	30.093	22.890	26.250	34.994	39.295	44.051	37.114	45.006			304.908	428.109
Eetwaren en genotmiddelen (J. en M. (22/162)).....	—	7.042	2.605	4	1	3	104	4	154	1			8.564	22.510
Kedele (31).....	24.915	27.826	21.293	14.417	17.196	25.837	29.574	32.513	26.692	31.942			169.100	310.491
Rijst (71/74).....	6.529	14.697	16.770	2.041	4.183	7.396	3.822	5.011	6.215	13.345			112.479	80.506
Meststoffen (353/359).....	6.762	5.769	10.304	790	1.168	611	1.459	7.259	7.401	3.034			48.495	41.399
Aardewerk (423/447).....	662	658	648	1.297	1.217	975	808	956	723	916			13.394	11.138
Garens, manufacturen v. a.s., touw en touwwerk, kleederen en modewaren (549/606).....	653	485	457	484	542	359	314	339	331	508			10.428	5.499
Ijzer en ijzerlegeringen (687/754).....	8.045	8.270	14.385	5.962	7.138	5.847	6.969	8.574	14.405	14.337			128.122	111.235
Machinerieën, werktuigen, toestellen, instrumenten, enz. (843/958).....	3.367	2.790	3.050	2.790	2.821	2.674	3.067	3.077	3.086	3.977			46.211	35.021
Geheele invoer (J. en M. (B.g.)).....	8.337	13.048	9.413	10.670	12.680	10.693	11.548	13.601	11.241	19.144			177.634	141.302
Eetwaren en genotmiddelen (J. en M. (22/162)).....	10.552	16.037	8.994	9.168	8.233	7.078	8.982	9.657	7.206	9.267			159.115	121.397
Kedele (31).....	3.379	4.101	4.421	2.818	2.653	2.374	2.983	2.428	2.569	4.810			37.794	40.473
Rijst (71/74).....	2.808	4.802	2.346	3.033	1.991	1.804	2.016	3.435	2.764	3.352			38.209	33.566
Meststoffen (353/359).....	84.102	106.187	95.716	71.524	80.696	81.898	70.510	80.136	82.883	132.928			1.064.901	1.022.617
Aardewerk (423/447).....	83.044	91.711	75.397	59.694	64.614	70.898	75.788	107.227	88.266	100.030			931.271	975.695
Garens, manufacturen v. a.s., touw en touwwerk, kleederen en modewaren (549/606).....	4.237	6.108	3.002	2.066	2.490	1.740	1.473	2.097	1.858	875	3.517		56.348	27.577
Ijzer en ijzerlegeringen (687/754).....	8.059	9.266	5.965	3.744	2.558	2.806	2.533	3.624	3.195	2.227			95.580	46.642
Machinerieën, werktuigen, toestellen, instrumenten, enz. (843/958).....	6.552	6.338	6.236	5.134	8.646	4.346	3.753	5.886	2.807	1.324			144.767	59.290
Geheele invoer (B.g.).....	711	888	847	806	864	777	685	778	688	422			8.762	9.783
Eetwaren en genotmiddelen (J. en M. (22/162)).....	725	693	1.169	1.024	1.809	928	808	1.416	688	333			15.782	12.324
Kedele (31).....	992	806	524	158	193	471	851	562	473	285	324		9.669	5.067
Rijst (71/74).....	1.197	805	660	625	872	987	973	837	806	618			16.382	8.658
Meststoffen (353/359).....	61	41	53	—	6	3	3	—	—	—			900	272
Aardewerk (423/447).....	5.029	3.581	5.674	2.728	3.285	2.377	2.744	1.994	2.204	2.134			61.577	37.896
Garens, manufacturen v. a.s., touw en touwwerk, kleederen en modewaren (549/606).....	305	296	461	169	425	282	177	65	43	40	8		6.041	2.515
Ijzer en ijzerlegeringen (687/754).....	5.147	4.296	1.982	6.436	5.496	4.411	1.974	3.579	3.903	4.828	4.171		49.826	44.429
Machinerieën, werktuigen, toestellen, instrumenten, enz. (843/958).....	1.481	1.655	713	421	873	882	1.014	814	827	932			18.023	8.965
Geheele invoer (J. en M. (B.g.)).....	3.598	3.893	3.675	3.463	3.530	3.557	3.474	3.799	3.652	3.837	3.709		39.216	44.876
Eetwaren en genotmiddelen (J. en M. (22/162)).....	805	918	840	954	1.000	958	875	1.089	892	989			9.842	11.330
Kedele (31).....	397	352	346	222	221	279	347	419	264	172	136		3.615	3.860
Rijst (71/74).....	14.270	14.005	13.404	14.337	11.443	10.848	12.424	13.366	13.290	14.167			161.592	157.595
Meststoffen (353/359).....	24.531	25.162	16.300	19.569	19.350	18.384	15.660	18.310	16.822	17.027	19.100		290.082	218.857
Aardewerk (423/447).....	49.959	55.475	46.439	35.285	35.243	29.959	31.457	36.028	31.780	33.791			660.645	445.917
Garens, manufacturen v. a.s., touw en touwwerk, kleederen en modewaren (549/606).....	535	614	423	496	647	511	433	482	434	319	478		6.782	5.896
Ijzer en ijzerlegeringen (687/754).....	2.053	2.173	2.524	1.866	2.473	1.632	1.486	2.194	1.382	921			31.780	22.959

1) De cijfers van cacao, kina, koffie, palmolie, palmpitten en thee zijn ramingen van de productie van alle ondernemingen, welke zijn verkregen door ophoofing tot 100% van de productie van een aantal regelmatig rapporteerende ondernemingen. 2) Voornaamste mijnen. 3) De tusschen haakjes geplaatste cijfers achter de artikelen zijn de goederensoortnummers van de Handelsstatistiek. 4) In de uitvoerwaarde zijn de aan uitvoerrecht geheven bedragen niet begrepen.

	1937		1938								1939	Gem. 1922/'37	1937	1938
	Nov.	Dec.	Jan.	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.	Jan.	Dec.	Jan. t/m	Dec.
Onderne- mingsrub- ber (73/76) (J. en M. B.g.)	6.419 12.204	9.254 14.010	4.545 9.021	4.592 8.307	6.917 7.097	4.833 7.794	4.091 7.035	4.558 7.879	4.039 6.945	1.903 4.842	6.896		85.368 144.674	58.445 97.762
Bevolkings- rubber(bruto)(1075, 1076, 1077, 2075, 2076) B.g.	11.166	10.787	13.567	12.125	21.934	11.010	9.508	18.190	8.672	4.089			214.690	149.080
Bevolkings- rubber (droog aequivalent).....	10.955	10.557	13.325	11.920	21.582	10.846	9.368	17.924	8.546	4.032	21.248		208.577	146.596
Koffie (bruto) J. en M. (158/171).... B.g.	3.597 4.892	2.923 3.043	1.998 2.288	735 3.760	986 5.609	2.201 6.057	4.078 5.774	2.682 4.956	2.356 4.963	1.365 3.660	1.693		35.263 65.258	23.188 47.010
Copra (188).. (J. en M. B.g.)	594 49.296	401 35.098	529 56.729	— 33.135	113 60.380	— 44.331	48 51.181	— 40.954	— 45.438	— 44.023	—		7.201 489.571	3.244 550.225
Klapperolie (bruto) (199)..... J. en M.	1.821	1.203	2.816	1.342	3.736	2.486	1.553	654	424	402	92		27.583	20.103
Suiker, alle fa- brieksuiker, excl. residu (220/225).... J. en M.	95.480	77.034	45.126	151.140	154.842	118.417	51.304	81.461	91.253	110.703	90.158		1.128.838	1.071.626
Cassaveproduc- ten (239/243) J. en M.	38.715	42.372	19.975	10.199	22.413	24.716	27.250	24.311	24.959	28.148	21.362		416.905	246.954
Thee (245/ (J. en M. 246)..... B.g.)	4.869 1.100	5.271 1.249	4.981 1.144	4.504 1.248	4.420 1.258	4.455 1.206	4.348 1.103	4.818 1.391	4.629 1.138	4.864 1.263	4.702		53.287 13.430	57.346 14.534
Aardoliën (bruto) (289/ J. en M. 308)..... B.g.)	16.874 467.291	12.817 508.013	12.125 489.173	7.872 530.198	9.695 451.742	9.537 413.192	11.417 468.574	11.859 576.648	8.039 536.451	9.056 567.561	6.923		142.658 5.859.424	119.872 5.941.805
Geheele uit- voer (bruto) (J. en M. B.g.)	244.416 708.778	209.493 741.434	148.517 687.445	227.920 730.134	276.695 702.322	242.515 645.163	178.941 704.472	184.513 808.376	214.630 764.294	205.722 801.260	212.477		2.881.686 8.555.370	2.308.981 8.618.501
Verkeer. <i>Ontvangsten reizigers- vervoer.</i>														
S.S. Java en Madoera N.I.S.....	624 93	859 122	599 85	763 97	888 118	746 96	731 91	766 113	779 118	744 102		1.389 243	8.125 1.127	8.770 1.191
S.J.S., O.J.S., S.D.S., S. C. S.).....	129	166	122	135	150	139	143	145	151	138		296	1.632	1.635
S.S. Buitengewesten Deli Spoorweg Mij....	97 48	113 78	100 49	105 49	116 52	97 46	94 44	114 47	92 60	90 48		137 118	1.264 632	1.188 594
<i>Ontvangsten goederen- vervoer.</i>														
S.S. Java en Madoera N. I. S.....	1.541 492	1.330 444	1.323 437	1.575 470	1.732 512	1.685 486	1.540 531	1.667 526	1.387 418	1.539 446		2.204 702	18.402 6.153	17.641 5.601
S.J.S., O.J.S., S.D.S., S. C. S.).....	213	178	189	309	306	282	222	224	192	220		363	2.767	2.805
S.S. Buitengewesten Deli Spoorweg Mij....	282 382	252 376	312 385	313 293	353 352	348 376	333 334	384 377	285 357	334 373		349 394	3.286 4.284	3.833 4.097
<i>Indexcijfers vrachttarieven</i> naar Europa... } 1923/'25 " Ver. Staten (= 100	86.8 94.5	86.8 94.2	87.2 106.5	86.3 100.9	86.2 90.6	86.2 87.9	86.2 88.5	85.8 87.7	83.4 87.8	82.2 87.7	80.2 88.0			
<i>Ontvangsten Postdiensten</i> Java en Madoera....	594	825	547	614	608	655	583	654	617	947		679	7.265	7.545
Buitengewesten.....	206	307	198	203	206	217	203	228	212	330		212	2.605	2.602
<i>Ontvangsten telegrafie.</i> Java en Madoera....	271	313	281	263	275	278	277	295	246	303		384	3.530	3.205
Buitengewesten.....	96	157	85	127	95	96	135	89	91	147		173	1.350	1.237
<i>Ontvangsten telefonie</i> Java en Madoera....	532	552	535	615	560	591	569	565	573	594		718	6.548	6.771
Buitengewesten.....	78	87	79	82	81	86	82	83	82	82		80	946	981
Verbruik. <i>Opbrengst optummiddel.</i> Java en Madoera x f 1000	354	368	346	399	417	426	409	407	385	389		1.056	3.918	4.584
Buitengewesten " "	650	688	671	600	605	624	599	593	561			1.153 ¹⁾	6.869 ²⁾	6.767
<i>Petroleumverbruik</i> ³⁾ Java en Madoera x 1000 l	20.298	15.539	16.863	18.337	18.634	19.024	21.669	14.913	19.576	26.321	18.432 ¹⁾	19.056 ²⁾	206.075	221.253
Buitengewesten " "	8.434	10.484	7.719	8.128	7.776	9.344	9.295	7.290	8.611	10.529		7.670	100.970	100.984
<i>Benzine-verbruik</i> ⁴⁾ Java en Madoera x 1000 l	17.744	9.566	8.868	6.293	10.995	10.231	10.470	12.346	8.682	11.687	11.146 ¹⁾	10.200 ²⁾	115.560	113.368
Buitengewesten " "	6.151	9.217	5.645	6.163	5.384	6.639	7.555	6.295	6.359	6.023		6.283	75.228	76.678
<i>Lucifersverbruik</i> ⁵⁾ N.-Indië x 1000 gros ds.	69	42	116	108	65	65	95	54	111	98		255	994	1.043
<i>Zoutregie—Zoutverbruik.</i> Java en Madoera x 1000 kg	9.434	9.018	9.032	9.483	9.840	9.945	9.659	9.823	9.372	9.665			109.078	114.733
Buitengewesten " "	5.080	4.772	4.762	5.156	5.133	4.918	5.210	5.414	4.502	5.202			58.595	60.578
In totaal " "	14.514	13.790	13.794	14.639	14.973	14.863	14.869	15.236	13.875	14.867			167.673	175.311
Arbeid. <i>Mutaties contractkoeltes.</i> Uit Java vertrokken naar: Sumatra: eigen werving... vrije emigra- tie D.P.V. en A.V.R.O.S. overig N.-I..... Suriname en buitenl..... totaal vertrokken uit Java. Naar Java terugg. uit: Sumatra: eigen werving... vrije emigra- tie D.P.V. en A.V.R.O.S. overig N.I..... Suriname en buitenl..... totaal terugg. naar Java... <i>Arbeidsbeurzen.</i> Ultimo v/d mnd. inge- schreven werkzoekenden In de mnd. geregistreerde: werkzoekenden..... aanvragen v. werkgevers plaatsingen.....	24	10	3	—	—	—	79	25	—	—			116	142
	2.802	2.188	2.182	730	1.112	996	1.385	889	703	1.392			19.686	14.878
	2.113	1.344	829	777	687	590	231	644	963	669			10.983	8.314
	4.939	3.542	3.315	1.614	2.111	1.616	2.129	1.558	1.975	2.061			1.468	2.274
	52	59	31	38	45	20	25	27	52	56			32.253	25.608
	457	574	429	532	437	590	542	491	619	581			389	497
	302	437	285	354	437	617	333	527	531	434			5.855	5.955
	338	12	—	6	24	—	14	1	29	—			4.108	5.303
	1.149	1.082	745	930	943	1.227	914	1.046	1.231	1.071			500	1.135
	19.208	18.330	18.150	15.832	16.386	16.732	16.409	16.467	16.528	18.976			10.852	11.890
	2.648	2.913	3.522	2.838	3.312	3.329	2.850	2.996	2.837	5.929			38.826	38.101
	756	774	804	725	749	847	698	811	992	956			11.784	9.450
	536	533	556	526	545	615	501	573	574	737			7.270	6.659

1) Gemidd. 1925/1937.

2) Semarang-Joana Stoomtram Mij., Oost-Java St. Mij., Serajoedal St. Mij., Semarang-Cheribon St. Mij. 3) Exclusief vergoeding voor vrijdom van briefpoort.

4) Hoeveelheden waarop accijns is betaald. 5) Gem. Nov. 1922/'37. 6) Januari t/m November.

Inlandsche landbouw in de residentie Bali en Lombok in Januari 1939.

In verslagmaand is in de residentie Bali en Lombok in totaal Inlandsche éénjarige landbouwgewassen geogost van 20.058 ha en bijgeplant op 78.526 ha, terwijl op ultimo der maand 152.646 ha aanplant te velde staat.

Ondervolgend staatje geeft een vergelijking van de cijfers der afzonderlijke gewassen met die der afgelopen jaren.

Uitgestrektheden der Inlandsche landbouwgewassen in de residentie Bali en Lombok in hectaren.

Gewas	Eiland Bali			Eiland Lombok		
	Geogost in Januari					
	1939	1938	gem. '29/'38	1939	1938	gem. '34/'38
Sawahpadi.....	3.142	3.907	3.444	93	50	55
Padigogo.....	971	3.741	2.102	—	—	—
Mais.....	5.833	3.526	3.987	437	446	189
Cassave.....	68	131	134	11	29	57
Bataten.....	5.505	3.245	2.455	141	130	82
Overige gewassen	3.277	2.578	2.138	580	567	306
Totaal.....	18.796	17.128	14.260	1.262	1.222	689
Gewas	Bijgeplant in Januari					
	1939	1938	gem. '29/'38	1939	1938	gem. '34/'38
Sawahpadi.....	11.057	7.755	11.545	46.880	36.760	53.353
Padigogo.....	728	3.777	1.324	525	167	585
Mais.....	15.230	7.611	4.467	812	313	353
Cassave.....	375	2.620	822	209	55	187
Bataten.....	720	886	690	71	24	46
Overige gewassen	1.687	4.212	3.484	232	360	792
Totaal.....	29.797	26.861	22.332	48.729	37.679	55.316

Gewas	Eiland Bali			Eiland Lombok		
	Aanplant op ulto Januari					
	1939	1938	gem. '29/'38	1939	1938	gem. '34/'38
Sawahpadi.....	26.615	20.164	24.394	53.449	40.415	65.958
Padigogo.....	20.127	22.158	18.512	1.778	1.384	1.556
Mais.....	33.630	33.389	22.356	1.116	464	936
Cassave.....	2.138	4.007	3.049	541	648	761
Bataten.....	4.090	3.518	4.462	118	119	220
Overige gewassen	7.927	7.967	8.383	1.117	1.256	2.018
Totaal.....	94.527	91.203	81.156	58.119	44.286	71.449
Gewas	Geogost Januari + aanplant op ulto Januari					
	1939	1938	gem. '29/'38	1939	1938	gem. '34/'38
Sawahpadi.....	29.757	24.071	27.838	53.542	40.465	66.013
Padigogo.....	21.098	25.899	20.614	1.778	1.384	1.556
Mais.....	39.463	36.915	26.343	1.553	910	1.125
Cassave.....	2.206	4.138	3.183	552	677	818
Bataten.....	9.595	6.763	6.917	259	249	302
Overige gewassen	11.204	10.545	10.521	1.697	1.823	2.324
Totaal.....	113.323	108.331	95.416	59.381	45.508	72.138

(Centraal Kantoor voor de Statistiek, Afdeling Landbouwstatistiek).

Buitenlandsch rijstoverzicht December 1938.¹⁾

Britsch Malakka.

De totale bruto rijstuitvoer van het buitenland (inclusief de voor her-uitvoer beschikbare hoeveelheden) bedroeg in December 1938 63.392 m. ton tegen 62.257 m. ton in December 1937, waarvan 50% bestemd was voor Singapore, 17% voor Penang, 6% voor Malakka, 21% voor de „Federated” en 6% voor de „Unfederated” Maleische staten. Van deze ingevoerde hoeveelheden was 70,5% afkomstig van Siam, 25,3% van Burma, 2,9% van Fransch-Indo-China en 1,3% van andere landen. De totale rijstuitvoer naar het buitenland bedroeg in December 1938 22.022 m. ton (inclusief 31 m ton binnenlandsche productie) tegen 20.234 m. ton in December 1937. Van deze uitgevoerde hoeveelheden was 81% bestemd voor Ned.-Indië en 19% voor andere landen.

Het invoerexcedent in de maand December en in de periode Januari/December 1938 bedroeg als volgt:

Invoerexcedent van gepelde rijst, in metrieke tonnen.

Afkomstig van:	December			Januari/December		
	1938	1937	1938 in % van 1937	1938	1937	1938 in % van 1937
Siam.....	27.705	21.981	126,0	382.679	293.925	130,2
Burma.....	11.605	17.536	66,2	212.039	254.816	83,2
Fransch Indo-China....	1.279	1.904	67,2	15.944	24.002	66,4
Andere landen.....	781	603	129,5	11.560	9.515	121,5
Totaal.....	41.370	42.024	98,4	622.222	582.258	106,9

Britsch-Indië (exclusief Burma).

De totale rijstuitvoer van Britsch-Indië (exclusief Burma) naar het buitenland gedurende Januari/November 1938 bedroeg 246.000 m. ton tegen 247.000 m. ton in dezelfde periode van 1937, d.i. 1.000 m. ton of 0,4% minder. (Het cijfer voor 1937 is ontleend aan de Seaborne Trade of British India).

Van deze hoeveelheden was uitgevoerd naar Groot-Britannië 2,1%, naar het vaste land van Europa 3,3%,

¹⁾ Samengesteld uit: General Rice Summary, December 1938, Dept. Statistics S. S. and F. M. S. en uit andere gegevens.

naar Ceylon 38,4%, naar de „Straits” en het Verre Oosten 5% en naar andere landen 51,2%.

De Indian Trade Journal ddo. 12 Januari 1939 meldt, dat volgens de 2de rijstschatting voor het seizoen 1938—1939 het met rijst beplante oppervlak voor geheel Br.-Indië 28.262.000 ha bedraagt tegen 27.976.000 ha in 1937 d.i. 1% meer.

Burma.

De totale uitvoer van rijst en bijproducten gedurende 1 Januari/21 December 1938 bedroeg 3.090.478 m. ton, terwijl het cijfer voor dezelfde periode in 1937 3.213.149 m. ton bedroeg, hetgeen een vermindering beteekent van 3,8%.

Van deze uitgevoerde hoeveelheden was bestemd voor :

	1938	1937
Britsch-Indië	41,1%	43,9%
Groot-Britannië	11,2 „	9,6 „
Het vasteland van Europa	9,2 „	11,7 „
Ceylon	12,0 „	11,7 „
De „Straits” en het Verre Oosten..	14,5 „	14,9 „
Andere landen	12,0 „	8,2 „

Japan.

Aan de hand van de Trans-Pacific van 15 December 1938 en 5 Januari 1939 kan nog het volgende worden ontleend :

Overeenkomstig de wet voor de rijstcontrôle, heeft het Ministerie van Land- en Boschbouw besloten 285.000 m. ton van den rijsttoogst 1938 aan te koopen. De maximum hoeveelheid van den aankoop van nieuwe rijst is door het Ministerie bepaald op 461.700 m. ton.

Korea.

De rijstuitvoer uit Korea gedurende November 1938, de eerste maand van het seizoen 1938—1939, bedroeg volgens het Ministerie van Overzeesche Bezittingen 95.575 m. ton of 69.697 m. ton meer dan in dezelfde maand van het voorgaande seizoen.

Formosa.

De rijstuitvoer uit Formosa gedurende 1 November-10 December van het seizoen 1938-1939, bedroeg volgens het Ministerie van Overzeesche Bezittingen 76.605 m. ton of 14.372 m. ton minder dan in dezelfde periode van het vorige seizoen.

Volgens een berichtgeving van het Britsche Gezantschap te Tamsui ddo. 22 December 1938, bedroeg de tweede aanplant van Formosa voor 1938 343.000 ha met een productie van 705.000 m. ton rijst, hetgeen resp. 5% minder en 3% meer is dan in 1937.

De Philippijnen.

Volgens de Philippine Journal of Commerce van December 1938 is de met rijst beplante oppervlakte aanzienlijk toegenomen. Verscheidene provincies, o.a. Cotabato, Lanao en Agusan, waar vroeger dit gewas niet

werd geplant, produceeren nu groote hoeveelheden rijst.

Voor het seizoen 1937/1938 wordt de totale opbrengst geschat op 2.111.000 m. ton gabah.

Siam.

De rijstuitvoer uit Bangkok bedroeg sedert Januari als volgt :

Rijstuitvoer uit Bangkok, in metrieke tonnen.

Maand	1938	1937
Januari.....	115.783	93.467
Februari.....	155.913	121.373
Maart.....	148.002	91.289
April.....	154.897	76.608
Mei.....	135.103	65.170
Juni.....	122.148	61.927
Juli.....	114.301	68.569
Augustus.....	119.769	71.900
September.....	93.630	81.660
October.....	108.129	58.593
November.....		73.539
December.....		94.265

De beplante, mislukte en geogste oppervlakte en de opbrengst van de 60 provincies op ultimo November der jaren 1935/1938 bedragen als volgt :

	Beplante oppervlakte in ha	Mislukte oppervlakte in ha	Geogste oppervlakte in ha	Opbrengst in m. tonnen
1935	3.185.017	329.992	253.480	366.513
1936	2.921.387	524.585	235.458	330.912
1937	3.130.727	304.222	264.776	332.537
1938	3.048.562	281.009	426.098	576.354

Volgens de 1ste rijsttoogstschatting bedroegen de beplante en mislukte oppervlakte van alle provincies voor het seizoen 1938—1939 resp. 3.585.000 ha en 429.000 ha met een productie van 4.977.000 m. ton gabah.

De voor uitvoer beschikbare hoeveelheid, voor het seizoen 1938—1939 inclusief een gering carry-over van het voorgaande jaar, werd op 1.718.000 m. ton rijst en bijproducten geschat.

Voor het seizoen 1937—1938 bedroeg het export-surplus, volgens schatting van het Dept. van Handel, 1.600.000 m. ton en volgens de berekening van den Dienst der In- en Uitvoerrechten, gebaseerd op de laatst bekende gegevens, 1.523.000 m. ton d.i. 77.000 m. ton of 4,8% minder.

Het cijfer 1.523.000 m. ton is het totaal der uitvoeren uit : Bangkok ad 1.457.000 m. ton, de Zuidelijke havens ad 62.000 m. ton en de Noord-Oostelijke havens ad 4.000 m. ton.

Het export-surplus voor het seizoen 1938—1939 werd op 1.700.000 m. ton geschat.

Fransch Indo-China.

De aanvoer van ongepelde rijst in de haven van Cholon en de uitvoer van gepelde rijst uit Saigon bedroegen sedert Januari als volgt :

Maand	Aanvoer ongepelde rijst in Cholon		Uitvoer gepelde rijst uit Saigon	
	1938	1937	1938	1937
Januari	124.019	143.769	89.374	90.185
Februari	134.430	128.665	158.719	113.653
Maart	160.868	172.939	163.933	198.186
April	107.569	172.691	90.225	132.924
Mei	98.706	116.637	89.058	121.770
Juni	82.607	135.060	114.458	142.234
Juli	75.432	133.943	103.690	117.914
Augustus	70.174	129.535	76.913	177.405
September	43.227	98.436	48.900	131.852
October	27.507	85.618	39.890	121.656
November	²⁾ 12.031	²⁾ 18.998	²⁾ 41.752	²⁾ 62.296
December	³⁾ 17.372	³⁾ 38.375	³⁾ 42.721	³⁾ 84.723
Totaal	953.942	1.374.666	1.059.633	1.494.798

Ceylon.

De totale invoer in het tijdvak Januari/December 1938 bedroeg 530.835 m. ton, d.i. 6.624 m. ton of 1,3% meer dan de totale invoer in dezelfde periode van 1937. Van deze ingevoerde hoeveelheden was 18,6% af-

2) Eerste helft van November.

3) Tweede helft van November + eerste helft der maand.

komstig van Britsch-Indië, 67,8% van Burma en 13,6% van andere landen. Voor 1937 bedroegen deze percentages resp : 17,2, 70,2 en 12,6.

Europa en Amerika.

De hoeveelheden rijst uit het Oosten verscheept bedroegen :

- naar Europa in de periode 1 Jan./1 Dec. 1938 1.174.810 m. ton, d.i. 99.037 m. ton of 9,2% meer dan in hetzelfde tijdvak van 1937. Van deze uitgevoerde hoeveelheden was 39,7% afkomstig van Burma, 47,3% van Saigon, 11,8% van Siam en 1,2% van Bengalen. Voor 1937 bedroegen deze percentages resp. : 40,2, 53,8, 4,4 en 1,6.
- naar de Levant gedurende 1 Jan./23 Nov. 1938 29.496 m. ton, d.i. een vermeerdering van 13.018 m. ton of 79% vergeleken bij dezelfde periode van 1937.
- naar Amerika, Cuba en West-Indië gedurende het tijdvak 1 Jan./15 Nov. 1938 172.574 m. ton tegen 221.709 m. ton in dezelfde periode van 1937 d.i. 49.135 m. ton of 22,2% minder.

(Centraal Kantoor voor de Statistiek,
Afd. Landbouwstatistiek).

In- en Uitvoer Nederlandsch-Indië (excl. goud en zilver).

Ongecorrigeerde cijfers.

Bruto-gewicht in 1000 kg en waarde in 1000-tallen guldens.

Landen van herkomst	Invoer				Landen van bestemming	Uitvoer			
	Jaar		Dec.	Jan./ Dec.		Jaar		Dec.	Jan./ Dec.
<i>Totaal generaal</i>	'37	gewicht	193.742	1.992.287	<i>Totaal Generaal</i>	'37	gewicht	910.748	11.389.807
	'38	"	233.718	1.998.955		'38	"	1.007.007	10.912.406
	'37	waarde	45.180	490.208		'37	waarde	77.223	937.475
	'38	"	60.150	477.371		'38	"	50.260	652.659
<i>Europa</i>	'37	gewicht	59.975	639.809	<i>Europa</i>	'37	gewicht	194.737	2.202.186
	'38	"	78.722	643.771		'38	"	166.807	2.158.812
	'37	waarde	24.787	219.375		'37	waarde	33.865	334.002
	'38	"	30.609	239.540		'38	"	16.580	241.080
<i>Nederland</i>	'37	gewicht	21.967	208.718	<i>Nederland en v.o.</i> ...	'37	gewicht	71.851	810.370
	'38	"	27.597	223.363		'38	"	69.742	801.290
	'37	waarde	12.105	93.673		'37	waarde	20.820	179.862
	'38	"	13.480	106.110		'38	"	10.480	130.118
<i>Groot-Brittannië en Noord-Ierland</i> ...	'37	gewicht	9.973	89.713	<i>Gr.-Brittannië en Noord-Ierland en Gr.-Brittannië v.o.</i>	'37	gewicht	37.130	556.471
	'38	"	13.552	85.065		'38	"	34.418	436.395
	'37	waarde	4.122	40.390		'37	waarde	4.421	49.916
	'38	"	4.935	38.036		'38	"	1.967	34.921
<i>Duitschland</i>	'37	gewicht	14.666	116.772	<i>Duitschland en v.o.</i>	'37	gewicht	37.320	286.606
	'38	"	11.806	123.340		'38	"	14.782	326.131
	'37	waarde	4.934	41.889		'37	waarde	2.471	27.911
	'38	"	6.144	48.475		'38	"	842	23.515
<i>Frankrijk</i>	'37	gewicht	1.990	30.802	<i>Frankrijk en v.o.</i> ...	'37	gewicht	6.876	88.744
	'38	"	4.976	34.906		'38	"	2.968	64.082
	'37	waarde	590	7.215		'37	waarde	2.545	23.909
	'38	"	1.449	9.315		'38	"	602	11.224
<i>België en Luxemb.</i>	'37	gewicht	5.795	123.124	<i>België en Luxemb. en België v.o.</i> ...	'37	gewicht	4.659	56.657
	'38	"	13.007	92.174		'38	"	5.772	47.291
	'37	waarde	1.041	15.469		'37	waarde	563	7.226
	'38	"	1.617	13.232		'38	"	418	5.230
<i>Italië</i>	'37	gewicht	478	10.031	<i>Italië en v.o.</i>	'37	gewicht	3.802	58.777
	'38	"	1.684	16.399		'38	"	7.366	93.986
	'37	waarde	475	4.592		'37	waarde	748	12.884
	'38	"	759	5.025		'38	"	608	9.274
<i>Amerika</i>	'37	gewicht	25.061	208.849	<i>Denemarken</i>	'37	gewicht	18.017	177.879
	'38	"	20.209	161.241		'38	"	9.259	142.507
	'37	waarde	5.828	53.712		'37	waarde	1.421	18.339
	'38	"	8.282	64.253		'38	"	501	9.875
<i>V.S.N.-Amerika</i> ...	'37	gewicht	23.505	196.246	<i>Amerika</i>	'37	gewicht	51.758	709.418
	'38	"	19.022	150.496		'38	"	62.446	597.848
	'37	waarde	5.495	49.865		'37	waarde	12.119	186.216
	'38	"	7.793	60.086		'38	"	8.326	99.027
<i>Azië</i>	'37	gewicht	90.561	978.689	<i>V.S.N.-Amerika</i> ...	'37	gewicht	50.527	636.139
	'38	"	109.814	976.034		'38	"	50.426	457.446
	'37	waarde	13.150	199.774		'37	waarde	11.789	177.169
	'38	"	19.248	153.659		'38	"	7.395	89.032
<i>Britsch-Indië en Burma*)</i>	'37	gewicht	14.111	104.027	<i>Azië</i>	'37	gewicht	394.646	5.553.402
	'38	"	16.006	172.367		'38	"	463.526	4.957.371
	'37	waarde	1.260	12.850		'37	waarde	20.338	296.764
	'38	"	1.738	18.243		'38	"	14.095	191.594
<i>Penang</i>	'37	gewicht	2.767	31.037	<i>Britsch-Indië en Burma*)</i>	'37	gewicht	14.662	142.784
	'38	"	3.831	43.711		'38	"	18.205	113.085
	'37	waarde	290	3.532		'37	waarde	676	6.158
	'38	"	391	4.282		'38	"	898	5.198
<i>Singapore</i>	'37	gewicht	23.059	265.067	<i>Penang</i>	'37	gewicht	8.267	127.889
	'38	"	32.493	303.311		'38	"	8.458	105.311
	'37	waarde	2.934	37.067		'37	waarde	641	11.696
	'38	"	4.024	36.080		'38	"	621	7.566
<i>Slam</i>	'37	gewicht	8.715	25.004	<i>Singapore</i>	'37	gewicht	182.818	2.420.387
	'38	"	2.704	37.481		'38	"	241.028	2.463.362
	'37	waarde	527	1.499		'37	waarde	10.892	178.529
	'38	"	213	2.588		'38	"	7.197	108.815
<i>Fransch Indo-China</i>	'37	gewicht	4.211	24.757	<i>Hongkong</i>	'37	gewicht	48.744	447.384
	'38	"	2.903	44.757		'38	"	31.844	489.405
	'37	waarde	156	629		'37	waarde	1.746	15.494
	'38	"	206	2.112		'38	"	797	13.356
<i>Hongkong</i>	'37	gewicht	1.884	25.938	<i>China</i>	'37	gewicht	9.510	316.378
	'38	"	1.871	20.678		'38	"	11.715	220.255
	'37	waarde	562	6.705		'37	waarde	324	13.346
	'38	"	681	6.475		'38	"	900	9.709
<i>China</i>	'37	gewicht	1.348	26.522	<i>Japan (incl. Formosa)</i> ...	'37	gewicht	75.926	1.199.268
	'38	"	2.258	22.858		'38	"	72.806	784.470
	'37	waarde	462	8.706		'37	waarde	3.484	42.536
	'38	"	919	8.241		'38	"	1.470	21.164
<i>Japan (incl. Formosa)</i> ...	'37	gewicht	30.242	374.153	<i>Austr. en Nieuw-Zeeland</i> ...	'37	gewicht	97.754	927.065
	'38	"	42.340	257.159		'38	"	113.259	991.864
	'37	waarde	6.713	124.688		'37	waarde	3.237	37.447
	'38	"	10.786	71.508		'38	"	3.722	35.977
<i>Austr. en Nieuw-Zeeland</i> ...	'37	gewicht	12.165	106.112	<i>Afrika</i>	'37	gewicht	60.266	586.670
	'38	"	13.510	137.147		'38	"	72.552	739.927
	'37	waarde	1.068	12.150		'37	waarde	3.643	39.017
	'38	"	1.516	13.262		'38	"	3.594	37.379
<i>Afrika</i>	'37	gewicht	1.003	19.114	<i>Egypten en het Eg. dl. v. Soedan, Alexandrië v. o. P. Said v. o. en Suez v. o.</i>	'37	gewicht	51.009	512.607
	'38	"	3.430	20.036		'38	"	56.313	618.751
	'37	waarde	148	3.474		'37	waarde	2.800	30.217
	'38	"	217	4.396		'38	"	2.566	29.385
<i>Tdj. Oeban, P. Samboe, Sabang en Onbekend</i>	'37	gewicht	4.976	39.506	<i>Unie v. Zuid-Afrika</i>	'37	gewicht	7.521	55.970
	'38	"	8.033	60.344		'38	"	7.120	74.206
	'37	waarde	197	1.695		'37	waarde	671	6.770
	'38	"	278	2.229		'38	"	599	5.132
					<i>Tdj. Oeban, P. Samboe, Sabang en Onbekend</i>	'37	gewicht	111.511	1.400.150
						'38	"	123.383	1.455.700
						'37	waarde	4.011	44.730
						'38	"	3.843	47.332

*) waarvan:

Britsch-Indië	'38	gewicht	5.908	56.197
	'38	waarde	1.125	11.107

*) waarvan:

Britsch-Indië	'38	gewicht	17.771	111.333
	'38	waarde	873	5.089

Maandcijfers in- en uitvoer.

	1937		1938												1937	1938
	Dec.	Jan.	Febr.	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.	Jan./Dec.		
Handelsbalans van Ned.-Indië.																
(Br. gewicht in miljoenen kg en waarde in miljoenen glds.)																
Totale invoer	193,7	171,1	186,4	163,2	154,9	155,7	131,2	145,3	152,8	146,3	187,4	171,1	233,7	1.992,2	1.999,1	
(gewicht)	45,4	40,1	38,3	41,7	38,9	40,-	33,-	36,9	35,-	38,5	41,2	42,-	60,2	497,9	485,8	
(waarde)	910,8	836,-	773,5	875,9	834,8	920,6	958,1	979,1	887,7	883,5	977,9	978,7	1.007,-	11.390,-	10.912,8	
Totale uitvoer	79,7	62,7	60,5	70,1	58,8	54,-	54,9	54,6	48,3	47,1	54,3	48,6	50,8	948,9	664,7	
Invoer in Nederl.-Indië.																
<i>verdeeld in 15 groepen van goederen.</i>																
<i>a. Br. gewicht, in 1000-tallen kg</i>																
I. Dieren en planten	74	12	16	14	13	16	13	14	10	16	13	82	98	388	317	
II. Eetwaren en genotmiddelen	55.986	44.446	61.142	50.357	47.904	59.750	35.959	43.404	50.466	53.941	57.828	51.822	66.500	474.931	623.519	
III. Dierlijke en plantaardige voortbrengselen	1.983	1.573	2.126	1.842	2.166	2.181	2.083	2.878	2.036	1.599	2.795	2.182	3.064	31.071	26.525	
IV. Mineralen	38.717	28.345	33.593	32.137	39.798	25.608	30.825	31.136	36.802	24.984	47.220	38.794	52.228	360.331	421.470	
V. Chemische voortbrengselen	27.489	33.117	22.110	13.847	9.275	9.715	8.205	11.933	14.475	11.416	19.334	20.134	28.330	258.701	201.891	
VI. Aardewerk en porselein, enz.	1.827	2.386	2.146	2.818	2.244	5.403	4.183	3.350	3.062	2.957	3.592	2.433	4.132	42.933	38.706	
VII. Glas en glaswerk	3.637	3.095	2.289	2.229	2.404	3.216	2.091	2.219	1.540	2.756	2.373	2.406	2.972	33.119	29.590	
VIII. Hout, kurk, plantaardig vlechtmateriaal	4.524	4.647	5.365	4.847	5.052	4.982	4.473	4.679	3.457	2.684	2.662	3.055	2.405	49.242	48.308	
IX. Huiden, vellen, pelswerk, enz.	306	261	238	235	232	223	277	309	286	352	395	426	507	4.823	3.741	
X. Garens en manufacturen	11.051	17.435	16.136	10.341	8.249	9.371	8.752	9.959	8.521	10.036	11.651	17.491	18.597	174.341	146.539	
XI. Papier en papierwaren enz.	6.283	6.811	4.442	4.915	4.852	5.578	4.897	6.250	6.579	6.426	6.712	5.081	11.266	93.937	73.809	
XII. Metalen, v.a.s.	29.727	19.474	28.091	29.061	21.224	20.754	20.657	21.611	18.636	21.223	23.979	19.192	29.615	348.859	273.567	
XIII. Rijtuigen, voertuigen en vaartuigen, enz.	2.341	2.061	1.412	2.153	2.551	2.684	2.324	2.056	1.931	1.978	1.997	1.970	4.594	30.338	27.711	
XIV. Machines, werktuigen, toestellen, gereedschappen, enz.	8.695	6.767	6.736	7.637	8.249	5.620	5.851	4.644	4.178	4.999	5.863	5.332	8.188	75.989	74.064	
XV. Andere goederen	1.106	683	553	732	637	596	629	868	767	931	949	749	1.223	13.484	9.317	
Totaal	193.746	171.113	186.395	163.165	154.850	155.697	131.219	145.310	152.796	146.298	187.363	171.149	233.719	1.992.387	1.999.074	
<i>b. Waarde, in 1000-tallen glds.</i>																
I. Dieren en planten	37	8	14	8	9	14	8	11	7	7	11	36	46	176	179	
II. Eetwaren en genotmiddelen	7.281	6.634	7.555	7.304	6.908	8.233	5.950	7.090	7.107	7.441	7.643	7.305	9.625	77.773	88.795	
III. Dierlijke en plantaardige voortbrengselen	391	344	394	354	421	441	417	484	369	321	481	391	561	5.377	4.978	
IV. Mineralen	1.009	974	1.093	1.060	1.310	907	936	891	1.028	715	1.353	1.176	1.485	10.453	12.928	
V. Chemische voortbrengselen	4.040	4.149	3.107	3.042	3.068	3.268	2.399	2.966	3.163	3.013	3.300	3.977	6.186	44.470	41.638	
VI. Aardewerk en porselein, enz.	200	235	223	290	213	453	356	337	284	275	281	251	407	3.975	3.605	
VII. Glas en glaswerk	540	449	421	430	375	505	404	401	388	428	485	472	742	5.772	5.500	
VIII. Hout, kurk, plantaardig vlechtmateriaal	516	604	575	585	634	647	573	671	468	333	371	409	401	5.388	6.271	
IX. Huiden, vellen, pelswerk, enz.	276	247	234	245	269	240	288	288	293	380	393	385	516	3.978	3.778	
X. Garens en manufacturen	10.836	11.137	9.752	10.121	7.317	9.291	8.654	9.590	8.351	9.773	9.382	11.252	16.241	157.596	120.861	
XI. Papier en papierwaren enz.	1.636	1.608	1.140	1.347	1.088	1.243	1.289	1.368	1.319	1.238	1.288	1.217	2.303	18.311	16.448	
XII. Metalen, v.a.s.	6.833	5.911	6.603	8.109	6.112	4.846	4.398	4.428	4.872	5.525	5.618	4.199	6.020	71.403	66.641	
XIII. Rijtuigen, voertuigen en vaartuigen, enz.	2.665	2.099	1.738	2.621	4.766	4.462	1.989	2.234	2.567	3.333	4.390	4.204	6.133	27.283	40.536	
XIV. Machines, werktuigen, toestellen, gereedschappen, enz.	8.520	5.205	5.004	5.632	5.967	5.020	4.865	5.553	4.202	5.157	5.480	5.937	8.605	57.453	66.627	
XV. Andere goederen	652	525	439	505	443	450	471	594	547	591	719	801	923	8.569	7.008	
Totaal	45.432	40.129	38.292	41.653	38.900	40.020	32.997	36.906	34.965	38.530	41.195	42.012	60.194	497.977	485.793	
Enige Invoerartikelen.																
(Br. gew. in 1000-tallen kg en waarde in 1000-tallen glds.)																
Biscuits 27	247	233	199	224	177	189	187	208	203	261	370	255	297	4.634	2.803	
(gewicht)	91	90	72	83	66	73	76	88	78	111	163	104	129	1.517	1.133	
(waarde)	42	23	86	114	109	132	87	70	63	59	55	63	809	916	63	
Kedeele 31	3	2	6	8	7	9	6	5	4	4	4	4	4	62	63	
Boter 35—36	262	353	316	517	323	362	376	363	321	303	321	369	569	4.541	4.493	
(gewicht)	203	266	240	394	259	291	303	295	260	246	260	297	460	3.229	3.571	
(waarde)	6.256	4.975	6.142	5.557	7.198	6.541	5.593	8.069	7.786	6.876	7.212	8.290	11.118	76.944	85.357	
Tarwemeel 61	650	518	640	579	681	617	527	703	677	597	574	659	882	7.343	7.654	
Melk a.s. 66 t/m 69	1.717	1.525	1.378	1.656	1.239	1.583	1.420	1.477	1.526	1.620	1.760	1.621	2.618	19.839	19.483	
(gewicht)	439	388	356	423	341	411	368	381	391	407	446	416	666	4.953	4.994	
(waarde)	33.678	23.898	41.207	28.635	25.351	35.468	14.421	17.197	25.840	29.678	32.513	26.846	31.943	176.569	332.997	
Rijst a.s. 71 t/m 74	2.110	1.640	2.777	1.924	1.652	2.294	965	1.154	1.693	1.941	2.110	1.759	2.114	11.140	22.023	
Gez. en gedr. visch 97—98	5.507	6.244	4.574	4.819	5.038	5.989	5.494	5.256	5.037	3.031	4.274	4.520	7.301	56.608	61.577	
(gewicht)	956	1.092	827	881	927	1.083	990	929	904	533	767	799	1.260	9.242	10.992	
(waarde)	704	332	425	448	468	517	382	391	404	472	502	516	648	8.471	5.505	
Bier a.s.—130—131—132	144	67	88	90	95	107	82	82	85	98	103	108	132	1.698	1.137	
Jenever 137—138	88	71	99	97	117	101	76	90	115	114	92	125	124	963	1.221	
(gewicht)	30	26	36	36	43	38	29	34	43	43	36	46	46	350	456	
(waarde)	347	245	209	309	298	332	259	270	287	236	287	379	415	3.644	3.526	
Wijn a.s. 147—148—149	160	114	89	164	129	158	127	136	147	114	124	216	213	1.607	1.731	
(gewicht)	439	433	687	368	597	570	519	508	435	606	407	397	570	7.190	6.097	
(waarde)	536	524	671	460	671	641	596	522	497	606	514	497	651	7.777	6.850	

	1937				1938								1937	1938
	Dec.	Jan.	Febr.	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.	Jan./Nov.
Kerosine 227—2227—228... (gewicht)	973	807	3.252	825	820	951	636	742	775	643	395	442	437	10.759
(waarde)	60	50	142	54	56	66	45	50	53	44	25	31	31	628
Benzine 229—2229—230... (gewicht)	4.430	5.047	6.221	7.236	10.255	6.336	7.629	3.840	6.406	7.384	10.924	7.833	14.638	47.789
(waarde)	170	200	214	283	403	263	294	160	237	269	398	281	504	1.906
Cement 251 (gewicht)	15.791	9.497	3.662	10.331	5.866	4.447	9.339	11.727	13.018	8.158	10.950	13.178	20.490	105.729
(waarde)	197	122	47	133	75	57	120	151	167	105	141	169	264	1.352
Lucifers 301—302 (gewicht)	216	236	196	121	159	179	164	215	159	204	150	222	285	2.480
(waarde)	90	102	84	51	66	79	68	94	68	88	71	103	133	1.041
Meststoffen 353 t/m 359 (gewicht)	20.466	27.074	16.659	7.795	3.265	3.377	2.831	5.351	8.007	5.281	12.270	13.616	16.379	160.966
(waarde)	1.183	1.600	1.069	474	210	165	207	361	506	340	626	894	978	9.116
Serviezen en servies- (gewicht)	1.143	1.105	1.205	1.400	970	2.188	1.781	1.759	1.334	1.122	1.295	1.054	1.424	23.822
deelen 423 t/m 447 (waarde)	142	137	146	177	121	266	216	221	175	153	183	149	200	2.665
Vensterglas 466—1466 (gewicht)	302	182	461	311	341	623	504	623	264	695	516	777	599	7.328
(waarde)	29	17	39	27	28	51	41	52	23	56	44	64	47	582
Goenlezakken 582—1652 (gewicht)	2.885	10.053	9.577	2.900	2.885	3.159	2.090	2.473	1.982	2.212	3.767	9.609	5.312	49.097
(waarde)	528	1.861	1.775	529	528	389	370	446	355	389	678	1.777	977	8.637
Personenauto's (incl. (gewicht)	776	799	421	471	762	959	545	652	589	602	454	401	1.628	7.907
chassis) 826—827 (waarde)	744	773	445	518	808	939	537	628	612	583	466	448	1.393	7.619
Vrachtauto's (incl. chassis) (gewicht)	492	209	244	358	747	470	345	331	321	415	354	270	914	5.525
828—829—2827—3827 (waarde)	308	161	154	255	531	308	237	240	245	258	244	195	574	3.583
Naalmmachines 864 (gewicht)	171	125	97	105	52	44	71	53	67	137	107	94	182	1.528
Autobanden (buitenban- (waarde)	219	178	125	138	68	74	95	72	89	182	146	129	257	1.984
den) 959 (gewicht)	97	71	71	53	64	36	43	109	71	64	104	46	119	888
(waarde)	102	77	78	61	75	43	50	127	56	71	120	53	143	968
Autobanden (binnenban- (gewicht)	3	8	5	5	2	2	5	7	5	6	7	3	9	30
den) 960 (waarde)	4	10	6	6	3	3	7	8	8	8	9	3	11	42
Goud en zilver: gemunt (gewicht)	3	13	10	24	18	—	—	—	13	15	12	4	—	83
657—658—2658—3658 (waarde)	221	956	764	1.804	1.316	—	—	—	862	1.183	857	304	3	7.417
—; ongemunt 655 (gewicht)	1	—	—	—	—	1	1	1	2	2	2	1	1	15
656—663 (waarde)	31	12	1	27	8	14	33	33	61	50	53	17	41	367
Enig* uitvoerproducten.														
(Br. gew. in 1000-tallen kg en waarde in 1000-tallen glds.)														
Aardoliën en aardoliepro- (gewicht)	520.830	501.298	444.022	510.684	453.047	540.785	538.070	461.437	422.729	479.991	588.507	544.490	576.617	6.000.303
ducten 289 t/m 308 (waarde)	14.357	13.750	12.366	15.877	12.664	14.999	14.559	11.664	11.127	12.771	13.785	13.554	14.339	165.223
Sulker alle fabriekssulker (gewicht)	77.986	45.683	51.694	86.676	65.071	67.594	153.083	156.804	119.919	52.018	82.538	92.404	112.156	1.142.498
(excl. residu en molas- (waarde)	4.296	2.005	2.370	4.124	2.606	2.733	6.436	5.496	4.411	1.974	3.579	3.903	4.828	49.832
Ondernemingsrubber (incl. (gewicht)	25.769	15.023	17.506	17.405	18.626	13.707	14.204	15.112	13.698	12.148	13.602	12.332	7.915	258.383
latex) 73 t/m 77 (waarde)	15.374	8.967	10.699	7.843	7.730	5.694	5.883	5.048	4.546	4.006	5.721	5.053	3.102	151.793
Bevolkingsrubber 1) 1075— (gewicht)	10.787	13.567	11.980	16.084	12.000	9.921	12.125	21.934	11.010	9.508	18.190	8.672	4.089	214.575
-2075-1076-2076-1077 (waarde)	6.338	6.236	5.076	6.793	5.090	4.199	5.134	8.646	4.346	3.753	5.886	2.807	1.324	144.760
Tabak (blad- en gekor- (gewicht)	4.138	4.358	5.270	9.354	10.585	6.941	5.159	743	2.470	589	760	1.203	2.123	50.539
ven-) 231 t/m 236 (waarde)	4.317	5.899	6.406	7.769	5.310	2.231	1.324	176	503	130	235	1.346	4.378	34.941
Thee 245—246 (gewicht)	7.428	6.974	6.272	7.054	7.690	7.552	6.612	6.463	6.455	6.227	7.052	6.546	6.979	75.746
(waarde)	4.811	4.515	4.242	5.052	5.206	5.122	4.472	4.530	4.515	4.349	4.888	4.544	4.826	48.940
Copra 188 (gewicht)	35.155	58.167	32.152	42.996	54.151	49.854	33.656	61.737	45.400	52.008	41.610	46.122	44.613	501.985
(waarde)	3.530	5.727	3.011	3.524	4.389	4.042	2.728	3.291	2.377	2.747	1.994	2.204	2.134	62.265
Koffie (gepelde) 166 t/m (gewicht)	5.966	4.281	4.895	4.486	3.432	3.916	4.493	6.595	8.257	9.833	7.637	7.318	5.025	100.504
169—2166 (waarde)	1.611	1.184	1.291	1.093	689	753	780	1.064	1.457	1.816	1.399	1.280	903	26.034
Tin 328 (gewicht)	1.152	77	405	469	987	804	639	541	634	696	739	598	810	13.979
(waarde)	1.797	118	615	829	1.747	1.423	1.130	806	945	1.038	1.012	819	1.109	28.038
Tinerts 318 (gewicht)	7.110	1.643	2.811	2.784	1.855	1.158	1.935	1.134	1.129	1.120	1.689	1.184	777	36.501
(waarde)	7.548	1.740	3.135	3.412	2.296	1.433	2.393	1.190	1.152	1.144	1.563	1.073	709	49.887
Peper (witte en zwarte) (gewicht)	2.771	2.639	2.556	1.910	3.715	3.010	2.943	2.773	5.224	5.470	10.327	3.567	11.406	31.653
101—102 (waarde)	576	422	470	320	532	445	436	483	865	907	1.504	559	1.608	6.939
Vezels (harde touwvezels) (gewicht)	6.937	3.376	5.444	5.420	8.404	7.196	4.950	8.021	8.769	7.846	12.795	8.789	9.130	87.111
255 (waarde)	997	448	588	606	842	731	521	784	806	761	1.256	851	891	14.916
Taploca (excl. ampas) (gewicht)	42.902	20.214	19.744	16.817	15.123	14.092	10.326	22.600	25.003	27.586	24.608	25.259	28.494	423.092
239 t/m 243 (waarde)	1.655	713	717	641	585	546	421	873	882	1.014	814	827	932	18.039
Palmolie 200 (gewicht)	16.559	16.676	10.471	17.511	10.934	15.355	17.317	22.691	15.609	23.075	24.059	22.847	24.444	195.247
(waarde)	1.669	1.683	1.058	1.760	897	1.092	1.126	1.477	1.154	1.754	1.691	1.373	1.477	25.871
Kapok (ontpitt en niet (gewicht)	1.056	1.009	1.356	1.620	990	1.142	1.275	1.567	2.168	1.364	1.404	1.033	1.414	19.011
ontpitt) 258—259 (waarde)	448	425	567	592	389	458	512	628	799	537	550	414	558	7.428
Mais 115 (gewicht)	2.467	2.960	12.093	14.435	9.381	17.072	9.327	11.530	11.122	6.496	2.581	2.358	3.029	216.910
(waarde)	83	99	381	442	288	523	286	353	341	200	83	76	97	6.749
Klapperolie 199 (gewicht)	1.228	2.839	696	1.761	2.073	2.299	1.353	3.767	2.498	1.568	654	441	412	28.192
(waarde)	300	465	100	220	259	292	170	428	283	179	70	45	41	6.162
Damar, a.s. 131—132 (gewicht)	815	317	286	533	629	558	558	794	728	709	1.001	910	968	11.488
—133 (waarde)	118	66	53	82	84	86	84	116	98	71	111	97	105	1.658
Goud en zilver: ongemunt (gewicht)	2	2	2	2	2	2	1	1	1	2	2	2	2	20
463, 466, 467, 470 (waarde)	1.232	1.023	943	1.180	559	643	226	355	361	394	380	364	451	5.680
Goud en zilver: gemunt (gewicht)	5	6	6	4	4	4	3	3	4	4	7	3	1	39
464, 465, 3465, 2465, (waarde)	1.247	671	602	697	351	433	424	329	412	368	587	251	127	5.797
468, 469 (waarde)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Overige producten (gewicht)	139.692	134.853	143.838	117.881	156.053	157.681	140.025	172.871	185.207	185.213	138.164	192.597	166.606	1.982.091
(waarde)	7.3991	6.583	5.811	7.236	6.256	6.127	5.810	6.857	6.963	7.207	7.231	7.120	6.899	88.047

1) Evenals bij alle andere goederen is de hier opgenomen waarde van bevolkingsrubber excl. de bij uitvoer gegeven rechten.

Indische Mekkagangers werden vermoedelijk nog beïnvloed door de stremming tijdens den Hidjaaz-oorlog — dan blijkt, dat na de zeer snelle inzinking in de daarop volgende jaren, in 1932/1933 een dieptepunt werd bereikt met slechts $\pm 6\%$ van het normale aantal pelgrims; nadien ziet men het aantal bedevaartgangers geleidelijk oploopen, waardoor het in 1938/1939 tot $\pm 32\%$ van het normale peil is gestegen. Bij de beoordeeling van dit verloop moet worden bedacht, dat voor een groot deel der Mekkagangers de beslissing voor het

vertrek niet alleen ligt in het peil der inkomsten bij het vertrek, doch of men alsdan over genoegzame spaarmiddelen tot den Hadz bezit.

De voor de Mekkavaart benodigde totale kosten zijn te stellen op rond f 28 miljoen in de normale jaren, rond f 1,6 miljoen in 1932/1933 en op rond f 8 miljoen in 1938/1939.

(Centraal Kantoor voor de Statistiek,
Afdeling Algemeene Zaken).

De Landbouwcrisiswetgeving in Nederland.

I

De afgelopen weken kenmerkten zich — ook in het Moederland — door een min of meer nerveuze stemming. Er zat als het ware iets ondefinieerbaars in de lucht, dat zorg verwekte. Wellicht waren het ten aanzien van Nederland ook de onbegrijpelijke geruchten — waarbij zelfs de onaantastbaarheid van het Rijk der Nederlanden in het geding kwam — welke bij het groote publiek kennelijk ongerustheid veroorzaakten over hetgeen de naaste toekomst zou kunnen brengen. Het ligt voor de hand, dat een dergelijke stemming, waarbij andere zorgen de plaats der dagelijkse beslommeringen gaan innemen, een stagneerenden invloed uitoefent op de activiteit van groote groepen der bevolking. Niettemin moet het gewone dagelijksche leven zijn voortgang vinden en mag en kan daarbij veelal geen rekening worden gehouden met mogelijke gebeurtenissen, welke — indien zij werkelijk plaatsvonden — alle normale toekomstvoorzieningen zouden kunnen doen falen. Dit geldt zoowel voor den particulier als voor de Overheid, welke laatste bijv. onlangs de teelt- en steunregelingen voor de oogsten 1939 vaststelde, alsof het loopende jaar vrijwel geen afwijkingen van zijn voorganger zal gaan vertoonen. Wat de richtprijzen betreft, zullen dezelfde bedragen gelden als voor de oogsten 1938 het geval was, terwijl voor de meeste producten ook de wijze van uitvoering der maatregelen geen of slechts geringe wijziging zal ondergaan. Dit moge aanleiding zijn om in deze kolommen eens iets naders te vermelden omtrent de landbouwcrisiswetgeving in Nederland, welke aldaar van zoo groote betekenis is geworden.

Toen in het najaar van 1929 de crisis, welke in de eerste plaats van agrarischen aard was, losbrak, bereikten de prijzen der landbouw- en veeteeltproducten al vrij spoedig een niveau, dat het bestaan van den boerenstand in gevaar bracht. In een land als Nederland, dat weliswaar een veelzijdige en ingewikkelde economische structuur bezit, doch dat toch nog altijd een sterk agrarisch aspect heeft behouden, was zulks zeker niet zonder bedenking en de vraag of hier tot steun moest worden overgegaan, vond dan ook gereedelijk een bevestigend antwoord. Uit de eerste maatregelen kwamen echter allens andere voort en in den loop der jaren groeiden zij uit tot het enorme complex, dat thans bestaat en dat zich nog slechts door een staf van experts — op ieder onderdeel — laat hanteeren. Zooals bij iedere veelomvattende organisatie het geval is, openbaarden zich uiteraard ook hier de tekortkomingen van het menschelijk organisatielent op soms pijnlijke wijze.

De eerste agrarische steunmaatregel was de tarwewet van 1931, welke een verplicht mengpercentage van inheemsche tarwe met geïmporteerde tarwe aan de Nederlandsche meelfabrikanten voorschreef. De verkoop aan dezen geschiedde tegen z.g. richtprijs, welke den boeren in Nederland een redelijke opbrengst garandeerde. De buitenlandsche tarwe werd bij invoer belast met een heffing, gelijk zijnde aan het verschil tusschen wereldmarktprijs en richtprijs. Aldus werd de steun via den meelfabrikant en den bakker afgewenteld op den consument. Dat hierbij geen grootere weerstand werd ondervonden, hoewel de vraag naar brood zeer onelastisch is, vindt mede zijn oorzaak in het feit, dat de tarweprijs aanmerkelijk moet worden opgevoerd, alvorens dit invloed van betekenis op den broodprijs zal gaan uitoefenen. Het gevolg van deze wet en den hoogen richtprijs was, dat de tarwecultuur in Nederland aanzienlijk werd uitgebreid, zoodat naderhand — ter beperking van de uitbreiding — een teeltregeling noodzakelijk bleek, welke echter later haar bestaansgrond verloor en werd ingetrokken.

In 1932 werd de tweede belangrijke agrarische steunmaatregel aangenomen, nl. de zuivelwet, met behulp waarvan de veeboeren uit hun moeilijke positie moesten worden opgeheven. Dit geschiedde o.m. door een menggebod van margarine met boter in het leven te roepen en voorts door middel van heffingen op spijsvetten en -oliën, teneinde den boterprijs op te voeren en verschuivingen in het gebruik op dit gebied ten nadeele van de boterconsumptie te voorkomen.

In 1933 pas kwam de befaamde landbouwcrisiswet tot stand, welke — nadat daarin in 1935 ook de bovengenoemde tarwewet en zuivelwet waren opgenomen — de geheele agrarische wetgeving is gaan beheerschen en tevens — men mag wel zeggen — het belangrijkste onderdeel is gaan vormen van de in Nederland gevoerde economische politiek. In haar grondslagen was deze wet vernuftig, doch eenvoudig; in haar uitvoering echter — door de veelheid van producten en divergeerende belangen — ingewikkeld, veelomvattend en onoverzichtelijk. Haar voornaamste grondslagen en bepalingen waren:

1° De landbouw — omvattende akkerbouw, veehouderij, pluimveehouderij, tuinbouw (waaronder het kweken van boonen, bloembollen en bloemen), de teelt van griendhout, benevens elken anderen tak van bodemcultuur alsmede veenderij en visscherij — verkeert in zoodanigen economischen nood, dat steun van overheidswege niet kan worden ontbeerd.